Raport w zakresie adekwatności kapitałowej, ryzyka oraz polityki wynagrodzeń Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A.

według stanu na 31 grudnia 2018 roku

Warszawa, 11 lipca 2019 r.

Millennium bank

RAPORT W ZAKRESIE ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ, RYZYKA ORAZ POLITYKI WYNAGRODZEŃ GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

SPIS TREŚCI

1. Wstęp ... 3
2. Adekwatność kapitałowa ... 4
3. Cele i strategia w zakresie zarządzania ryzykiem ... 10
4. Zakres stosowania CRR i fundusze własne ... 15
5. Wymogi kapitałowe i kapitał wewnętrzny ... 25
   5.1 Wymogi kapitałowe według klas ekspozycji i rodzajów ryzyka ... 25
   5.2 Kapitał wewnętrzny ... 27
6. Ryzyko kredytowe ... 29
   6.1 Wymogi kapitałowe na ryzyko kredytowe ... 38
   6.2 Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta ... 41
   6.3 Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (Odpisy z tytułu utraty wartości) ... 47
   6.4 Korzystanie z ratingów zewnętrznych ... 55
   6.5 Aktywa obciążone ... 55
7. Ryzyko operacyjne ... 59
8. Ryzyko rynkowe i inne rodzaje ryzyka ... 60
9. Dźwignia finansowa ... 63
10. Metoda IRB ... 65
   10.1 Zezwolenie na stosowanie metody IRB ... 65
   10.2 System ratingów wewnętrznych ... 66
   10.3 Stosowanie oszacowań wewnętrznych ... 74
   10.4 Techniki ograniczania ryzyka kredytowego ... 75
   10.5 Kontrola i przegląd systemów ratingowych ... 81
11. Polityka w zakresie wynagrodzeń i rekrutacji ... 83
   11.1. Polityka w zakresie rekrutacji ... 83
   11.2 Procesy decyzyjne w zakresie polityki wynagrodzeń ... 83
12. Oświadczenie Zarządu ... 89

Załącznik nr 1 Fundusze własne zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji UE nr 1423/2013 z dnia 20.12.2013 r. ... 90

Załącznik nr 2 – MSSF 9-FL Porównanie funduszy własnych oraz współczynnika kapitałowego oraz wskaźnika dźwigni finansowej z uwzględnieniem i bez uwzględnienia zastosowania rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów (w tys. zł i w %) ... 100

Załącznik nr 3 Wskaźnik pokrycia wypływów netto Grupy Kapitałowej Banku (średnia z obserwacji miesięcznych za 2018 rok) ... 101

Indeks ujawnień ... 103

1. WSTĘP

Zgodnie z wymogami określonymi w Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 („CRR"), niniejszy materiał („Ujawnienia") przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym, dotyczącym kompleksowego obrazu profilu ryzyka Grupy Kapitałowej („Grupa") Banku Millennium S.A. („Bank"), według stanu na 31 grudnia 2018 roku.

W oparciu o art. 432.1 CRR, Grupa pominęła w ujawnieniach informacje uznane za nieistotne. Informacje nieistotne to w opinii Grupy informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych.

W oparciu o art. 432.2, Grupa może pominąć w Ujawnieniach informacje uznane za zastrzeżone lub poufne. Informacje uznaje się za zastrzeżone, jeżeli w opinii Grupy ich podanie do wiadomości publicznej osłabiłoby jej pozycję konkurencyjną. Informacje uznaje się za poufne, jeśli Grupa zobowiązała się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.

Należy zaznaczyć, że niniejszy materiał nie obejmuje całego zakresu ujawnianych informacji, określonego w Części Ósmej CRR. Informacje nie zawarte w niniejszych Ujawnieniach zostały przedstawione w następujących dokumentach:

- Raport Grupy Kapitałowej Banku Millennium SA za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 r. zwany dalej „Roczny Raport Finansowy",
- Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Millennium i Grupy Kapitałowej Banku Millennium za 2018 rok, zwane dalej: „Sprawozdanie Zarządu".
- Sprawozdanie dotyczące informacji niefinansowych Banku Millennium i Grupy Banku Millennium za 2018 rok, zwane dalej: „Raport Niefinansowy"

Ujawnienie informacji wymaganych częścią ósmą CRR w innych dokumentach wynika z art. 434.2 CRR.

Prezentowane informacje zostały przygotowane w oparciu o najwyższy krajowy szczebel konsolidacji (Grupa Banku Millennium SA). W niektórych przypadkach dane zostały przedstawione także dla Banku Millennium SA.

Aktualizacja dokumentu zatwierdzona przez Zarząd Banku dnia 11 lipca 2019 r. dotyczy zmian w tabelach o numerach od 49 do 51 w rozdziale 11 „Polityka w zakresie wynagrodzeń", w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń Zarządu wypłaconych za 2018 rok.

2. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Zarządzanie i planowanie kapitałowe

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest: (a) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny oraz (b) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa). Realizując ten cel, Bank dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustalony apetyt na ryzyko.

W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka – w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Regulacyjna adekwatność kapitałowa

Bank i Grupa są zobowiązane na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX) – zalecenie KNF dotyczące dodatkowego wymogu kapitałowego dla zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 1 pkt 2a ustawy Prawo bankowe. Wysokość tego bufora jest ustalana dla poszczególnych banków corocznie przez KNF w wyniku procesu Badania i Oceny Nadzorczej (BION) i obejmuje ryzyko niedostatecznie pokryte – zdaniem KNF – przez minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych, określone w art. 92 CRR. Aktualnie bufor ten został ustalony w zaleceniach KNF w październiku i listopadzie 2018 roku w wysokości 6,41 p.p. (Bank) i 6,27 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 4,81 p.p. (Bank) i 4,70 p.p. (Grupa) ponad Wskaźnik Tier1 oraz 3,59 p.p. (Bank) i 3,51 p.p. (Grupa) ponad Wskaźnik CET1 [1];
- Wymóg połączonego bufora – określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym – który składa się z:
    - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 1,875%, przy czym od początku 2019 roku osiągnie docelową wielkość 2,5%;
    - Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) – w wysokości 0%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF[2];
    - Bufor ryzyka systemowego w wysokości 3% obowiązujący od początku 2018 roku;
    - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami i zaleceniami Komisji Nadzoru Finansowego, Bank ustalił minimalne poziomy współczynników kapitałowych, będące jednocześnie celami/limitami kapitałowymi. Są to wielkości OCR (łącznych wymogów kapitałowych) dla poszczególnych wskaźników.

Poniższa tabela prezentuje te wielkości według stanu na 31 grudnia 2018 r. oraz wielkości obowiązujące w roku 2019.

[1] Zalecenie to zastępuje poprzednie zalecenie z 2017 r. dotyczące utrzymania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego poziomie 5,53 p.p. (Bank) i 5,41 p.p. (Grupa) dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu 4,15 p.p. dla Banku i 4,06 p.p. dla Grupy ponad Wskaźnik Tier 1 oraz co odpowiada wymogowi kapitałowemu 3,10 p.p. dla Banku i 3,06 p.p. dla Grupy ponad Wskaźnik CET1

[2] W sierpniu 2018 roku Bank poinformował o decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o uchyleniu decyzji identyfikującej Bank Millennium SA jako inną instytucję o znaczeniu systemowym i nakładającą na Bank bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym

Tabela 1 Minimalne poziomy współczynników kapitałowych na koniec 2018 roku i w 2019 roku (w %)

Wskaźnik kapitałowy	31.12.2018		2019	
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	Bank	Grupa	Bank	Grupa
Minimum	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%
Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX)	3,59%	3,51%	3,59%	3,51%
TSCR CET1 (Łączne wymogi SREP/BION)	8,09%	8,01%	8,09%	8,01%
Bufor zabezpieczenia kapitału	1,875%	1,875%	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bufor ryzyka systemowego	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	*4,88%*	*4,88%*	*5,50%*	*5,50%*
OCR CET1 (Łączne wymogi kapitałowe CET1)	**12,97%**	**12,89%**	**13,59%**	**13,51%**
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	Bank	Grupa	Bank	Grupa
Minimum	6,00%	6,00%	6,00%	6,00%
Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX)	4,81%	4,70%	4,81%	4,70%
TSCR T1 (Łączne wymogi SREP/BION)	10,81%	10,70%	10,81%	10,70%
Bufor zabezpieczenia kapitału	1,875%	1,875%	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bufor ryzyka systemowego	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	*4,88%*	*4,88%*	*5,50%*	*5,50%*
OCR T1 (Łączne wymogi kapitałowe T1)	**15,69%**	**15,58%**	**16,31%**	**16,20%**
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	Bank	Grupa	Bank	Grupa
Minimum	8,00%	8,00%	8,00%	8,00%
Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX)	6,41%	6,27%	6,41%	6,27%
TSCR TCR (Łączne wymogi SREP/BION)	14,41%	14,27%	14,41%	14,27%
Bufor zabezpieczenia kapitału	1,875%	1,875%	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bufor ryzyka systemowego	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	*4,88%*	*4,88%*	*5,50%*	*5,50%*
OCR TCR (Łączne wymogi kapitałowe TCR)	**19,29%**	**19,15%**	**19,91%**	**19,77%**

Ryzyko kapitałowe wyrażone powyższymi celami/limitami kapitałowymi, jest przedmiotem regularnego pomiaru i monitoringu. W odniesieniu do wszystkich docelowych wartości kapitału ustalono minimalne zakresy tych wartości. Wskaźniki kapitałowe w danym przedziale determinują konieczność podjęcia odpowiednich decyzji lub działań zarządczych. Regularny monitoring ryzyka kapitałowego opiera się na klasyfikacji wskaźników kapitałowych do odpowiednich przedziałów, a następnie przeprowadza się ocenę trendów i czynników mających wpływ na poziom adekwatności kapitałowej.

Wymogi w zakresie funduszy własnych

Grupa jest w trakcie realizacji projektu stopniowego wdrażania metody ratingów wewnętrznych (IRB) w celu obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i oblicza wymogi w zakresie funduszy własnych przy użyciu metody IRB oraz metody standardowej dla ryzyka kredytowego oraz metod standardowych dla innych rodzajów ryzyka.

Pod koniec 2012 r. Banco de Portugal (będący nadzorcą konsolidującym) we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego (KNF) udzielił zezwolenia na stosowanie metody IRB w odniesieniu do następujących portfeli kredytowych: (i) ekspozycje detaliczne wobec klientów indywidualnych zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych (RRE), (ii) odnawialne ekspozycje detaliczne (QRRE). Zgodnie z przedmiotową zgodą, minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone z wykorzystaniem metody IRB musiały być czasowo utrzymane na poziomie nie mniejszym niż 80% (tzw. floor nadzorczy) odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową.

Pod koniec 2014 roku Bank uzyskał kolejną decyzję wydaną przez Organy Nadzoru w zakresie stosowania metody IRB. Zgodnie z jej treścią dla portfeli RRE i QRRE, wymogi kapitałowe w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego powinny być utrzymywane tymczasowo na poziomie nie mniejszym niż 70% (tzw. floor nadzorczy) odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową, dopóki Bank nie wypełni dodatkowych warunków zdefiniowanych przez Nadzorcę.

Bank otrzymał w lipcu 2017 r. zezwolenie Organów Nadzoru (Europejski Bank Centralny we współpracy z KNF) na zastosowanie istotnych zmian w stosowanych modelach IRB (modele LGD) i zniesienie floora nadzorczego.

Kapitał wewnętrzny

Grupa definiuje kapitał wewnętrzny zgodnie z ustawą Prawo bankowe, jako kwotę niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka w przyszłości.

Kapitał wewnętrzny jest wykorzystywany w zarządzaniu kapitałowym, w procesach zarządzania ekonomiczną adekwatnością kapitałową oraz alokacji kapitału. Grupa zdefiniowała proces wyliczania kapitału wewnętrznego (ekonomicznego). W tym celu dla mierzalnych rodzajów ryzyka wykorzystywane są modele i metody matematyczno-statystyczne.

Utrzymanie ekonomicznej adekwatności kapitałowej oznacza pokrycie (zabezpieczenie) kapitału wewnętrznego (zagregowanej miary ryzyka) przez dostępne zasoby finansowe (fundusze własne). Obowiązek takiego zabezpieczenia ryzyka wynika wprost z ustawy Prawo bankowe, co znalazło odzwierciedlenie w celach/limitach kapitałowych Grupy – buforze kapitału ekonomicznego oraz buforze kapitału ekonomicznego w warunkach skrajnych.

W 2018 roku obydwa powyższe cele kapitałowe zostały spełnione z nadwyżką. Nadwyżka funduszy własnych nad kapitałem wewnętrznym umożliwia dalszy wzrost skali działalności, szczególnie w kierunku produktów generujących wysoki zwrot z uwzględnieniem ponoszonego ryzyka.

Równolegle kapitał wewnętrzny jest wykorzystywany w procesie alokacji kapitału, do przydzielenia kapitału wewnętrznego na produkty/linie biznesowe, obliczenia miar efektywności uwzględniających ryzyko, ustalenia limitów na ryzyko i realokacji kapitału wewnętrznego.

Adekwatność kapitałowa - stan bieżący, ocena i trendy

Adekwatność kapitałowa dla Grupy i Banku Millennium w okresie ostatnich trzech lat przedstawia się jak niżej:

Tabela 2 Adekwatność kapitałowa Grupy Banku Millennium (w mln zł)[1)]

Adekwatność kapitałowa	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016[2)]
Aktywa ważone ryzykiem	36 635,5	32 693,6	36 730,6
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	2 930,8	2 615,5	2 938,4
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	2 593,9	2 297,7	2 621,8
- z tytułu ryzyka rynkowego	20,3	18,3	23,4
- z tytułu ryzyka operacyjnego	313,1	293,4	279,0
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	3,5	6,1	14,3
Fundusze własne, w tym:	7 943,0	7 190,6	6 390,7
Kapitał podstawowy Tier 1	7 243,0	6 548,8	6 356,8
Kapitał Tier 2	700,0	641,8	33,9
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	**21,68%**	**21,99%**	**17,40%**
Minimalny wymagany poziom	19,15%	18,91%	16,55%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	2,53	3,08	0,85
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	**19,77%**	**20,03%**	**17,31%**
Minimalny wymagany poziom	15,58%	14,56%	12,79%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	4,19	5,47	4,52
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	**19,77%**	**20,03%**	**17,31%**
Minimalny wymagany poziom	12,89%	13,53%	12,21%
Nadwyżka(+) / Niedobór (-) adekwatności kapitałowej CET1 (p.p.)	6,88	6,50	5,10
Wskaźnik dźwigni finansowej [2)]	**8,78%**	**8,88%**	**8,85%**

1) Grupa korzysta z rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9. Na 31.12.2018 r., gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9, współczynniki kapitałowe prezentowały się jak niżej:

- *TCR: 21,39%*
- *Wskaźnik T1: 19,47%*
- *Wskaźnik CET1: 19,47%*
- *Wskaźnik dźwigni finansowej 8,62%*

2) aktywa ważone ryzykiem i wymogi kapitałowe wyliczone przy uwzględnieniu 70% "flooru" nadzorczego

Tabela 3 Adekwatność kapitałowa Banku Millennium SA (w mln zł)[1)]

Adekwatność kapitałowa	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016[2)]
Aktywa ważone ryzykiem	36 012,8	31 927,7	36 198,7
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	2 880,9	2 554,2	2 895,9
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	2 570,6	2 260,4	2 601,2
- z tytułu ryzyka rynkowego	20,3	18,3	23,4
- z tytułu ryzyka operacyjnego	286,4	269,4	257,0
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	3,6	6,2	14,3
Fundusze własne, w tym:	7 738,5	7 002,3	6 252,4
Kapitał podstawowy Tier 1	7 038,5	6 360,5	6 218,5
Kapitał Tier 2	700,0	641,8	33,9
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	**21,49%**	**21,93%**	**17,27%**
Minimalny wymagany poziom	19,29%	19,03%	16,59%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	2,20	2,90	0,68
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	**19,54%**	**19,92%**	**17,18%**
Minimalny wymagany poziom	15,69%	14,65%	12,82%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	3,85	5,27	4,36
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	**19,54%**	**19,92%**	**17,18%**
Minimalny wymagany poziom	12,97%	13,60%	12,23%
Nadwyżka(+) / Niedobór (-) adekwatności kapitałowej CET1 (p.p.)	6,57	6,32	4,95
Wskaźnik dźwigni finansowej [2)]	**8,57%**	**8,68%**	**8,74%**

1) Bank korzysta z rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9. Na 31.12.2018 r., gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9, współczynniki kapitałowe prezentowały się jak niżej:

- *TCR: 21,20%*
- *Wskaźnik T1: 19,25%*
- *Wskaźnik CET1: 19,25%*
- *Wskaźnik dźwigni finansowej 8,41%*

2) aktywa ważone ryzykiem i wymogi kapitałowe wyliczone przy uwzględnieniu 70% "flooru" nadzorczego

Na koniec 2018 roku adekwatność kapitałowa w Grupie Banku Millennium utrzymywała się na bardzo wysokim i bezpiecznym poziomie. Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR) wyniósł na koniec roku 21,68% dla Grupy (21,49% dla Banku), a wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1 równy wskaźnikowi T1) wyniósł 19,77% dla Grupy (19,54% dla Banku). W związku z powyższym minimalne wielkości wskaźników kapitałowych wymagane przez KNF dla Banku jak i Grupy zostały osiągnięte z nadwyżką.

Na koniec 2018 roku, adekwatność kapitałowa w Grupie mierzona wskaźnikiem kapitału podstawowego Tier 1 i łącznym wskaźnikiem kapitałowym obniżyła się w perspektywie rocznej o ok. 0,3 p.p.

Aktywa ważone ryzykiem wzrosły w 2018 roku o ok. 3,9 mld zł (o 12%), w wyniku zwiększenia wolumenu portfela kredytowego. Fundusze własne zwiększyły się w 2018 roku o ok. 753 mln zł, głównie w rezultacie zatrzymania 100% wyniku finansowego netto za 2017 rok.

Minimalne wielkości wskaźników kapitałowych wymagane przez KNF dla Banku jak i Grupy zostały osiągnięte ze nadwyżką.

W styczniu 2019 r. KNF wydał zalecenie w sprawie polityki dywidendowej dla Banku, w którym wyznaczył następujące dodatkowe bufory dla wypłaty dywidendy (ponad minimum wymagane dla TCR na koniec 2018 roku): +1,5% oraz bufor zabezpieczenia kapitału w pełnej wysokości 2,5%, w celu wypłaty 75% ; + dodatkowy bufor „stress test add-on" (3,14% dla Banku/Grupy) w celu wypłaty 100%. KNF utrzymał także dodatkowe kryteria dla banków z portfelami walutowych kredytów hipotecznych (K1, odnoszący się do udziału hipotek walutowych w całym portfelu kredytowym oraz K2, biorący pod uwagę udział w tych kredytach walutowych kredytów udzielonych w latach 2007-2008).

Bank Millennium posiada politykę dotyczącą wypłaty dywidendy na poziomie pomiędzy 35% a 50% zysku netto, w zależności od zaleceń nadzorczych. Wysokie współczynniki kapitałowe Banku (na koniec 2018) umożliwiłyby wypłatę w wysokości 75%, gdyby nie dodatkowe kryteria K1/K2. W związku z powyższym

oraz mając na względzie planowaną akwizycję Eurobanku SA, Zarząd Banku przedstawi Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy propozycję zatrzymanie całości zysku netto za rok 2018 w funduszach własnych w celu wzmocnienia wskaźników kapitałowych. Jeśli propozycję tą zaakceptuje Walne Zgromadzenie, dodatni wpływ na współczynnik T1 i TCR wyniesie około 2,1 p.p. (do poziomów odpowiednio 21,85% oraz 23,76% dla Grupy).

Po zamknięciu okresu sprawozdawczego, to jest dnia 17 stycznia 2019 roku, Bank podjął decyzję o emisji obligacji podporządkowanych w kwocie 830 mln zł, które zostały w pełni opłacone i objęte dnia 30 stycznia 2019 roku. Obligacje, po akceptacji KNF zostaną wliczone do Kapitału Tier 2, co spowoduje dalszy wzrost współczynnika TCR Grupy o około 2,3 p.p. do poziomu 26,02% (w oparciu o dane na dzień 31 grudnia 2018 r., z uwzględnieniem zatrzymania całości zysku netto za 2018 rok).

Wskaźnik dźwigni kształtuje się bezpiecznym na poziomie 8-9% - przy niewielkich zmianach okresowych - i przekracza prawie trzykrotnie uznawaną za bezpieczną wartość 3%.

W dłuższej perspektywie, poziom adekwatności kapitałowej Grupy oceniany jest jako satysfakcjonujący. Wskaźniki kapitałowe znajdują się w długookresowym trendzie wzrostowym, a ich poziomy przekraczają minimalne wartości wynikające z regulacji.

3. CELE I STRATEGIA W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Cele zarządzania ryzykiem

Misją zarządzania ryzykiem w Grupie Banku Millennium jest zapewnienie, aby wszystkie rodzaje ryzyka były zarządzane, monitorowane i kontrolowane odpowiednio do przyjętego profilu ryzyka (tolerancji na ryzyko) oraz charakteru i skali działania Grupy. Ważną zasadą zarządzania ryzykiem jest optymalizacja relacji ryzyka i rentowności - w Grupie zwraca się szczególną uwagę na to, aby podejmowane decyzje biznesowe brały pod uwagę (równoważyły) ryzyko i zysk.

Cele misji zarządzania ryzykiem osiągane są poprzez realizację następujących działań:

- Opracowanie strategii zarządzania ryzykiem, polityki kredytowej, procesów i procedur określających zasady akceptacji dopuszczalnego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- Wdrażanie, w coraz większym zakresie, narzędzi informatycznych służących identyfikacji, kontroli i pomiarowi ryzyka,
- Zwiększanie wśród pracowników świadomości odpowiedzialności za właściwe zarządzanie ryzykiem na każdym poziomie struktury organizacyjnej Grupy.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest scentralizowane i uwzględnia potrzebę osiągnięcia założonej rentowności jak również utrzymania odpowiedniej relacji ryzyko – kapitał, w kontekście posiadania odpowiedniego poziomu kapitału na pokrycie ryzyka. W ramach zarządzania ryzykiem wykorzystuje się także szeroki zakres metod – zarówno jakościowych jak i ilościowych, w tym zaawansowane narzędzia matematyczno-statystyczne, wspomagane przez odpowiednie systemy informatyczne.

Grupa, określając cele biznesowe, bierze pod uwagę zdefiniowane ramy ryzyka (tolerancję na ryzyko) w celu zapewnienia, aby struktura i rozwój biznesu odpowiadały zakładanemu profilowi ryzyka charakteryzującego się szeregiem parametrów takich jak:

- Wzrost kredytowania wg. produktów / segmentów,
- Struktura portfela kredytowego,
- Wskaźniki jakości portfela,
- Koszt ryzyka,
- Wymogi kapitałowe/kapitał ekonomiczny,
- Wymagana wielkość i struktura płynności.

Model zarządzania ryzykiem

Model zarządzania i kontroli ryzyka na poziomie Grupy opiera się na następujących podstawowych zasadach:

- zapewnienie kompleksowej kwantyfikacji i parametryzacji różnych rodzajów ryzyka pod kątem optymalizacji struktury bilansu i pozycji pozabilansowych Grupy, przy uwzględnieniu założonego poziomu rentowności prowadzonej działalności biznesowej. Główne obszary analizy obejmują: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko płynności oraz ryzyko operacyjne,
- wszystkie rodzaje ryzyka są monitorowane i kontrolowane w odniesieniu do dochodowości prowadzonej działalności oraz poziomu kapitału niezbędnego do zapewnienia bezpieczeństwa operacji z punktu widzenia wymogów kapitałowych. Wyniki pomiarów ryzyka są regularnie raportowane w ramach systemu informacji zarządczej,
- rozdzielenie obowiązków w zakresie powstania ryzyka, zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem w Grupie przedstawia poniższy schemat:

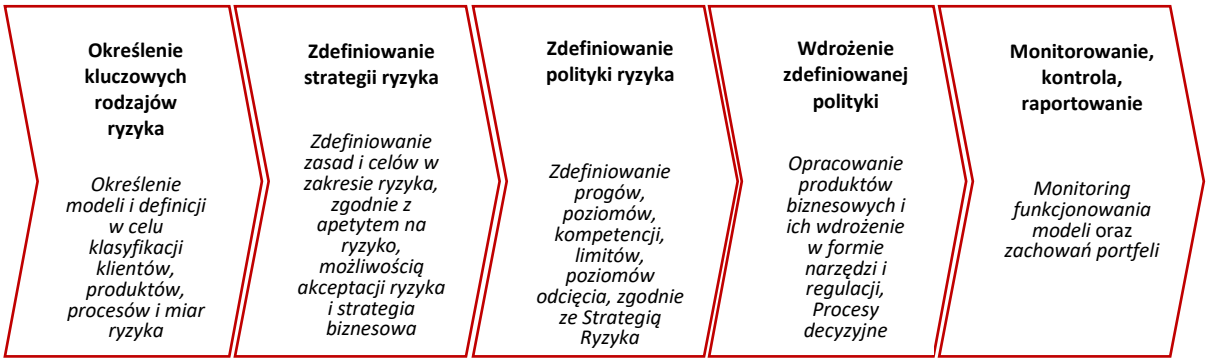

Podział kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem:

- Rada Nadzorcza jest odpowiedzialna za nadzorowanie zgodności polityki podejmowania ryzyka przez Grupę ze strategią Grupy oraz jego planem finansowym. W ramach Rady Nadzorczej działa Komitet ds. Ryzyka, który wspiera ją w realizacji tych zadań m.in. opiniując strategię ryzyka Grupy, w tym apetyt Grupy do ponoszenia ryzyka i weryfikując ceny pasywów i aktywów oferowanych klientom.
- Zarząd odpowiada za efektywność systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz systemu kontroli wewnętrznej;
- Komitet Kredytowy, Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów oraz Komitet Należności Zagrożonych są odpowiedzialne za bieżące zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Ryzyka, oraz Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego są odpowiedzialne za definiowanie polityki oraz za monitorowanie i kontrolowanie różnych rodzajów ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Walidacyjny odpowiedzialny jest za akceptację wyników walidacji modeli ryzyka oraz nadzór nad wdrażaniem zaleceń określonych przez Biuro Walidacji Modeli;
- Departament Ryzyka odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za identyfikację, pomiar, analizę, monitorowanie i raportowanie ryzyka w Grupie. Departament Ryzyka przygotowuje również zasady zarządzania ryzykiem i odpowiednie procedury, a także przedstawia informacje i proponuje kierunki działania niezbędne do podejmowania decyzji przez Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów, Komitet Ryzyka i Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem;
- Departament Ratingu odpowiedzialny jest przede wszystkim za nadawanie ratingów ryzyka (ocena wiarygodności kredytowej) dla klientów korporacyjnych Banku oraz monitoring i ewentualną zmianę ratingów w okresie ich obowiązywania. Proces nadawania ratingów jest niezależny od procesu podejmowania decyzji kredytowej;
- Departament Decyzji Kredytowych Przedsiębiorstw i Departament Decyzji Kredytowych Detalicznych są odpowiedzialne, odpowiednio w ramach Segmentu Klientów Korporacyjnych i Segmentu Klientów Detalicznych, za proces podejmowania decyzji kredytowych, w tym analizowanie sytuacji finansowej klientów, sporządzanie projektów decyzji kredytowych dla poszczególnych szczebli decyzyjnych i podejmowanie decyzji kredytowych w ramach określonych limitów;
- Departament Dochodzenia Należności Detalicznych jest odpowiedzialny za monitorowanie spłat i proces dochodzenia należności przeterminowanych od osób fizycznych;
- Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych opracowuje określone strategie dla każdego klienta ze swojego portfela, w celu jak najszybszej maksymalizacji odzysku i ograniczenia ryzyka ponoszonego przez Grupę. Podejście w poszczególnych sprawach jest stale aktualizowane przy wykorzystaniu bieżących informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie odzyskiwania należności;
- Biuro Kontroli i Analiz Skarbu jest odpowiedzialne za monitorowanie i wykorzystywanie niektórych limitów Grupy, takich jak limity kontrahenta i limity typu stop-loss, monitorowanie pozycji walutowej Grupy i wyników aktywnego „tradingu" oraz kontrolę operacji Departamentu Skarbu;
- Biuro Walidacji Modeli jest odpowiedzialne za jakościową oraz ilościową analizę i walidację modeli, niezależną od funkcji budowy modeli; przygotowywanie metodyki walidacji i monitorowania modeli; podejmowanie działań związanych z wydawaniem opinii w zakresie adekwatności nowych modeli dla obszaru, którego dotyczą; przygotowywanie raportów na potrzeby Komitetu Walidacyjnego.
- Zespół Zarządzania Ryzykiem Nadużyć jest odpowiedzialne za tworzenie, implementację oraz monitorowanie realizacji polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem nadużyć we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi Banku. Zespół stanowi centrum kompetencji dla procesu zapobiegania nadużyciom;
- Departament Zapewnienia Zgodności jest odpowiedzialny za zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, związanych z nimi standardów regulacyjnych, zasad i standardów rynkowych oraz wewnętrznych regulacji organizacji oraz kodeksów postępowania.

Strategia w zakresie zarządzania ryzykiem

Grupa opracowała kompleksowy dokument o charakterze wytycznych dotyczących polityki/strategii w zakresie zarządzania ryzykiem „Strategia ryzyka na lata 2019-2021". Dokument ten jest opracowany w horyzoncie trzyletnim i podlega corocznemu przeglądowi i uaktualnieniu. Jest on zatwierdzany przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Strategia ryzyka jest nierozerwalnie związana z innymi dokumentami strategicznymi, takimi jak: Budżet, Plan Płynności, Plan Kapitałowy.

Strategia Ryzyka opiera się na zdefiniowanych przez Bank/Grupę dwóch podstawowych pojęciach:

1. Profil ryzyka: obecny profil ryzyka wyrażony kwotą lub rodzajem ryzyka, na które Bank i Grupa są obecnie narażone. Bank i Grupa również przewidują, jak profil ryzyka może się zmieniać w przyszłości, uwzględniając zarówno oczekiwane jak i skrajne scenariusze ekonomiczne, zgodnie z tolerancją na ryzyko;
2. Tolerancja na ryzyko: maksymalny poziom lub rodzaj ryzyka, jakie Bank/Grupa jest w stanie zaakceptować dla osiągnięcia jej finansowego i strategicznego celu. W tym celu zdefiniowano trzy strefy tolerancji, określające poziomy ostrzegawcze i wymagające podjęcia działań.

Celem Strategii Ryzyka jest zdefiniowanie profilu ryzyka oraz utrzymanie profilu ryzyka dla wszystkich rodzajów ryzyka w ramach limitów ustalonych dla tolerancji na ryzyko.

Miary poziomu tolerancji na ryzyko uwzględniają zarówno obecny, jak i przewidywany docelowy profil ryzyka. Zostały one zidentyfikowane w poniższych kluczowych obszarach:

- Wypłacalność
- Jakość aktywów
- Płynność i finansowanie
- Zmienność wyników finansowych
- Kompozycja produktów
- Działalność operacyjna i reputacja.

Bank i Grupa posiadają jasno określoną strategię ryzyka obejmującą kredyty detaliczne, korporacyjne, działalność rynkową i płynnościową oraz zarządzanie ryzykiem operacyjnym i kapitałem. Dla każdego rodzaju ryzyka w szczególności i ogółem, Bank i Grupa jasno określają tolerancję na ryzyko.

Tolerancja na ryzyko Banku i Grupy jest definiowana głównie poprzez zasady i cele określone w Strategii Ryzyka i dodatkowo uzupełniona bardziej szczegółowo zasadami i jakościowymi wytycznymi przedstawionymi w następujących dokumentach:

a. Zasady zarządzania i planowania kapitałowego
b. Zasady i wytyczne kredytowe
c. Zasady zarzadzania ryzykiem koncentracji
d. Zasady i reguły zarządzania ryzykiem płynności
e. Zasady i reguły dotyczące zarządzania ryzykiem rynkowym na rynkach finansowych
f. Zasady i reguły dotyczące zarzadzania ryzykiem rynkowym w Księdze Bankowej
g. Polityka inwestycyjna
h. Zasady i wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym
i. Polityka w zakresie testów warunków skrajnych.

W ramach tolerancji na ryzyko, Bank i Grupa określiły strefy tolerancji (zbudowane za zasadzie „świateł drogowych"). Strefy tolerancji zależą od zdefiniowanych poziomów mierników tolerancji na ryzyko. Dla wszystkich stref tolerancji określono:

- proces eskalacji podejmowanych działań (organy/jednostki organizacyjne odpowiedzialne za decyzje i wykonanie działań)
- katalog decyzji / działań dotyczących kontroli i ograniczania ryzyka
- procedury monitoringu tolerancji na ryzyko.

System informacji zarządczej o ryzyku

W Banku i Grupie funkcjonuje zintegrowany system informacji zarządczej, umożliwiający generowanie raportów w zakresie identyfikacji, pomiaru i działań kontrolnych w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Bank i Grupa zdefiniowały politykę raportowania ekspozycji na ryzyko dla celów zarządczych, która określa ogólne zasady przygotowywania i dystrybucji informacji służącej zarządzaniu różnymi rodzajami ryzyka. Jednostką odpowiedzialną za sporządzanie raportów dotyczących ekspozycji na różne rodzaje ryzyka jest głównie Departament Ryzyka. Raporty swoją częstotliwością i zawartością informacyjną są dostosowane do szczebla kompetencji i odpowiedzialności odbiorców, jak również do zmian zachodzących w profilu ryzyka Banku i Grupy.

Informacje zawarte w sprawozdaniach wewnętrznych umożliwiają rzetelną ocenę ekspozycji na ryzyko oraz wspomagają proces decyzyjny w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku.

Raporty obejmują również informacje dotyczące ekspozycji na ryzyko występujące w działalności spółek zależnych.

Raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko dla celów zarządczych kierowane są do:

- Rady Nadzorczej (raporty zatwierdzane przez Zarząd Banku)
- Zarządu Banku
- Komitetów dedykowanych do celów zarządzania ryzykiem – Komitet Ryzyka, Komitet Kapitału Aktywów i Pasywów, Komitet Kredytowy, Komitet Należności Zagrożonych, Komitet Walidacyjny, Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego
- Członków Zarządu Banku
- Departamentu Ryzyka (wewnętrzne raporty)

Polityka raportowania ekspozycji na ryzyko definiuje dla każdego odbiorcy:

- Zakres informacji (np. syntetyczna informacja o portfelu kredytowym, obejmująca najważniejsze parametry ryzyka, zmianę stanu odpisów aktualizujących w rachunku wyników, itd.),
- Format przekazywanych informacji
- Częstotliwość przekazywanych informacji. (Art. 435.2.e)

Inne informacje

W odniesieniu do poszczególnych ujawnianych informacji zgodnie z art. 435.1 CRR, następujące z nich:

- struktura i organizacja funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie;
- zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka;
- strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko,

zostały omówione w rozdziałach dotyczących zarządzania ryzykiem w Raporcie Finansowym i Sprawozdaniu Zarządu.

Oświadczenia na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dającego pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii zostały zawarte na końcu niniejszego dokumentu. (art. 435.1.e)

Omówienie ogólnego profilu ryzyka, wraz z kluczowymi wskaźnikami i danymi liczbowymi, zostało zawarte w Rocznym Raporcie Finansowym i Sprawozdaniu Zarządu, w rozdziałach poświęconych zarządzaniu ryzykiem. (art. 435.1.f)

Członkowie organu zarządzającego zajmują po jednym stanowisku dyrektorskim. (Art. 435.2.a)

Bank utworzył oddzielny komitet ds. ryzyka: Komitet Ryzyka Banku Millennium SA. W 2018 roku Komitet odbył 14 posiedzeń. (Art. 435.2.d).

Tabela EU OVA – Metody zarządzania ryzykiem instytucji

Informacje zawarte w tym rozdziale i w innych wskazanych wyżej dokumentach publikowane są zgodnie z wymogami Tabeli EU OVA – Metody zarządzania ryzykiem instytucji (EBA/GL/2016/11).

4. ZAKRES STOSOWANIA CRR I FUNDUSZE WŁASNE

Zakres konsolidacji Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. określony zgodnie z przepisami ostrożnościowymi (Rozporządzenie CRR), jest tożsamy z zakresem konsolidacji dokonywanej na potrzeby sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego przygotowywanego przez Grupę w oparciu o MSR/MSSF. Grupa nie dokonała żadnych wyłączeń podmiotów objętych konsolidacją w porównaniu do sprawozdania MSSF, jaką to możliwość stwarza art. 19 ust. 1 Rozporządzenia CRR.

Tabela 4 EU LI1 - Różnice między rachunkowym i regulacyjnym zakresem konsolidacji i mapowanie pozycji raportu finansowego na regulacyjne kategorie ryzyka

			Wartość bilansowa pozycji				
AKTYWA (w tys. zł)	Wartość bilansowa w opublikowanych sprawozdaniach finansowych	Wartość bilansowa dla celów konsolidacji regulacyjnej	w zakresie wymogów na ryzyko kredytowe	w zakresie wymogów CCR	w zakresie wymogów na sekurytyzację	w zakresie wymogów na ryzyko rynkowe	nie podlegająca wymogom lub odejmowana od kapitału
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 450 176	2 450 176	2 447 954				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	794 718	794 718	693 418	112 167			
Instrumenty pochodne	101 372	101 372		112 167			
Instrumenty kapitałowe	104	104	104				
Instrumenty dłużne	693 242	693 242	693 314				
Aktywa finansowe nie przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	64 796	64 796	64 796				
Instrumenty kapitałowe	21 609	21 609	21 609				
Instrumenty dłużne	43 187	43 187	43 187				
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	22 133 938	22 133 938	22 122 381				
Instrumenty kapitałowe	29 299	29 299	29 299				
Instrumenty dłużne	22 104 639	22 104 639	22 093 082				
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	n/d	n/d					
Instrumenty kapitałowe	n/d	n/d					
Instrumenty dłużne	n/d	n/d					
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	52 711 680	52 711 680	53 735 945				

Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 250 525	1 250 525					
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	51 461 155	51 461 155					
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 026 420	1 026 420	779 142	250 247			
Instrumenty dłużne	44 884	44 884	44 868				
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	731 252	731 252	734 274				
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	250 284	250 284		250 247			
Instrumenty pochodne – rachunkowość zabezpieczeń	125 501	125 501		115 998			
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	0	0					
Rzeczowe aktywa trwałe	210 641	210 641	210 641				
Wartości niematerialne	96 464	96 464	96 464				
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	335 297	335 297	335 286				
Bieżące należności podatkowe	11	11					
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	335 286	335 286					
Pozostałe aktywa	483 609	483 609	477 615				
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	25 674	25 674	25 674				
Aktywa razem	**80 458 914**	**80 458 914**	**80 989 317**	**478 412**			

Tabela 5 EU LI2 - Główne źródła różnic między ekspozycjami regulacyjnymi a wartościami bilansowymi w raportach finansowych (w tys. zł)

		Razem	Pozycje			
			w zakresie wymogów na ryzyko kredytowe	w zakresie wymogów CCR	w zakresie wymogów na sekurytyzację	w zakresie wymogów na ryzyko rynkowe
1	Wartość bilansowa aktywów dla celów konsolidacji regulacyjnej (jak w EU LI1)	80 458 914	80 989 317	478 412		
2	Wartość bilansowa pasywów dla celów konsolidacji regulacyjnej (jak w EU LI1)	80 458 914				
3	Wartość netto razem dla celów konsolidacji regulacyjnej	80 458 914				
4	Kwoty pozabilansowe	9 855 664	9 686 300			
5	*Różnice*					
6	Kwoty ekspozycji dla celów regulacyjnych	90 314 578	90 675 617	478 412		

Tabela EU LI3 – Zarys różnic w zakresach konsolidacji (każdego podmiotu)

Z uwagi na fakt, że stosowana dla podmiotów w Grupie metoda konsolidacji rachunkowej jest taka sama jak metoda konsolidacji regulacyjnej, Tabela EU LI3 (EBA/GL/2016/11) nie jest prezentowana.

Tabela EU LIA – Wyjaśnienie dotyczące różnic między kwotami ekspozycji sprawozdawczymi i regulacyjnymi

Wartość ekspozycji wykorzystywana do wyznaczanie minimalnych wymogów kapitałowych składa się z kapitału, odsetek należnych oraz odsetek karnych. Bank przyjął bardziej konserwatywną formułę wyznaczanie ekspozycji w porównaniu do pozycji bilansowych, nie uwzględniając korekty z tytułu efektywnej stopy procentowej oraz uwzględniając odsetki zastrzeżone. Jednocześnie zapewniono pełną zgodność pomiędzy podstawą wyliczenia i podstawą szacowania parametrów ryzyka służących do kalkulacji wymogów kapitałowych.

Kwota ekspozycji będąca podstawą wyliczenia wymogów kapitałowych jest wyższa niż kwota ekspozycji bilansowych, co jest zgodne z konserwatywnym podejściem do szacowania ryzyka.

Spółki wchodzące w skład Grupy objęte konsolidacją na dzień 31.12.2018 r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela 6 Spółki Grupy Banku Millennium SA objęte konsolidacją na 31.12.2018 roku

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
BANK MILLENNIUM SA	usługi bankowe	Warszawa	jednostka dominująca		konsolidacja pełna
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MB FINANCE AB	finansowanie spółek grupy	Sztokholm	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
PIAST EXPERT Sp. z o.o.	usługi marketingowe	Tychy	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności(*)
BG LEASING S.A. w upadłości	usługi leasingowe	Gdańsk	74	74	koszt historyczny(*)

(*) Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A. oraz BG Leasing S.A. z uwagi na nieistotność tych jednostek z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tych podmiotach.

Według stanu na 31 grudnia 2018 roku w żadnej ze spółek Grupy nie ujawniono niedoborów kapitałowych w odniesieniu do obowiązujących wymogów kapitałowych. (Art. 436.d)

Grupa uważa, że nie istnieją obecnie oraz nie przewiduje wystąpienia istotnych przeszkód praktycznych lub prawnych dla szybkiego transferu funduszy własnych lub spłaty zobowiązań przez jednostkę dominującą i jej jednostki zależne. (Art. 436.c)

Grupa nie korzysta z odstąpienia przez właściwe organy od stosowania wymogów ostrożnościowych na zasadzie indywidualnej na mocy art. 7 CRR. Grupa nie korzysta także z zezwoleń właściwych organów określonych w art. 9 CRR (Art.436.e).

Poniższa tabela przedstawia strukturę funduszy własnych Grupy według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

Tabela 7 Struktura funduszy własnych Grupy na dzień 31.12.2018 roku (w tys. złotych)

	Pozycja	Kwota
1	**FUNDUSZE WŁASNE**	**7 942 989**
1.1	KAPITAŁ TIER I	7 242 989
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	7 242 989
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	2 360 619
1.1.1.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	1 213 117
1.1.1.1.2	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	0
1.1.1.1.3	Ażio	1 147 502
1.1.1.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	-257 351
1.1.1.2.1	Zyski zatrzymane w poprzednich latach	-257 351
1.1.1.2.2	Uznany zysk lub uznana strata	0
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	760 651
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	-760 651
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	73 692
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	5 217 876
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	228 902
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	0
1.1.1.7	Udział mniejszości ujęty w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.8	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowych udziałów mniejszości	0
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	30 576
1.1.1.9.1	(-) Zwiększenia kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych	0
1.1.1.9.2	Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	55 541
1.1.1.9.3	Skumulowane zyski i straty spowodowane zmianami własnego ryzyka kredytowego w zakresie zobowiązań wycenionych według wartości godziwej	0
1.1.1.9.4	Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z zobowiązaniami będącymi instrumentami pochodnymi	0
1.1.1.9.5	(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-24 965
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	0
1.1.1.10.1	(-) Wartość firmy rozliczana jako aktywa niematerialne i prawne	0
1.1.1.10.2	(-) Wartość firmy uwzględniona w wycenie znacznych inwestycji	0
1.1.1.10.3	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z wartością firmy	0
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-96 464

1.1.1.11.1	(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych i prawnych	-96 464
1.1.1.11.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi i prawnymi	0
1.1.1.12	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych po odliczeniu powiązanych rezerw z tytułu podatku dochodowego	0
1.1.1.13	(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	-456 878
1.1.1.14	(-) Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0
1.1.1.14.1	(-) Kwota brutto aktywów funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0
1.1.1.14.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z aktywami funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0
1.1.1.14.3	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami, które instytucja może wykorzystywać w nieograniczony sposób	0
1.1.1.15	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.16	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał podstawowy Tier I	0
1.1.1.17	(-) Znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.18	(-) Pozycje sekurytyzacyjne, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.19	(-) Dostawy z późniejszym terminem rozliczenia, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.20	(-) Pozycje w koszyku, w odniesieniu do których instytucja nie może określić wagi ryzyka przy zastosowaniu metody IRB oraz które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.21	(-) Ekspozycje kapitałowe przy zastosowaniu metody modeli wewnętrznych, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.22	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.1.23	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	0
1.1.1.24	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.1.25	(-) Kwota przekraczająca próg 17,65 %	0
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	142 018
1.1.1.27	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	0
1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	0
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	0
1.1.2.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	0
1.1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	0
1.1.2.1.2	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	0
1.1.2.1.3	Ażio	0
1.1.2.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0

1.1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	0
1.1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne ujmowane w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego ujęcia instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.5	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.6	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.2.7	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.2.8	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II	0
1.1.2.9	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.10	Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał dodatkowy Tier I (odliczenie w kapitale podstawowym Tier I)	0
1.1.2.11	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	0
1.1.2.12	Elementy kapitału dodatkowego Tier I lub odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I – inne	0
1.2	KAPITAŁ TIER II	700 000
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	700 000
1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	700 000
1.2.1.2*	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	0
1.2.1.3	Ażio	0
1.2.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale Tier II	0
1.2.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0
1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0
1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0
1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale Tier II	0
1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	0
1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne uznane w kapitale Tier II	0
1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego uznania instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale Tier II	0
1.2.5	Nadwyżka rezerw ponad oczekiwane uznane straty według metody IRB	0
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	0
1.2.7	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale Tier II	0
1.2.8	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	0
1.2.9	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	0
1.2.10	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II	0
1.2.11	Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II (odliczenie w kapitale dodatkowym Tier I)	0
1.2.12	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału Tier II zgodnie z art. 3 CRR	0
1.2.13	Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	0

	Współczynnik kapitału podstawowego Tier1 (CET1)	**19,77%**
	Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	**21,68%**

Uzgodnienie pozycji funduszy własnych oraz kapitałów własnych wykazanych w zbadanym sprawozdaniu finansowym

Tabela 8 Uzgodnienie pozycji funduszy własnych oraz kapitałów własnych wykazanych w Rocznym Raporcie Finansowym (w tys. złotych)

Pozycja	Nota sprawozdania finansowego	Wartość w sprawozdaniu finansowym	Pozycja w Tabeli nr 7
Zobowiązania podporządkowane	35	701 883	1.2.1.1
Kapitał zakładowy	39	1 213 117	1.1.1.1.1
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Lista pozycji kapitałowych str. 10	1 147 502	1.1.1.1.3
Kapitał z aktualizacji wyceny	39	73 692	1.1.1.3
Zyski zatrzymane	39	5 950 075	1.1.1.2 1.1.1.4 1.1.1.5 1.1.1.2.2.1
Razem kapitały własne i zobowiązania podporządkowane wykazane w zbadanym sprawozdaniu finansowym		9 086 270	
Część wyniku netto, która nie może być zaliczona w dacie raportowania do funduszy własnych na potrzeby wyliczania norm ostrożnościowych		-760 651	1.1.1.2.2.2
Kwota brutto innych wartości niematerialnych i prawnych		-96 464	1.1.1.11.1
Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB		-456 878	1.1.1.13
Przejściowe korekty wynikające z MSSF 9		142 018	1.1.1.26
Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny		-24 965	1.1.1.9.5
Korekta o część kapitału zobowiązania podporządkowanego, która nie może być zaliczona do funduszy własnych		0	1.2.1.1
Korekta o naliczone odsetki od zobowiązania podporządkowanego		-1 883	1.2.1.1
Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		55 541	**1.1.1.9.2**
Razem fundusze własne		**7 942 989**	**1**

Pozycje nieodliczone od funduszy własnych

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. Grupa nie dokonała znacznych inwestycji w podmioty sektora finansowego, o których mowa w artykule 43 CRR.

W przypadku aktywów z tytułu podatku odroczonego, o których mowa w artykule 38 CRR, wartość ich stanowi 4,6% kapitału podstawowego Tier I po korektach, i w konsekwencji podlega ona wyłączeniu z odliczeń zgodnie z artykułem 48 CRR, jednocześnie przedmiotowej kwocie przypisano wagę ryzyka równą 250% na potrzeby wyliczenia wymogów kapitałowych.

5. WYMOGI KAPITAŁOWE I KAPITAŁ WEWNĘTRZNY

5.1 Wymogi kapitałowe według klas ekspozycji i rodzajów ryzyka

Grupa i Bank obliczają łączną kwotę ekspozycji na ryzyko oraz spełniają wymogi w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 92 CRR.

Według stanu dzień na 31 grudnia 2018 r., łączna kwota ekspozycji na ryzyko jest obliczana jako suma następujących pozycji:

- Ekspozycji ważonych ryzykiem dla ryzyka kredytowego i ryzyka rozmycia obliczonych zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów dla ekspozycji detalicznych wobec klientów indywidualnych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych (RRE) i odnawialnych ekspozycji detalicznych (QRRE) oraz obliczonych zgodnie z metodą standardową dla pozostałych portfeli
- Wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rozliczenia oraz dostawy z późniejszym terminem rozliczenia.
- Wymogów w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do działalności zaliczanej do portfela handlowego dla ryzyka pozycji i dużych ekspozycji przekraczających limity określone w art. 395-401 CRR
- Wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego dla ryzyka walutowego, ryzyka rozliczenia i ryzyka cen towarów
- Wymogów w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka korekty wyceny kredytowej
- Wymogów w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka operacyjnego
- Ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego kontrahenta.

Kwoty ekspozycji na ryzyko oraz wymogi kapitałowe, ujawniane zgodnie z art. 438.c-f CRR, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9 EU OV1 Przegląd aktywów ważonych ryzykiem (w tys. złotych)

			Aktywa ważone ryzykiem			Minimalne wymogi kapitałowe
			31.12.2018	31.12.2017	30.09.2018	31.12.2018
CRR	1	Ryzyko kredytowe (bez CCR)	31 504 636	27 855 522	29 642 272	2 520 371
Art. 438cd	2	*w tym metoda standardowa*	21 944 694	19 301 513	20 935 142	1 755 576
Art. 438cd	3	*w tym metoda podstawowa IRB (FIRB)*				
Art. 438cd	4	*w tym metoda zaawansowana IRB (AIRB)*	9 559 942	8 554 008	8 707 130	764 795
Art. 438d	5	*w tym ekspozycje kapitałowe IRB w metodzie prostej lub IMA*				
Art. 107 Art. 438cd	6	CCR	125 118	223 875	100 726	10 009
Art. 438cd	7	*w tym metoda mark-to-market*	81 432	147 884	60 565	6 515
Art. 438cd	8	*w tym metoda oryginalnej ekspozycji*				
	9	*w tym metoda standardowa*				
	10	*w tym metoda modeli wewnętrznych (IMM)*				
Art. 438cd	11	*w tym kwota ekspozycji z tyt. udziału w funduszu default CCP*				
Art. 438cd	12	*w tym CVA*	43 686	75 991	40 161	3 495
Art. 438e	13	Ryzyko rozliczenia				
Art. 449oi	14	Sekurytyzacja w księdze bankowej (po ograniczeniu)				
	15	*w tym metoda IRB*				

	16	*w tym metoda formuły nadzorczej (SFA)*				
	17	*w tym metoda wewnętrznej oceny (IAA)*				
	18	*w tym metoda standardowa*				
Art. 438e	19	Ryzyko rynkowe	253 788	228 878	339 106	20 303
	20	*w tym metoda standardowa*	253 788	228 878	339 106	20 303
	21	*w tym metoda modeli wewnętrznych*				
Art. 438e	22	Duże ekspozycje				
Art. 438f	23	Ryzyko operacyjne	3 913 781	3 667 260	3 884 896	313 102
	24	*w tym metoda wskaźnika bazowego*	2 311			
	25	*w tym metoda standardowa*	3 911 470	3 667 260	3 884 896	312 918
	26	*w tym metoda zaawansowanego pomiaru*				
Art. 437.2, Art. 48, Art. 60	27	Kwoty poniżej progu dla odliczenia (podlegające wadze ryzyka 250%)	838 216	718 105	855 150	67 057
Art. 500	28	Korekta dla dolnej granicy				
	29	Kwota razem	36 635 539	32 693 640	34 822 150	2 930 843

W perspektywie rocznej, łączne aktywa ważone ryzykiem (RWA) zwiększyły się o 12% (o ok. 3,9 mld zł). Dominujący wpływ na tą zmianę miał wzrost RWA na ryzyko kredytowe (prawie 94% łącznej zmiany RWA), w tym głównie na ekspozycje wobec klientów detalicznych (51% zmiany RWA ryzyko kredytowe) i ekspozycje wobec przedsiębiorstw (44% tej zmiany). RWA na inne rodzaje ryzyka mają mniejsze znaczenie. Analizę zmian RWA zaprezentowano w poniższej Tabeli 10.

Tabela 10 Analiza głównych zmian aktywów ważonych ryzykiem (RWA) w 2018 roku (w mln zł)

Pozycja	Zmiana roczna w 2018 (w mln zł)	Zmiana roczna w 2018 (w %)
RWA razem, w tym:	3 942	12%
- RWA ryzyko kredytowe (łącznie z CCR) [1)]	3 703	13%
> RWA na ekspozycje detaliczne	1 911	14%
> RWA na ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 621	13%
> RWA na pozostałe ekspozycje	171	12%
- RWA ryzyko rynkowe	25	11%
- RWA CVA [2)]	-32	-43%
- RWA ryzyko operacyjne	247	7%

1) CCR - ryzyko kredytowe kontrahenta
2) CVA - korekta wyceny kredytowej

Poniższa tabela prezentuje zaś przepływy aktywów ważonych ryzykiem dotyczące ekspozycji na ryzyko kredytowe w metodzie IRB, co odnosi się do ekspozycji detalicznych wobec klientów indywidualnych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych (RRE) i odnawialnych ekspozycji detalicznych (QRRE). Informacja ta jest ujawniana zgodnie z art. 438.d CRR.

Tabela 10A EU CR8 - Raport przepływów RWA na ekspozycje na ryzyko kredytowe w metodzie IRB
Data: 31.12.2018 (bieżący okres), 30.09.2018 r. (poprzedni okres), w tys. zł

		Kwoty RWA	Wymogi kapitałowe
1	**RWA na koniec poprzedniego okresu**	**8 707 130**	**696 570**
2	Wielkość aktywów	554 489	44 359

3	Jakość aktywów	234 701	18 776
4	Zmiany modeli	0	0
5	Metodyka i polityka	0	0
6	Przejęcia i sprzedaże	0	0
7	Zmiany kursów wymiany walut	61 420	4 914
8	Inne	2 202	176
9	**RWA na koniec bieżącego okresu**	**9 559 942**	**764 795**

Dotyczy ekspozycji detalicznych wobec klientów indywidualnych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych (RRE) i odnawialnych ekspozycji detalicznych (QRRE).

Tabela EU INS1 – Nieodliczane udziały w zakładach ubezpieczeniowych

Z uwagi na fakt, że Bank nie posiada instrumentów funduszy własnych zakładu ubezpieczeń, zakładu reasekuracji lub ubezpieczeniowej spółki holdingowej i nie uzyskał zezwolenia zgodnie z art. 49 ust. 1 CRR, Tabela EU INS1 (EBA/GL/2016/11) nie jest prezentowana.

5.2 Kapitał wewnętrzny

Grupa i Bank obliczają i stale utrzymują kwotę kapitału wewnętrznego, odpowiedniego do zabezpieczenia rodzaju i skali ryzyka, zgodnie z art. 73 Dyrektywy 2013/36/UE.

Grupa i Bank realizują proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej (tzw. ICAAP), bazując na modelach kapitału wewnętrznego (ekonomicznego).

Grupa i Bank definiują kapitał ekonomiczny jako kwotę kapitału, niezbędną do pokrycia wszystkich przyszłych nieoczekiwanych strat ekonomicznych, mogących wystąpić w ciągu określonego czasu w przyszłości i oszacowanych z określonym prawdopodobieństwem, bez narażenia interesów deponentów/wierzycieli Grupy. Obliczenia kapitału wewnętrznego obejmują wszystkie istotne rodzaje ryzyka, na które Grupa jest narażona oraz bazują na zestawie parametrów zbudowanych w oparciu o specyfikę i realia rynku polskiego. Modele kwantyfikują wartość strat oczekiwanych i nieoczekiwanych z tytułu określonych jako istotne rodzajów ryzyka, przy założonym poziomie ufności oraz horyzoncie czasowym 1 roku.

Kapitał wewnętrzny jest obliczany i utrzymywany na wszystkie rodzaje ryzyka uznane za istotne w prowadzonej działalności oraz na rodzaje ryzyka, na które utrzymywane są wymogi w zakresie funduszy własnych zgodnie z CRR.

Grupa i Bank określiła poniższe rodzaje ryzyka jako istotne, wraz z podanymi metodami szacowania kapitału wewnętrznego. Ostatnia ocena istotności ryzyka została zakończona w grudniu 2018 r.

Tabela 11 Metody szacowania kapitału wewnętrznego na rodzaje ryzyka

Rodzaj ryzyka	Metoda szacowania kapitału wewnętrznego
Ryzyko kredytowe i ryzyko kredytowe kontrahenta	VaR na ryzyko kredytowe - zmodyfikowany model Credit Risk +
Ryzyko rynkowe – portfel handlowy	Zmodyfikowany model VaR
Ryzyko rynkowe – stopy procentowej w portfelu bankowym	Zmodyfikowany model VaR
Ryzyko udziałów kapitałowych w portfelu bankowym	Wymogi w zakresie funduszy własnych na ekspozycje kapitałowe
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	Wymogi w zakresie funduszy własnych na ryzyko korekty wyceny kredytowej
Bufor II Filara RRE FX - dodatkowy kapitał wewnętrzny na ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych	Zmodyfikowana metodyka obliczania dodatkowego wymogu w zakresie funduszy własnych na pokrycie ryzyka ekspozycji detalicznych denominowanych w walutach obcych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych

Bufor na trudnomierzalne rodzaje ryzyka	Metoda wyznaczania kapitału wewnętrznego na trudnomierzalne rodzaje ryzyka
Ryzyko operacyjne	Zmodyfikowana metoda standardowa

Ocenie istotności w 2018 roku poddano w sumie 36 zdefiniowanych rodzajów ryzyka, w tym wiele rodzajów ryzyka niefinansowego i trudnomierzalnego. W ramach tych kategorii zdefiniowano i oceniono m.in. ryzyko outsourcingu, reputacji, biznesowe, ryzyko pozwów prawnych , nadmiernej dźwigni finansowej, wydzielone ryzyko portfela ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach w walutach obcych RRE FX (wszystkie aspekty) i inne. W wyniku oceny zdecydowano o utrzymywaniu dodatkowego kapitału wewnętrznego na ryzyko RRE FX i trudnomierzalne rodzaje ryzyka (patrz powyższa tabela).

W kalkulacji kapitału wewnętrznego, Grupa i Bank prezentują konserwatywne podejście do korelacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka (fakt, iż różne rodzaje ryzyka nie materializują się jednocześnie w straty), wyliczając efekt dywersyfikacji na całym rozkładzie strat.

Zgodnie z zaleceniami nadzoru bankowego, poszczególne rodzaje ryzyka oraz efekt dywersyfikacji poddawane są testom warunków skrajnych. Łączny zdywersyfikowany kapitał wewnętrzny poddawany jest ocenie ekonomicznej adekwatności kapitałowej, poprzez porównanie z tzw. „zdolnością do pokrywania ryzyka" (dostępnymi zasobami finansowymi). Grupa konserwatywnie przyjmuje, iż dostępne zasoby finansowe są tożsame z regulacyjnymi funduszami własnymi, stanowiącymi podstawę wyliczenia współczynnika wypłacalności.

Proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitału wewnętrznego według podejścia Grupy jest procesem ściśle powiązanym z istniejącymi i funkcjonującymi procesami zarządzania ryzykiem, kapitałem i biznesem. Składa się on z następujących etapów:

1. Klasyfikacja i ocena istotności rodzajów ryzyka, pod kątem sposobu ich uwzględnienia w procesie zarządzania ryzykiem i procesie ICAAP,

2. Pomiar (kwantyfikacja) ryzyka,

3. Agregacja kapitału wewnętrznego na zabezpieczenie istotnego ryzyka w działalności, z uwzględnieniem efektu korelacji między rodzajami ryzyka,

4. Ocena adekwatności kapitałowej, poprzez porównanie ekonomicznego ryzyka (kapitał wewnętrzny), ze zdolnością do pokrywania ryzyka,

5. Alokacja kapitału wewnętrznego na linie biznesowe/obszary działalności,

6. Wykorzystanie alokowanego kapitału wewnętrznego do pomiaru efektywności opartego na ryzyku, ustalenia limitów na ryzyko, realokacji kapitału uwzględniającej zwrot uwzględniający ryzyko,

7. Kontroli i monitoringu poziomu ryzyka, dostępnych zasobów finansowych, limitów i celów kapitałowych.

Ocena adekwatności kapitałowej przeprowadzona na koniec 2018 roku wskazuje na wysoki poziom tejże adekwatności, wyrażający się poprzez znaczną nadwyżkę posiadanych zasobów kapitałowych (utożsamianych z regulacyjnymi funduszami własnymi) w stosunku do ekonomicznego ryzyka (wartość kapitału wewnętrznego), a także ryzyka wyliczonego w oparciu o przepisy nadzorcze (wartość minimalnych wymogów kapitałowych na pokrycie ryzyka). Łączny kapitał wewnętrzny na koniec 2018 roku jest wyższy od sumy wymogów kapitałowych w I Filarze.

Bank i Grupa spełniają ustawowe wymagania dotyczące poziomu zarówno funduszy własnych, jak i kapitału wewnętrznego określone w art. 128 ustawy Prawo bankowe, jak i w CRR.

6. RYZYKO KREDYTOWE

Tabela EU CRA – Ogólne informacje jakościowe dotyczące ryzyka kredytowego

Informacje jakościowe dotyczące ryzyka kredytowego są ujawniane w Raporcie Finansowym (rozdział o ryzyku kredytowym) i w Sprawozdaniu Zarządu, zgodnie z wymogami Tabeli EU CRA – Ogólne informacje jakościowe dotyczące ryzyka kredytowego (EBA/GL/2016/11).

Tabela 12 EU CRB-B Całkowita i średnia kwota netto ekspozycji (w tys. zł)

		Wartość netto ekspozycji na koniec okresu *)	Średnia wartość ekspozycji w okresie *)
1	Rządy lub banki centralne		
2	Instytucje		
3	Przedsiębiorstwa		
4	*w tym: Kredytowanie specjalistyczne*		
5	*w tym: SME*		
6	Detal	32 063 702	31 142 160
7	*w tym: Zabezpieczone na nieruchomościach*	28 291 969	27 475 335
8	** SME*	35 880	38 187
9	** Nie-SME*	28 256 088	27 437 149
10	*w tym: Kwalifikowane ekspozycje odnawialne*	3 771 734	3 666 824
11	*w tym: Pozostały detal*		
12	** SME*		
13	** Nie-SME*		
14	Ekspozycje kapitałowe		
15	**Metoda IRB łącznie**	**32 063 702**	**31 142 160**
16	Rządy lub banki centralne	24 877 776	21 536 760
17	Samorządy regionalne lub władze lokalne	344 676	366 445
18	Podmioty sektora publicznego	97 920	89 134
19	Wielostronne banki rozwoju	82 233	81 522
20	Organizacje międzynarodowe		
21	Instytucje	1 174 430	1 253 920
22	Przedsiębiorstwa	19 689 556	18 562 524
23	*w tym: SME*	12 290 207	10 635 189
24	Detal	8 421 409	7 870 919
25	*w tym: SME*	2 464 432	2 340 150
26	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach		
27	*w tym: SME*		
28	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	741 958	715 814
29	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	44	44
30	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych		
31	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową		
32	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania		
33	Ekspozycje kapitałowe	94 154	85 436
34	Inne ekspozycje	1 408 394	1 539 280
35	**Metoda standardowa łącznie**	**56 190 593**	**51 385 984**
36	**Razem**	**88 254 295**	**82 528 143**

*Tabela 13 EU CRB-C Podział geograficzny ekspozycji (w tys. zł) **

		Unia Europejska (UE)	Polska	Inne kraje UE	Inne obszary geograficzne	Razem
1	Rządy lub banki centralne					
2	Instytucje					
3	Przedsiębiorstwa					
4	Detal	139 756	31 626 081	197 911	99 955	32 063 702
5	Ekspozycje kapitałowe					
6	**Metoda IRB łącznie**	**139 756**	**31 626 081**	**197 911**	**99 955**	**32 063 702**
7	Rządy lub banki centralne		24 877 776			24 877 776
8	Samorządy regionalne lub władze lokalne		344 676			344 676
9	Podmioty sektora publicznego		97 920			97 920
10	Wielostronne banki rozwoju	82 233				82 233
11	Organizacje międzynarodowe					
12	Instytucje	602 609	149 283	25 719	396 819	1 174 430
13	Przedsiębiorstwa	121 563	19 547 573	0	20 420	19 689 556
14	Detal	13 467	8 211 462	128 012	68 469	8 421 409
15	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach					
16	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 283	727 381	4 297	8 996	741 958
17	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	32	12			44
18	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych					
19	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową					

20	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania					
21	Ekspozycje kapitałowe		50 967		43 187	94 154
22	Inne ekspozycje		1 408 394			1 408 394
23	**Metoda standardowa łącznie**	819 904	54 688 063	153 731	528 894	56 190 593
24	**Razem**	959 660	86 314 144	351 641	628 849	88 254 295

**) bez ryzyka kredytowego kontrahent, ekspozycja netto bilansowa i pozabilansowa*

*Tabela 14 EU CRB-D - Koncentracja ekspozycji w branżach lub typach kontrahentów (w tys. zł) **

		Rolnictwo, leśnictwo, rybołóstwo	Górnictwo	Przemysł wytwórczy	Produkcja energii elektrycznej, gazu, itd..	Dostarczanie wody	Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i przechowywanie	Usługi noclegowe i żywnościowe	Informacja i komunikacja
1	Rządy lub banki centralne										
2	Instytucje										
3	Przedsiębiorstwa										
4	Detal	300		10 256			1 999	13 922	1 057	2 393	
5	Ekspozycje kapitałowe										
6	Metoda IRB łącznie	300		10 256			1 999	13 922	1 057	2 393	
7	Rządy lub banki centralne								461		

8	Samorządy regionalne lub władze lokalne										
9	Podmioty sektora publicznego	60					10			2	34
10	Wielostronne banki rozwoju										
11	Organizacje międzynarodowe										
12	Instytucje										
13	Przedsiębiorstwa	72 878	50 682	6 563 096	482 531	126 862	1 110 432	6 170 642	1 980 885	78 207	568 063
14	Detal	27 399	14 738	292 121	4 755	21 852	294 037	492 039	634 043	62 219	58 240
15	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach										
16	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 813	770	86 507	1 272	783	34 031	95 853	34 043	14 970	3 621
17	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem										
18	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych										
19	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową										
20	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania										
21	Ekspozycje kapitałowe										

22	Inne ekspozycje										
23	**Metoda standardowa łącznie**	100 336	65 420	6 855 217	487 285	148 714	1 404 479	6 662 681	2 615 389	140 427	626 338
24	**Razem**	100 636	66 082	6 865 473	487 285	148 714	1 406 478	6 676 603	2 616 446	142 820	626 338

		Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Działalność związana z nieruchomościami	Działalność naukowa i techniczna	Działalność administracyjna i wspomaganie	Administracja publiczna, obronność, obow. Ubezp. spot.	Edukacja	Ochrona zdrowia i usługi społeczne	Sztuka, rozrywka i rekreacja	Inne usługi	Razem
1	Rządy lub banki centralne										
2	Instytucje										
3	Przedsiębiorstwa										
4	Detal	694	1 075	1 696	450		391	638	75	273	35 880
5	Ekspozycje kapitałowe										
6	Metoda IRB łącznie	694	1 075	1 696	450		391	638	75	273	35 880
7	Rządy lub banki centralne			486				262			1 209
8	Samorządy regionalne lub władze lokalne					344 676					344 676
9	Podmioty sektora publicznego			6 346			63 641	10 041	803	16 950	97 887

10	Wielostronne banki rozwoju										
11	Organizacje międzynarodowe										
12	Instytucje	68									68
13	Przedsiębiorstwa	274 487	907 146	303 988	643 514	93	13 377	157 154	8 163	6 331	19 518 532
14	Detal	39 700	48 667	183 726	106 885	114	26 709	55 629	20 135	27 427	2 410 435
15	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach										
16	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	5 018	38 284	15 887	17 952		1 421	632	923	742	354 523
17	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem										
18	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych										
19	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową										
20	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania										
21	Ekspozycje kapitałowe										
22	Inne ekspozycje										
23	**Metoda standardowa łącznie**	314 254	955 813	494 546	750 399	344 884	103 728	223 087	29 101	50 708	22 372 806

24	**Razem**	314 948	956 888	496 242	750 849	344 884	104 119	223 725	29 176	50 980	22 408 686

**) bez ryzyka kredytowego kontrahent, ekspozycja netto bilansowa i pozabilansowa*

*Tabela 15 EU CRB-E - Zapadalność ekspozycji (w tys. zł) **

		Na żądanie	<= 1 rok	> 1 rok <= 5 lat	> 5 lat	Bez terminu	Razem
1	Rządy lub banki centralne						
2	Instytucje						
3	Przedsiębiorstwa						
4	Detal	905 262	1 597 699	1 750 396	27 810 345		32 063 702
5	Ekspozycje kapitałowe						
6	**Metoda IRB łącznie**	905 262	1 597 699	1 750 396	27 810 345		32 063 702
7	Rządy lub banki centralne	100	3 628 974	19 627 954	1 271 902	348 846	24 877 776
8	Samorządy regionalne lub władze lokalne	98 380	59 997	128 774	57 525		344 676
9	Podmioty sektora publicznego	39 622	3 506	37 624	17 168		97 920
10	Wielostronne banki rozwoju			82 233			82 233
11	Organizacje międzynarodowe						
12	Instytucje	428 526	734 332	10		11 562	1 174 430
13	Przedsiębiorstwa	1 702 794	8 681 404	7 317 661	1 955 948	31 749	19 689 556
14	Detal	376 502	536 098	4 797 327	2 689 878	21 604	8 421 409
15	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach						
16	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	337 866	91 924	200 962	92 618	18 589	741 958
17	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem					44	44
18	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych						
19	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową						
20	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania						

21	Ekspozycje kapitałowe					94 154	94 154
22	Inne ekspozycje					1 408 394	1 408 394
23	**Metoda standardowa łącznie**	2 645 924	13 644 310	31 991 584	5 992 421	1 916 354	56 190 593
24	**Razem**	3 551 186	15 242 009	33 741 980	33 802 765	1 916 354	88 254 295

*) bez ryzyka kredytowego kontrahent, ekspozycja netto bilansowa i pozabilansowa

6.1 Wymogi kapitałowe na ryzyko kredytowe

W celu kalkulacji ekspozycji ważonych ryzykiem w zakresie ryzyka kredytowego, Grupa i Bank stosują metodę standardową i metodę wewnętrznych ratingów dla portfeli określonych w punkcie 6.1, zgodnie z zezwoleniem właściwych organów opisanym w punkcie 10.1.

Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne nie występują (Roczny Raport Finansowy, Informacje uzupełniające) (Art. 449).

Tabela 16 EU CR4 - Metoda standardowa - ekspozycje na ryzyko kredytowe i efekty ograniczania ryzyka kredytowego (w tys. zł)

		Ekspozycje przed CCF i CRM		Ekspozycje po CCF i CRM		RWA i średnie RWA	
	Klasy ekspozycji	Bilans	Pozabilans	Bilans	Pozabilans	RWA	Średnie RWA
1	Rządy lub banki centralne	24 877 678	100	24 877 678		847 550	3,4%
2	Samorządy regionalne lub władze lokalne	229 455	116 757	229 455	20 334	49 822	19,9%
3	Podmioty sektora publicznego	52 161	53 960	52 161	10 773	26 941	42,8%
4	Wielostronne banki rozwoju	82 233		82 233		0	0,0%
5	Organizacje międzynarodowe						
6	Instytucje	959 420	248 050	959 420	123 759	290 619	26,8%
7	Przedsiębiorstwa	14 621 001	6 253 173	14 621 001	307 621	13 575 019	90,9%
8	Detal	8 136 898	234 966	8 139 681	9 107	5 688 715	69,8%
9	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach						
10	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 311 906	41 635	1 311 262	39 688	1 629 973	120,7%
11	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	44		44		67	150,0%
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych						
13	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową						
14	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania						
15	Ekspozycje kapitałowe	94 154		94 154		94 154	100,0%
16	Inne ekspozycje	1 408 394		1 408 394		580 050	41,2%
17	**Razem**	**51 773 345**	**6 948 640**	**51 775 484**	**511 282**	**22 782 910**	**43,6%**

Poniższa tabela prezentuje kwoty ekspozycji w ramach metody standardowej ryzyka kredytowego w podziale na klasę aktywów i wagę ryzyka (bez ryzyka kredytowego kontrahenta).

*Tabela 17 EU CR5 - Metoda standardowa (w tys. zł) **

	Klasy ekspozycji	Waga ryzyka											Razem	W tym bez ratingu
		0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	1250%	Inne	Odejmowane		
1	Rządy lub banki centralne	24 495 845	46 482		58		5		335 286				24 877 678	
2	Samorządy regionalne lub władze lokalne		249 790										249 790	
3	Podmioty sektora publicznego				62 933		1						62 934	
4	Wielostronne banki rozwoju	82 233											82 233	
5	Organizacje międzynarodowe													
6	Instytucje		760 385		322 794								1 083 179	
7	Przedsiębiorstwa	192 686	199 485	151 823	200 951		14 183 678						14 928 622	
8	Detal	66 992	38 451	41 667	57 296	7 648 548	295 833						8 148 788	
9	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach													
10	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	40 995					668 042	641 914					1 350 950	
11	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem							44					44	
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych													
13	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową													

14	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania													
15	Ekspozycje kapitałowe						94 154						94 154	
16	Inne ekspozycje	828 344					580 050						1 408 394	
17	**Razem**	**25 707 095**	**1 294 593**	**193 490**	**644 032**	**7 648 548**	**15 821 763**	**641 958**	**335 286**				**52 286 766**	

6.2 Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta

Ryzyko kredytowe kontrahenta oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji, przed ostatecznym rozliczeniem przepływów pieniężnych związanych z tą transakcją.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta dotyczą ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych, z tytułu transakcji odkupu, transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia oraz transakcji z obowiązkiem uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego.

Na koniec 2018 roku w Grupie występowały instrumenty pochodne oraz transakcje z przyrzeczeniem odkupu, nie występowały natomiast transakcje udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów, transakcje z długim terminem rozliczenia oraz transakcje z obowiązkiem uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego.

Grupa prezentuje ekspozycję na ryzyko kredytowe kontrahenta przede wszystkim z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających, instrumentów pochodnych wynikających z umów zawartych z klientami oraz transakcji z przyrzeczeniem odkupu.

Kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta według wag ryzyka przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18 EU CCR3 - Metoda standardowa - Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta według portfeli regulacyjnych i ryzyka (w tys. zł)

	Klasy ekspozycji	Waga ryzyka										Razem	W tym bez ratingu
		0%	2%	4%	10%	20%	50%	75%	100%	150%	Inne		
1	Rządy lub banki centralne												
2	Samorządy regionalne lub władze lokalne												
3	Podmioty sektora publicznego					2						**2**	
4	Wielostronne banki rozwoju												
5	Organizacje międzynarodowe												
6	Instytucje					9 668	93 715					**103 383**	
7	Przedsiębiorstwa								56 081			**56 081**	
8	Detal												
9	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową												
10	Inne ekspozycje												
11	**Razem**					**9 670**	**93 715**		**56 081**			**159 466**	

Tabela EU CCRA – Jakościowe wymogi dotyczące ujawniania informacji związanych z ryzykiem kredytowym kontrahenta

Informacje jakościowe dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta są ujawniane w niniejszym rozdziale, zgodnie z wymogami Tabeli EU CCRA – Jakościowe wymogi dotyczące ujawniania informacji związanych z ryzykiem kredytowym kontrahenta (EBA/GL/2016/11).

Poniższa tabela prezentuje kwoty aktywów ważonych ryzykiem i wymogów kapitałowych w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta.

Tabela nr 19 Ryzyko kredytowe kontrahenta - aktywa ważone ryzykiem i wymogi kapitałowe -(w tys. PLN)

Rodzaj ekspozycji	Portfel	RWA 31.12.2018	Wymogi w zakresie funduszy własnych 31.12.2018
Instrumenty pochodne	Instytucje	102 548	8 204
Instrumenty pochodne	Przedsiębiorstwa	43 805	3 504
Instrumenty pochodne	Przedsiębiorstwa sektora publicznego	2	0
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	Instytucje	835	67
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	Przedsiębiorstwa	12 276	982
Razem		**159 466**	**12 757**

Kapitał wewnętrzny (Art. 439.a)

W odniesieniu do metod stosowanych do przypisywania kapitału wewnętrznego do ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta, wykorzystywana jest zmodyfikowana metoda Credit Risk+[3], z wykorzystaniem parametrów ryzyka kontrahenta: PD, LGD i EAD.

Limity kredytowe

Limity kredytowe na ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta są ustalane w ramach limitów zaangażowania na banki oraz klientów niebankowych będących stronami transakcji.

W odniesieniu do banków, ogólne limity zaangażowania są wyznaczane zgodnie z Instrukcją wyznaczania i kontroli limitów zaangażowania wobec banków zagranicznych i krajowych. W przypadku transakcji wymiany walut, swapów walutowych, opcje walutowych, transakcji depozytowych, transakcji FRA, swapów stopy procentowej oraz swapów kapitałowo-odsetkowych („limit na transakcje wymiany walut i depozytowe") – ustalone są podlimity, które oznaczają maksymalną kwotę zaangażowania Banku z tytułu nierozliczonych transakcji kupna/sprzedaży walut (spot i terminowych), czynnych (niezwróconych) depozytów terminowych, złożonych w banku zagranicznym lub krajowym (bez uwzględnienia należnych odsetek) oraz pozostałych nierozliczonych transakcji, o których mowa wyżej. Niezależnie od podlimitów, zostały ustalone limity rozliczeniowe, związane z koncentracją zobowiązań kontrahenta wobec Banku, w ustalonej w terminie ich zawarcia dacie rozliczenia ("data waluty").

Grupa zawiera także umowy instrumentów pochodnych na zlecenie klientów. W odniesieniu do limitów na transakcje skarbowe (w tym pochodne) zawierane z klientami niebankowymi, ich przyznanie klientowi warunkuje[4] wykonanie przez Bank transakcji pochodnej na zlecenie klienta. Bank wymaga, aby klient ubiegający się o limit skarbowy posiadał zdolność kredytową na dotychczasowe zaangażowanie oraz dodatkowo na kwotę stanowiącą określoną część rozpatrywanego limitu skarbowego, nadany rating ryzyka oraz naturalną ekspozycję klienta, czyli przepływy gotówkowe klienta z tytułu sprzedaży lub zakupu w walucie wymienialnej innej niż złote.

Zabezpieczenia (Art. 439.b)

W ramach strategii ustanawiania zabezpieczenia, stosowane są szeroko umowy o dostarczenie zabezpieczenia (International Swaps and Derivatives Agreements) – tzw. umowy CSA (Credit Support Annex), będące aneksami do umów ramowych ISDA.

[3] Statystyczny model ryzyka kredytowego, opracowany przez bank Credit Suisse First Boston
[4] Możliwe jest zawarcie transakcji pod depozyty zabezpieczający, przy braku limitu skarbowego

Bank zawiera transakcje na instrumentach pochodnych z innymi uczestnikami rynku międzybankowego, z którymi ma podpisane umowy ramowe ISDA. Zgodnie z obecną praktyką rynkową i regulacjami, wraz z umowami ISDA podpisywane są umowy CSA regulujące kwestie zabezpieczania ekspozycji wynikającej z zawartych transakcji pochodnych. Umowy CSA mają charakter umów bilateralnych i dają symetryczne prawo żądania wniesienia depozytu zabezpieczającego przez stronę, której wycena zawartych instrumentów pochodnych na dany dzień jest ujemna. Wszystkie aktywne umowy CSA zawarte z kontrahentami spełniają wymagania ustanowione przez regulację EMIR (w tym wymagania dotyczące Variation Margin).

Pozycja wynikająca z zawartych transakcji pochodnych z klientami innymi niż klienci bankowi jest niezwłocznie przekazywana do zarządzania przez dealerów rynku międzybankowego i podlega zabezpieczeniu (hedging) transakcją rynku międzybankowego.

Zasady ustalania odpisów na utratę wartości w odniesieniu do ryzyka kredytowego (w tym w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta) są przedstawione w części „Zarządzanie Ryzykiem Finansowym – Ryzyko kredytowe" Rocznego Raportu Finansowego.

Ryzyko niekorzystnych korelacji (Art. 439.c)

Grupa nie identyfikuje jako istotne ekspozycji na ryzyko niekorzystnych korelacji.

Wpływ wartości zabezpieczenia, jakie musiałby zapewnić bank przy obniżeniu oceny jej wiarygodności kredytowej (Art. 439.d)

Bank jest gwarantem umowy kredytowej zawartej pomiędzy Millennium Leasing a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) („Umowa Finansowa") zawartej dnia 15/12/2017 r. Kwota pożyczki wynosi 100 mln EUR i została wykorzystana w 4 transzach w 2018 roku. Umowa jest zabezpieczona na dwa sposoby – po pierwsze, przez Millennium Leasing w postaci cesji praw z umów leasingowych (wartość przyznanych praw stanowi nie mniej niż 120% udzielonej pożyczki) oraz przez Bank Millennium w formie Gwarancji na Pierwsze Żądanie, do wysokości już wykorzystanej kwoty kredytu wraz z towarzyszącymi odsetkami, podatkami, opłatami skarbowymi, cłami, itp.

Zgodnie z postanowieniami Umowy Finansowej, w przypadku gdyby rating kredytowy Banku, przyznany przez agencję Fitch wynosiłby B+ lub poniżej, a przyznany przez agencję Moody wynosiłby B1 lub poniżej, konieczne będzie ustanowienie dodatkowego zabezpieczenie gwarancji na warunkach akceptowanych przez EBI (zabezpieczenie gotówkowe, zabezpieczenie finansowe lub inne zabezpieczenie).

Warunki Gwarancji na Pierwsze żądania gwarantują EIB ze w trakcie egzekwowania przez EIB gwarancji (żądania dokonania wypłaty z tytułu gwarancji) rating Banku Millennium przyznany przez Fitch będzie na poziomie BBB-, a przyznany przez Moody's na poziomie Baa2. Bank Millennium jest zobowiązany do informowania EIB o jakiejkolwiek zmianie swojego ratingu.

Art. 439.e, 439.f, 439.g, 439.h, 439.i CRR

Grupa stosuje dla określenia wartości ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych metodę wyceny według wartości rynkowej zgodnie z art. 274 CRR.

Kwoty ryzyka kredytowego kontrahenta według tej metody przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20 EU CCR1 - Analiza ekspozycji na CCR według metody (w tys. zł)

	Nominalna	Koszt zastąpienia / bieżąca wartość rynkowa	Potencjalna przyszła ekspozycja kredytowa	EEPE (Efektywny Oczekiwany profil Ekspozycji)	Mnożnik	EAD po CRM (po ograniczeniu ryzyka kredytowego)	RWA
Metoda wyceny wg wartości rynkowej		587 506			0	578 000	159 467

Kwoty ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 21 EU CCR2 - Wymogi kapitałowe CVA (w tys. zł)

		Wartość ekspozycji	RWA
1	Portfele objęte metodą zaawansowaną		
2	(i) komponent VaR (w tym 3x mnożnik)		
3	(ii) komponent SVaR (w tym 3x mnożnik)		
4	Wszystkie portfele objęte metodą standardową	289 518	43 686
EU4	W oparciu o metodą oryginalnej ekspozycji		
5	Razem objęte wymogami kapitałowymi CVA	289 518	43 686

Ekspozycje na instrumenty pochodne z tytułu transakcji z kontrahentami centralnymi przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 22 EU CCR8 - Ekspozycje wobec kontrahentów centralnych (w tys. zł)

		EAD po CRM	RWA
1	**Ekspozycje wobec kwalifikujących się kontrahentów centralnych (razem)**		7 087
2	Ekspozycje wobec QCCP (wyłączając depozyt wstępny zabezpieczający i wkład do funduszu z tytułu niewykonania zobowiązania); w tym	35 436	7 087
3	(i) Derywaty OTC	35 436	7 087
4	(ii) Derywaty w obrocie giełdowym		
5	(iii) SFT (transakcje finansowania z użyciem papierów wartościowych)		
6	(iv) Netting (pakiety kompensowania, dla których zatwierdzono kompensowanie międzyproduktowe)		
7	Wyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	2 112	
8	Niewyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające		
9	Wniesione z góry wkłady do funduszu z tyt. niewykonania zobowiązania	2 540	31 756
10	Alternatywne sposób wyliczania wymogów z tytułu funduszy własnych dla ekspozycji		7 087
11	**Ekspozycje wobec niekwalifikujących się kontrahentów QCCP (razem)**		
12	Ekspozycje nie wobec QCCP (wyłączając depozyt wstępny i wkład do funduszu z tytułu niewykonania zobowiązania); w tym		
13	(i) Derywaty OTC		
14	(ii) Derywaty w obrocie		
15	(iii) SFT		

16	(iv) Netting gdy netting produktowy został zaakceptowany		
17	Oddzielny depozyt wstępny		
18	Nieoddzielny depozyty wstępny		
19	Prefinansowany wkład do funduszu z tyt. niewykonania zobowiązania		
20	Niefinansowany wkład do funduszu z tyt. niewykonania zobowiązania		

Tabela [EU CCR4] – Metoda IRB – ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta wg portfela i skali PD

Z uwagi na fakt, że Bank nie stosuje metody IRB dla ekspozycji CCR, Tabela EU CCR4 (EBA/GL/2016/11) nie jest prezentowana.

Tabela [EU CCR7] – Zestawienie przepływów aktywów ważonych ryzykiem dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta w ramach metody modeli wewnętrznych

Z uwagi na fakt, że Bank nie stosuje metody modeli wewnętrznych dla ekspozycji CCR, Tabela EU CCR7 (EBA/GL/2016/11) nie jest prezentowana.

Tabela [EU CCR5-A] – Wpływ kompensowania i ustanowionego zabezpieczenia na wartość ekspozycji

Z uwagi na fakt, że Bank nie stosuje kompensowania dla ekspozycji CCR, Tabela EU CCR5-A (EBA/GL/2016/11) nie jest prezentowana.

Tabela 23 EU CCR5-B - Struktura zabezpieczeń dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta (w tys. zł)

	Zabezpieczenie stosowane w transakcjach dotyczących instrumentów pochodnych				Zabezpieczenie stosowane w transakcjach finansowania papierów wartościowych	
	Wartość godziwa otrzymanych zabezpieczeń		Wartość godziwa przekazanych zabezpieczeń		Wartość godziwa otrzymanych zabezpieczeń	Wartość godziwa przekazanych zabezpieczeń
	Wyodrębnione	Niewyodrębnione	Wyodrębnione	Niewyodrębnione		
		86 630	2 112	262 872	233 796	
Łącznie		86 630	2 112	262 872	233 796	

Tabela [EU CCR6] – Ekspozycje na kredytowe instrumenty pochodne

Z uwagi na fakt, że Bank nie utrzymuje kredytowych instrumentów pochodnych, Tabela EU CCR6 (EBA/GL/2016/11) nie jest prezentowana.

Wartości godziwe umów z tytułu poszczególnych instrumentów pochodnych, wartości nominalne instrumentów w terminach pozostających do realizacji oraz wycenę pochodnych instrumentów finansowych przedstawiono w notach do Rocznego Raportu Finansowego (Nota 23).

Dane dotyczące depozytów zabezpieczających i kompensowania należności i zobowiązań na bazie umów ramowych zostały przedstawione w Informacjach uzupełniających do Rocznego Raportu Finansowego.

6.3 Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (Odpisy z tytułu utraty wartości)

Strategia i polityka Grupy w odniesieniu do utraty wartości i tworzenia odpisów aktualizacyjnych została zaprezentowana w Rocznym Raporcie Finansowym, w części 3 „Ryzyko kredytowe", w rozdziale 8 poświęconym zarządzaniu ryzykiem finansowym. Został tam zawarty szczegółowy opis:

- Organizacji procesu identyfikacji i pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego
- Analizy indywidualnej utraty wartości dla należności kredytowych
- Analizy kolektywnej portfela kredytowego (Art. 442.a-b)

Tabela EU CRB-A – Dodatkowe ujawniane informacje związane z jakością kredytową aktywów (art.442.a,b)

Informacje zawarte w tym rozdziale i w innych wskazanych wyżej dokumentach publikowane są zgodnie z wymogami Tabeli EU CRB-A –Dodatkowe ujawniane informacje związane z jakością kredytową aktywów (EBA/GL/2016/11).

Tabela 24 EU CR1-A - Jakość ekspozycji kredytowych wg klas ekspozycji i instrumentów (w tys. zł)

		Wartość ekspozycji brutto		Korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane spisania w straty	Koszty korekt z tytułu ryzyka kredytowego okresu	Wartość netto
		Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje których niedotyczy niewykonanie zobowiązania					(a+b-c-d)
1	Rządy lub banki centralne	0	0	0	0	0	0	0
2	Instytucje	0	0	0	0	0	0	0
3	Przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
4	*w tym: Kredytowanie specjalistyczne*	0	0	0	0	0	0	0
5	*w tym: SME*	0	0	0	0	0	0	0
6	Detal	902 971	31 789 641	589 227	39 682	0	628 910	32 063 702
7	*Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach*	806 992	27 997 446	484 683	27 787	0	512 470	28 291 969
8	SME	127	36 424	377	294	0	671	35 880
9	Nie SME	806 865	27 961 022	484 306	27 493	0	511 799	28 256 088
10	*Kwalifikowany rewolwing*	95 979	3 792 195	104 545	11 895	0	116 440	3 771 734
11	*Pozostały Detal*	0	0	0	0	0	0	0
12	SME	0	0	0	0	0	0	0
13	Nie SME	0	0	0	0	0	0	0
14	Ekspozycje kapitałowe	0	0	0	0	0	0	0
15	**Metoda IRB łącznie**	902 971	31 789 641	589 227	39 682	0	628 910	32 063 702
16	Rządy lub banki centralne	0	24 877 778	0	2	0	2	24 877 776
17	Samorządy regionalne lub władze lokalne	0	345 018	3	339	0	342	344 676
18	Podmioty sektora publicznego	188	98 192	164	296	0	460	97 920
19	Wielostronne banki rozwoju	0	82 233	0	0	0	0	82 233
20	Organizacje międzynarodowe	0	0	0	0	0	0	0

21	Instytucje	0	1 174 430	0	0	0	0	1 174 430
22	Przedsiębiorstwa	586 586	19 634 952	360 614	171 369	0	531 982	19 689 556
23	*w tym: SME*	282 122	12 286 947	164 297	114 564	0	278 861	12 290 207
24	**Detal**	1 029 350	8 085 230	636 390	56 781	950	693 171	8 421 409
25	*w tym: SME*	227 907	2 397 523	146 970	14 028	0	160 998	2 464 432
26	*Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach*	0	0	0	0	0	0	0
27	*w tym: SME*	0	0	0	0	0	0	0
28	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 623 725	0	881 767	0	950	881 767	741 958
29	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	7 600	44	7 600	0	0	7 600	44
30	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0	0	0	0	0
31	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0	0	0	0	0
32	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0	0	0	0	0	0
33	Ekspozycje kapitałowe	0	94 154	0	0	0	0	94 154
34	Inne ekspozycje	0	2 400 068	991 674	0	0	991 674	1 408 394
35	**Metoda standardowa łącznie**	1 623 725	56 792 100	1 996 445	228 787	950	2 225 232	56 190 593
36	**Razem**	2 526 695	88 581 742	2 585 672	268 470	950	2 854 142	88 254 295
37	w tym: Kredyty	2 514 099	60 135 283	1 586 398	268 470	950	1 854 868	60 794 515
38	w tym: dłużne papiery wartościowe	4 996	22 844 824	0	0	0	0	22 849 820
39	w tym: pozycje pozabilansowe	42 324	8 142 578	21 046	30 703	950	51 749	8 133 153

Tabela 25 EU CR1-B - Jakość ekspozycji kredytowych wg branż i rodzajów kontrahentów (w tys. zł)

		Wartość ekspozycji brutto		Korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane spisania w straty	Koszty korekt z tytułu ryzyka kredytowego okresu	Wartość netto
		Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje których niedotyczy niewykonanie zobowiązania					(a+b-c-d)
1	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	13 449	99 781	11 884	709	0	12 593	100 636
2	Górnictwo	1 838	65 841	1 104	493	0	1 597	66 082
3	Przemysł wytwórczy	171 992	6 860 308	108 867	57 960	0	166 827	6 865 473
4	Produkcja energii elektrycznej, gazu, itd.	2 437	489 975	1 201	3 925	0	5 126	487 285
5	Dostarczanie wody	2 739	149 142	2 456	712	0	3 168	148 714
6	Budownictwo	128 720	1 391 828	98 224	15 846	0	114 070	1 406 478
7	Handel hurtowy i detaliczny	200 955	6 645 673	119 375	50 649	0	170 025	6 676 603
8	Transport i przechowywanie	60 088	2 613 285	40 064	16 863	0	56 927	2 616 446
9	Usługi noclegowe i żywnościowe	32 892	129 449	18 760	761	0	19 521	142 820
10	Informacja i komunikacja	9 702	627 796	6 789	4 371	0	11 160	626 338
11	Działalność związana z nieruchomościami	47 927	938 884	13 703	16 220	0	29 923	956 888
12	Działalność naukowa i techniczna	51 550	487 359	37 487	5 180	0	42 666	496 242
13	Działalność administracyjna i wspomaganie	46 766	738 841	30 634	4 124	0	34 758	750 849
14	Administracja publiczna, obronność, obow. Ubezp. społ.	0	345 226	3	340	0	343	344 884
15	Edukacja	3 283	103 413	2 207	370	0	2 577	104 119
16	Ochrona zdrowia i usługi społeczne	2 022	227 047	1 676	3 668	0	5 344	223 725
17	Sztuka, rozrywka i rekreacja	2 288	28 635	1 592	154	0	1 746	29 176
18	Inne usługi	2 498	51 088	2 261	345	0	2 605	50 980
19	**Razem**	**781 146**	**21 993 569**	**498 287**	**182 691**	**0**	**680 977**	**22 093 738**

Tabela 26 EU CR1-C - Jakość ekspozycji kredytowych wg obszarów geograficznych (w tys. zł)

		Wartość ekspozycji brutto		Korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane spisania w straty	Koszty korekt z tytułu ryzyka kredytowego okresu	Wartość netto
		Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje których niedotyczy niewykonanie zobowiązania					(a+b-c-d)
1	Unia Europejska (UE)	15 206	955 283	8 804	2 024	39	10 829	959 660
2	Polska	2 458 844	86 656 648	2 537 329	264 019	904	2 801 348	86 314 144
3	Inne kraje EU	13 807	349 416	10 214	1 367	0	11 582	351 641
4	Inne obszary geograficzne	38 839	620 394	29 324	1 060	8	30 384	628 849
5	Razem	2 526 695	88 581 742	2 585 672	268 470	950	2 854 142	88 254 295

Tabela 27 EU CR1-D - Struktura czasowa ekspozycji przeterminowanych (w tys. zł) (*)

		Wartość ekspozycji brutto					
		<= 30 dni	> 30 dni <= 60 dni	> 60 dni <= 90 dni	> 90 dni <= 180 dni	> 180 dni <= 1 rok	> 1 rok
1	Kredyty	960 055	265 570	83 420	138 229	183 798	937 660
2	Papiery wartościowe dłużne						5 004
3	**Razem ekspozycje**	960 055	265 570	83 420	138 229	183 798	942 664

(*) ekspozycje bilansowe, ekspozycje przeterminowane <= 4 dni

Tabela 28 EU CR1-E - Ekspozycje zagrożone i objęte restrukturyzacją (w tys. zł)

		Wartość bilansowa brutto ekspozycji normalnych i zagrożonych							Zakumulowane odpisy na utratę wartości i ujemne korekty wyceny w związku z ryzykiem kredytowym				Otrzymane zabezpieczenia i gwarancje finansowe	
			w tym ekspozycje normalne lecz przeterminowane > 30 dni i <= 90 dni	w tym normalne restrukturyzowane	w tym zagrożone				na ekspozycjach normalnych		na ekspozycjach zagrożonych		na ekspozycjach zagrożonych	na ekspozycjach restrukturyzowanych
						w tym ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	w tym ekspozycje z utratą wartości	w tym ekspozycje restrukturyzowane		w tym restrukturyzowane		w tym restrukturyzowane		
10	Papiery wartościowe dłużne	22 197 734	0	0	5 004	5 004	5 004	0	-20	0	-5 004	0	0	0
20	Kredyty	57 276 378	269 748	85 799	2 473 723	2 420 852	2 403 894	1 044 219	-413 657	-1 933	-1 345 227	-491 697	755 459	352 156
30	Ekspozycje pozabilansowe	9 907 405	X	3 940	50 256	49 039	X	5 649	-42 521	-17	-9 220	-1 002	28	0

Tabela 29 EU CR2-A - Zmiany w korektach szczególnych i ogólnych z tytułu ryzyka kredytowego (w tys. PLN)

		Zakumulowane korekty szczególne z tytułu ryzyk kredytowego	Zakumulowane korekty ogólne z tytułu ryzyk kredytowego
1	**Saldo początkowe**	1 810 554	
2	**Zmiany z tytułu wdrożenia MSSF 9**	0	
3	Zwiększenia wynikające z kwot odpisanych z tytułu szacowanych strat kredytowych w danym okresie	343 399	
4	Zmniejszenia wynikające z kwot rozwiązanych z tytułu szacowanych strat kredytowych w danym okresie	-203 590	
5	Zmniejszenia wynikające z kwot wpisanych w ciężar skumulowanych korekt z tytułu ryzyka kredytowego	-168 257	
6	Transfery pomiędzy korektami z tytułu ryzyka kredytowego	0	
7	Wpływ różnic kursów wymiany walut	1 412	
8	Połączenia działalności, w tym przejęcia i sprzedaż podmiotów zależnych	0	
9	Inne korekty	-19 627	
10	**Saldo końcowe**	1 763 891	
11	kwoty odzyskane poprzez korekty z tytułu ryzyka kredytowego wykazane bezpośrednio w rachunku zysków i strat	1 529	
12	Korekty szczególne z tytułu ryzyka kredytowego wykazane bezpośrednio w rachunku zysków i strat	3 707	

Tabela 30 EU CR2-B - Zmiany w ekspozycjach w stanie niewykonanie zobowiązania - kredyty i dłużne papiery wartościowe (w tys. PLN)

		Wartość bilansowa brutto ekspozycji w stanie niewykonania zobowiązania
1	**Saldo początkowe**	1 924 249
2	Kredyty i papiery wartościowe dłużne które weszły w stan niewykonania zobowiązania lub w stan utraty wartości od ostatniej daty raportowej	448 423
3	Powrót do stanu wykonania zobowiązania	60 183
4	Kwoty spisane w straty	
5	Inne zmiany	
6	**Saldo końcowe**	2 312 489

Grupa przedstawiła podział portfela głównych należności według terminów zapadalności dla głównych typów ekspozycji: lokaty oraz kredyty udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym (Nota do Rocznego Raportu Finansowego nr 22d), kredyty i pożyczki udzielone klientom (Nota do Rocznego Raportu Finansowego nr 21i). (Art. 442.f)

Jednocześnie w rozdziale dotyczącym ryzyka kredytowego w Rocznym Raporcie Finansowym i Sprawozdaniu Zarządu przedstawiono generalną ocenę poziomu ryzyka kredytowego oraz ocenę zmian w tym zakresie zaobserwowanych w bieżącym roku, wraz z kluczowymi wskaźnikami jakości aktywów. Przedstawiono tam też ocenę stopnia koncentracji portfela kredytowego w podziale na rodzaje produktów i branże.

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości zostały zawarte w Notach (21.g) do Rocznego Raportu Finansowego. (Art. 442.i)

6.4 Korzystanie z ratingów zewnętrznych

Przy wyliczaniu wymogów z tytułu funduszy własnych dla podmiotów nie będących instytucjami finansowymi i podmiotami rządowymi, Grupa nie korzysta z ocen ratingowych nadanych przez dopuszczone zewnętrzne agencje oceny ryzyka kredytowego (ECAI). Jest to uzasadnione nieistotną ilością kredytobiorców i kontrahentów, posiadających rating nadany przez ECAI. (Art. 444)

Poniższa tabela prezentuje przyporządkowanie ratingu zewnętrznego każdej z wyznaczonych ECAI do stopni jakości kredytowej w jednolitej skali ratingowej Master Scale. Grupa uznaje następujące zewnętrzne agencje ratingowe: Fitch, Moody's, Standard & Poors.

Tabela 31 Jednolita skala ratingowa Banku a ratingi zewnętrznych agencji ratingowych

Klasy ratingowe w jednolitej skali ratingowej (MS)	Fitch	Moody's	S&P
1	AAA	Aaa	AAA
1	AA+	Aa1	AA+
2	AA	Aa2	AA
2	AA-	Aa3	AA-
3	A+	A1	A+
3	A	A2	A
4	A-	A3	A-
5	BBB+	Baa1	BBB+
6	BBB	Baa2	BBB
7	BBB-	Baa3	BBB-
8	BB+	Ba1	BB+
9	BB	Ba2	BB
10	BB-	Ba3	BB-
11	B+	B1	B+
12	B lub niższy	B2 lub niższy	B lub niższy

Tabela EU CRD – Wymogi w zakresie ujawniania informacji jakościowych związanych ze stosowaniem przez instytucję zewnętrznych ratingów kredytowych w ramach metody standardowej dla ryzyka kredytowego

Informacje zawarte w tym rozdziale publikowane są zgodnie z wymogami Tabeli EU CRD – Wymogi w zakresie ujawniania informacji jakościowych związanych ze stosowaniem przez instytucję zewnętrznych ratingów kredytowych w ramach metody standardowej dla ryzyka kredytowego (EBA/GL/2016/11).

6.5 Aktywa obciążone

Poniższe informacje z zakresu aktywów obciążonych zostały przygotowane na podstawie Rozporządzenia Delegowanego Komisji Europejskiej nr 2017/2295 uzupełniającego CRR, dotyczącego regulacyjnych standardów technicznych ujawniania informacji na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych.

Tabela 32 Aktywa obciążone - Formularz A - wartości bilansowe i godziwe (w tys. zł)

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
Aktywa instytucji sprawozdającej	546 934	546 934	72 661 865	72 661 865
Dłużne papiery wartościowe	294 201	294 201	18 709 958	18 709 958
w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	240 261	240 261	17 025 926	17 025 926
Inne aktywa*	252 733	252 733	53 951 907	53 951 907
w tym: lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom**	252 733	252 733	271 434	271 434

* pozycja „inne aktywa" obejmuje wszystkie aktywa bilansowe za wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych

** w pozycji tej jako aktywa obciążone prezentowane są depozyty zabezpieczające złożone w innych bankach z tytułu zawartych transakcji instrumentów pochodnych

Tabela 33 - Aktywa obciążone - Formularz B - aktywa, otrzymane zabezpieczenia i własne papiery wartościowe (w tys. zł)

	Wartość godziwa otrzymanego obciążonego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Nieobciążone, wartość godziwa otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych, które mogą zostać obciążone
Aktywa, otrzymane zabezpieczenie i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe ogółem	546 934	72 661 865

Tabela 34 - Aktywa obciążone - Formularz C - wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych (w tys. zł)

	Odpowiadające im zobowiązania, zobowiązania warunkowe lub papiery wartościowe stanowiące przedmiot udzielonej pożyczki	Aktywa, otrzymane zabezpieczenie i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery wartościowe zabezpieczone aktywami
Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	500 568	283 510
w tym: instrumenty pochodne	469 770	252 733

Informacje dodatkowe (Formularz D)

Informacje przedstawione w formularzach A, B i C zostały przygotowane w oparciu o następujące zasady:

- dane liczbowe zostały wyliczone jako mediana wartości z poszczególnych końców kwartałów roku 2018,

- główne źródła obciążenia zostały zilustrowane w tabeli poniżej prezentującej dane o aktywach obciążonych według stanu na 31 grudnia 2018 r., informacje w tym formacie są przez Grupę ujawniane w publikowanych sprawozdaniach finansowych z częstotliwością kwartalną,

- aktywa ujęte w poniższej tabeli w pozycjach 2, 3, 6 i 7 nie zostały uwzględnione w formularzach A, B i C jako że nie można ich powiązać z konkretną transakcją choć jednocześnie nie mogą być swobodnie wycofane. Taką metodologie Bank stosuje w przypadku wypełniania obowiązków sprawozdawczych o aktywach obciążonych realizowanego zgodnie z załącznikiem XVII do rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 680/2014.

Tabela 35 - Aktywa obciążone – szczegóły (w tys. zł)

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0121	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	131 630
2.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	507
3.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	311 000	315 273
4.	Bony pieniężne NBP_040119	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	35 600	35 600
5.	Bony pieniężne NBP_040119	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	27 100	27 100
6.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
7.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	2 583	2 583

8.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	264 108	264 108
RAZEM				770 991	776 901

Przedstawione w powyższej tabeli aktywa obciążone Grupy stanowią jednocześnie aktywa obciążone Banku, nie identyfikuje się obciążeń między podmiotami wchodzącymi w skład Grupy.

Aktywa obciążone posiadane przez Grupę są denominowane w złotych za wyjątkiem depozytów składanych jako rozliczenie z tytułu transakcjami instrumentami pochodnymi (punkt 8 powyższej tabeli) które w większości są zawierane w walucie EUR.

Dodatkowo według stanu na 31 grudnia 2018 Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 50 295 tys. zł.

Biorąc pod uwagę kwoty, poziom obciążenia aktywów Grupy i Banku jest nieistotny i nie ma znaczenia dla stosowanego modelu finansowania.

7. RYZYKO OPERACYJNE

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są zgodnie z metodą standardową (CRR art. 317-320). Stanowiły one ok. 11% sumy wymogów kapitałowych na 31.12.2018 r. (Art. 446)

Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego

Poniższa tabela prezentuje zdarzenia ryzyka operacyjnego zarejestrowane w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2018 roku. W tabeli nie uwzględnione są straty na transakcjach skarbowych zawartych w 2008 roku oraz zdarzenia ryzyka operacyjnego powiązane z ryzykiem kredytowym, które traktowane są jak zdarzenia ryzyka kredytowego do celów wyliczenia wymogów kredytowych.

Tabela 36 Zdarzenia ryzyka operacyjnego (kwoty strat), w podziale na kategorie zdarzeń i rodzaj straty (w mln zł)

Kategoria zdarzenia	Strata netto	Strata brutto
Oszustwo zewnętrzne	0,6	0,8
Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	0,1	0,4
Klienci, produkty i praktyki biznesowe	0	0,2
RAZEM	0,7	1,4

Obowiązujący w Banku system zarządzania ryzykiem operacyjnym wymaga identyfikacji przyczyn wystąpienia zdarzenia i wprowadzenia akcji ograniczających częstotliwości wystąpienia i wpływu finansowego straty poprzez m.in. zmianę przebiegu procesów, wzmocnienie kontroli wewnętrznej, korekty dokumentacji bankowej oraz dedykowane szkolenia.

Grupa Banku Millennium w 2018 roku nie odnotowała istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego tzn. takich dla których strata brutto przekraczałaby 10% wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

8. RYZYKO RYNKOWE I INNE RODZAJE RYZYKA

Tabela EU MRA - Jakościowe wymogi dotyczące ujawniania informacji związanych z ryzykiem rynkowym

Informacje jakościowe dotyczące ryzyka rynkowego są ujawniane w Raporcie Finansowym (rozdział 8) i Sprawozdaniu Zarządu, zgodnie z wymogami Tabeli EU MRA Jakościowe wymogi dotyczące ujawniania informacji związanych z ryzykiem rynkowym (EBA/GL/2016/11) [art. 445].

Grupa stosuje metody standardowe dla wyliczania wymogów kapitałowych na różne podrodzaje ryzyka rynkowego. W Grupie wystąpiły wymogi w zakresie funduszy własnych na ryzyko specyficzne instrumentów dłużnych oraz ryzyko ogólne stopy procentowej. Ekspozycja na ryzyko rynkowe nie była istotna. Wymogi kapitałowe z tego tytułu stanowiły ok. 1% sumy wymogów kapitałowych na 31.12.2018 r.

Ekspozycja ważona ryzykiem oraz wymogi w zakresie funduszy własnych na ryzyko rynkowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37 EU MR1 – Ryzyko rynkowe w ramach metody standardowej (w tys.zł)

		RWA	Wymogi kapitałowe
1	Ryzyko stopy procentowej (ogólne i szczególne)	253 788	20 303
2	Ryzyko kapitałowe (ogólne i szczególne)		
3	Ryzyko wymiany walutowej		
4	Ryzyko towarów		
	Opcje		
5	Metoda uproszczona		
6	Metoda Delta-plus		
7	Metoda scenariuszy		
8	Sekurytyzacja (ryzyko szczególne)		
9	**Razem**	**253 788**	**20 303**

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rozliczenia/dostawy oraz limitu dużych ekspozycji przekraczających limity nie występowały na 31.12.2018 r.

Tabela EU MRB –Wymogi dla instytucji stosujących metodę modeli wewnętrznych, dotyczące ujawniania informacji jakościowych

Tabela EU MR2-A – Ryzyko rynkowe w ramach metody modeli wewnętrznych

Tabela EU MR2-B – Zestawienie przepływów aktywów ważonych ryzykiem dla ekspozycji na ryzyko rynkowe w ramach metody modeli wewnętrznych

Tabela EU MR3 – Wartości metody modeli wewnętrznych dla portfeli handlowych

Tabela EU MR4 - Porównanie szacunkowej wartości zagrożonej z zyskami /stratami

Informacje wymienione w powyżej wskazanych tabelach nie są prezentowane, gdyż Bank nie stosuje modeli wewnętrznych wyliczania wymogów kapitałowych dla ryzyka rynkowego.

Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym

Według stanu na 31 grudnia 2018 r. Grupa posiadała ekspozycje kapitałowe nie klasyfikowane do portfela handlowego o łącznej wartości bilansowej 50 908 tys. zł. Przyjęte metody wyceny, klasyfikację w bilansie oraz efekt wyceny do wartości godziwej przedstawia poniższa tabela (Art. 447):

Tabela 38 Ekspozycje w papierach wartościowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym (tys. zł.)

Klasyfikacja bilansowa	Metoda wyceny	Wartość bilansowa	Efekt wyceny ujęty w kapitale z aktualizacji wyceny
Instrumenty kapitałowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL)	Wartość godziwa wyliczana na podstawie modelu wyceny w przypadku instrumentów kapitałowych nie kwotowanych na aktywnym rynku	21 609	0
Instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody (FVTOCI)	Wartość godziwa jest wyliczana na bazie kwotowań z aktywnego rynku lub na podstawie modelu wyceny w przypadku instrumentów kapitałowych nie kwotowanych na aktywnym rynku	29 299	28 246

Najistotniejsze z punktu widzenia wartości bilansowych, ekspozycje w papiery kapitałowe Grupy według stanu na 31 grudnia 2018 r., wraz z przypisaniem celów strategicznych przedstawiały się następująco:

1. Polski Standard Płatności sp. z o.o.; wartość bilansowa 21 609 tys. zł. - celem zaangażowania kapitałowego jest wprowadzenie do oferty Banku nowych produktów i usług dla klientów Banku (FVTPL),

2. Biuro Informacji Kredytowej S.A.; wartość bilansowa 15 848 tys. zł - zaangażowanie kapitałowe wiąże się z prowadzoną działalnością bankową (FVTOCI);

3. Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.; wartość bilansowa 12 863 tys. zł - zaangażowanie kapitałowe wiąże się z prowadzoną działalnością bankową;

4. Giełda Papierów Wartościowych SA; wartość bilansowa 257 tys. zł. – zaangażowanie kapitałowe wiąże się z prowadzoną działalnością na rynku kapitałowym.

W analizowanym okresie (rok 2018) Grupa:

- zmieniła zasady rachunkowości odnośnie rozpoznania, wyceny i prezentacji w sprawozdaniu finansowym instrumentów kapitałowych w związku z wdrożeniem MSSF9 z dniem 1 stycznia 2018. Instrumenty kapitałowe (za wyjątkiem podmiotów powiązanych nie objętych zapisami MSSF9) klasyfikowane są jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL), o ile zgodnie z intencją Grupy nie stanowią inwestycji strategicznej, lub według wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w pozostałych całkowitych dochodach (FVTOCI) w przypadku instrumentów, które nie są utrzymywane w celach handlowych. Decyzja o skorzystaniu z opcji wyceny instrumentów kapitałowych do wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w pozostałych całkowitych dochodach podejmowana jest przez Grupę w dniu początkowego ujęcia danego instrumentu i stanowi desygnację nieodwołalną (nawet w momencie sprzedaży zysk/strata na transakcji nie jest ujmowana w Rachunku Zysków i Strat). Na moment wdrożenia MSSF9 Grupa desygnowała część inwestycji kapitałowych z portfela inwestycji strategicznych co do których nie jest planowana realizacja zysków ze sprzedaży w średnim horyzoncie czasowym do kategorii wyceny według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do pozostałych całkowitych dochodów,

- nie zrealizowała zysku na sprzedaży akcji na instrumentach FVTOCI i FVTPL,

- w kalkulacji funduszy własnych Grupy według stanu na 31 grudnia 2018 roku rozpoznano dodatni efekt wyceny akcji (w kwocie netto, to jest z uwzględnieniem podatku odroczonego) z portfela FVTOCI, ujmowany w kapitale z aktualizacji wyceny, w wysokości 22 879 tys. zł.

Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym zostały przedstawione w Rocznym Raporcie Finansowym, w części dotyczącej zarządzania ryzykiem rynkowym, w rozdziale na temat zarządzania ryzykiem finansowym (Art. 448).

Ekspozycja na ryzyko płynności

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), Grupa wyznacza wymóg pokrycia płynności (LCR). Wskaźnik pokrycia wypływów netto wyznaczany jest jednostkowo przez każdy podmiot Grupy Kapitałowej Banku objęty wymogiem wyznaczania tego wskaźnika oraz skonsolidowany dla Grupy Kapitałowej Banku razem. Minimalny, nadzorczy poziom wskaźnika LCR w wysokości 100%, który obowiązywał w 2018 roku, został spełniony przez Grupę w każdym dniu sprawozdawczym (na koniec grudnia 2018 roku wskaźnik LCR wynosił 212%). Wysokość oraz główne elementy składowe wskaźnika pokrycia wypływów netto dla Grupy w 2018 roku zaprezentowano w Załączniku 3, zgodnie z wytycznymi w sprawie ujawniania wskaźnika pokrycia netto w uzupełnieniu do ujawniania informacji na temat zarządzania ryzykiem płynności na podstawie art. 435 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (EBA/GL/2017/01). Zaprezentowane dane zostały wyznaczone jako proste średnie z obserwacji na koniec każdego miesiąca w dwunastomiesięcznym okresie poprzedzającym 31 grudnia 2018 roku.

Grupa uznaje operacje w ramach transakcji na instrumentach pochodnych jako istotne (łączna wartość nominalna takich transakcji przekroczyła 10 % wypływów płynności netto wskaźnika LCR). Ryzyko płynności w scenariuszu niekorzystnych warunków rynkowych wynika ze zmiany wartości rynkowej instrumentów pochodnych, która tworzy potrzeby płynnościowe z uwagi na pokrycie depozytów zabezpieczających. Zarówno w scenariuszach testów warunków skrajnych jak i w podejściu LCR, ten dodatkowy wymóg płynności jest uwzględniony jako największy bezwzględny przepływ zabezpieczenia netto zrealizowanego w 30-dniowym okresie w ciągu 24 miesięcy.

Szczegółowe informacje w zakresie strategii, modelu organizacyjnego oraz procesu zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Banku Millennium S.A. przedstawiono w Rocznym Raporcie Finansowym, w części dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności, w rozdziale na temat zarządzania ryzykiem finansowym (Art.435).

9. DŹWIGNIA FINANSOWA

Bank dokonał wyliczenia wskaźnika dźwigni na poziomie skonsolidowanym, według stanu na 31.12.2018 r. w oparciu o rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/62 z dnia 10.10.2014 r. oraz Rozporządzenia PE i Rady UE 2017/2395 z 12.12.2017 r. zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz dotyczących traktowania jako duże ekspozycje niektórych ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego denominowanych w walucie krajowej dowolnego państwa członkowskiego, w odniesieniu do wskaźnika dźwigni.

Wartość wskaźnika dźwigni na 31.12.2018 r. w Grupie wynosiła 8,78% przy zastosowaniu definicji przejściowej kapitału Tier 1 oraz 8,62% przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier 1.

Grupa przy obliczeniu wskaźnika dźwigni nie stosuje odstępstw określonych w art. 499. 2 i 3 CRR. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier 1, jak i według definicji przejściowej kapitału Tier 1.

Podział miary ekspozycji całkowitej używanej we wskaźniku dźwigni i wartości wskaźnika dźwigni na 31.12.2018 r przedstawia poniższa tabela:

Tabela 39 Podział miary ekspozycji całkowitej i wartość wskaźnika dźwigni na 31.12.2018 r. (w tys. zł i %)

Wartość i podział ekspozycji całkowitej zgodnie używanej we wskaźniku dźwigni	Wartość
Transakcje finansowania papierów wartościowych, ekspozycja zgodnie z art. 429 ust. 5 i art. 429 ust. 8 CRR	250 247
Instrumenty pochodne: aktualny koszt odtworzenia	204 893
Instrumenty pochodne: kwota narzutu obliczona metodą wyceny według wartości rynkowej	122 859
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 10% zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	834 873
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 20% zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	195 763
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 50% zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	32 692
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 100% zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	293 374
Inne aktywa	80 980 066
Odliczona kwota aktywów – kapitał Tier I – w pełni wprowadzona definicja	-522 766
Odliczona kwota aktywów – kapitał Tier I – definicja przejściowa	-380 748
Łączne eskpozycje wskaźnika dźwigni – przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier I	82 392 002
Łączne eskpozycje wskaźnika dźwigni – przy zastosowaniu definicji przejściowej kapitału Tier I	82 534 020
Kapitał Tier I – w pełni wprowadzona definicja	7 100 971
Kapitał Tier I – definicja przejściowa	7 242 989
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier 1	8,62%

Wskaźnik dźwigni - wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier 1	8,78%

Grupa nie stosuje kwot wyłączonych z ekspozycji całkowitej zgodnie z CRR 429.11.

Przy obecnie przyjętych założeniach Strategii Ryzyka i biorąc pod uwagę coroczną ocenę istotności rodzajów ryzyka, Grupa ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne, nie opracowano więc desygnowanych procedur w tym obszarze.

W poniższej tabeli zaprezentowano kształtowanie się wskaźnika dźwigni w ciągu 2018 roku. Jego poziom znajduje się na zadawalającym poziomie, przy niewielkich zmianach, nie jest więc uzasadniony opis czynników wpływających na zmiany jego wielkości.

Tabela 40 Wartość wskaźnika dźwigni w kwartałach 2018 r. (w %)

Wskaźnik dźwigni	31.03.2018	30.06.2018	30.09.2018	31.12.2018
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier 1	9,64%	9,59%	9,44%	8,62%
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier 1	9,81%	9,78%	9,62%	8,78%

10. METODA IRB

Bank i Grupa obliczają wymogi w zakresie funduszy własnych na ryzyko kredytowe metodą wewnętrznych ratingów (metoda IRB) dla ekspozycji detalicznych wobec klientów indywidualnych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych (RRE) i odnawialnych ekspozycji detalicznych (QRRE). Dla pozostałych portfeli kredytowych, wdrożenie metody IRB postępuje zgodnie z planem wdrożenia, uzgodnionym z właściwymi organami. Wyjątkiem są portfele ekspozycji wobec banków i rządów centralnych, instytucji, ekspozycje z tytułu leasingu oraz ekspozycje kapitałowe, które objęte są stałym wyłączeniem ze stosowania metody IRB.

Na 31 grudnia 2018 roku, średnie wagi ryzyka w metodzie IRB przedstawiały się następująco:

- Portfel RRE razem 30,3%
- RRE w walutach obcych (FX) 32,1%
- RRE w PLN 28,3%
- QRRE 28,9%.

Informacje zawarte w tym rozdziale publikowane są zgodnie z wymogami Tabeli EU CRE – Wymogi dotyczące ujawniania informacji jakościowych związane z modelami IRB (EBA/GL/2016/11).

10.1 Zezwolenie na stosowanie metody IRB

Według stanu na 31.12.2018 r. Grupa Banco Comercial Portugues (dominujący właściciel Banku Millennium SA) uzyskała niżej opisane zezwolenia właściwego organu dotyczące stosowania przez Grupę i Bank Millennium SA metody IRB (dalej: „decyzje IRB"). Decyzje te zostały wydane przez Banco de Portugal, we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego (KNF - nadzorca lokalny), natomiast ostatnia decyzja (z lipca 2017 roku) została wydana przez Europejski Bank Centralny (EBC) we współpracy z KNF.

Zezwolenie wydane pod koniec 2012 roku na stosowanie zaawansowanej metody IRB w odniesieniu do dwóch portfeli kredytowych: ekspozycji detalicznych wobec klientów indywidualnych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych (RRE) oraz wobec odnawialnych ekspozycji detalicznych (QRRE). Ta pierwsza decyzja dotycząca IRB zawierała ograniczenie (tzw. floor nadzorczy), zgodnie z którym minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych dla portfeli objętych decyzją musiały być czasowo utrzymane na poziomie nie mniejszym niż 80% odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową. Floor nadzorczy obowiązywał do momentu stwierdzenia przez właściwy organ spełnienia warunków zawartych w przedmiotowej decyzji.

Zezwolenie wydane pod koniec 2014 roku dotyczyło m.in.:

1) zmniejszenia korekty nadzorczej (tzw. floor nadzorczy) dla portfeli RRE i QRRE z 80% do 70% wartości odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową. Floor nadzorczy jest obliczany oddzielnie dla obydwu portfeli i następnie dopasowywany w sytuacji występowania różnic między stratami oczekiwanymi a odpisami na szczególne i ogólne ryzyko kredytowe w ten sposób, aby wpływ tego floora na współczynniki kapitałowe był taki, jak uwzględnienie jedynie 70% wymogów kapitałowych obliczanych metodą standardową.

2) uzależnienia rozpoczęcia stosowania metody IRB w odniesieniu do klasy pozostałych ekspozycji detalicznych, od spełnienia określonych warunków, w terminie do 30.06.2015 r.

3) uzależnienia rozpoczęcia stosowania metody IRB w odniesieniu do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorstw (w tym kredytowanie specjalistyczne), od spełnienia określonych warunków, przy czym nowy wniosek o stosowanie metody IRB nie powinien być złożony wcześniej niż w dniu 31.12.2016 r.

4) uzależnienia zezwolenia na wprowadzenie zmian w zakresie modeli dotyczących portfeli RRE i QRRE od spełnienia określonych warunków, przy czym nowy wniosek o zgodę na zmianę w metodzie IRB w tym zakresie powinien być złożony do dnia 30.06.2015 r.

W lipcu 2017 roku Bank otrzymał wspólną decyzję nadzorczą dotyczącą metody IRB, wydaną przez EBC we współpracy z KNF. Decyzja ta dotyczy:

1) zniesienia obowiązku utrzymywania przez Bank floora nadzorczego ze względu na pozytywną ocenę realizacji warunków decyzji z 2014 roku,

2) stosowania mnożnika w wysokości 1,3 na oszacowania modeli LGD dla portfeli RRE i QRRE, do czasu uznania przez władze nadzorcze, że wewnętrzne oszacowania modeli LGD są reprezentatywne dla obecnych warunków,

3) wydania dodatkowych zaleceń w zakresie udoskonalenia stosowanych modeli dla portfeli RRE i QRRE.

10.2 System ratingów wewnętrznych

Grupa definiuje system ratingowy jako wszystkie metody, procesy, mechanizmy kontroli, systemy gromadzenia danych i systemy informatyczne, które wykorzystuje się przy ocenie ryzyka kredytowego oraz zaliczaniu ekspozycji do odpowiedniej puli charakteryzującej się określonym poziomem ryzyka, w tym także zasady dotyczące nadrzędności modeli ratingowych, o ile mają zastosowanie oraz zasady przełamywania ocen ratingowych. Elementem systemu ratingowego są modele PD, LGD, CCF-EAD (nazywane dalej modelami) oraz metodyki oceny finansowania specjalistycznego.

Ocena ryzyka kredytowego klienta w aspekcie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD) przez klienta opiera się na jednolitej skali ratingowej, zwanej Master Skalą.

Master Skala (MS) składa się z 15 stopni ratingowych, gdzie poszczególne ratingi oznaczają jak niżej:

1) Maksymalne bezpieczeństwo – tylko dla ekspozycji rządowych
2) Najwyższa jakość
3) Bardzo wysoka jakość
4) Wysoka jakość
5) Bardzo dobra jakość
6) Dobra jakość
7) Średnio wysoka jakość
8) Średnia jakość
9) Średnio niska jakość
10) Niska jakość
11) Bardzo niska jakość
12) Ograniczone kredytowanie
13) Słabe sygnały utraty wartości (impairmentu)
14) Mocne sygnały utraty wartości (impairmentu)
15) Niewykonanie zobowiązania.

Ratingi 13 – 15 to ratingi proceduralne, zarezerwowane dla ekspozycji o obniżonej wartości.

Wszyscy klienci z dostępnym kredytowaniem, faktycznie wykorzystujący zatwierdzone limity kredytowe lub nie, i wszyscy inni uczestnicy transakcji kredytowej powinni mieć uprzednio nadany rating i być przypisanymi do odpowiedniej puli.

Odpowiednia polityka kredytowa lub ratingowa powinna określać model właściwy do wygenerowania ratingu lub homogenicznej puli dla danego segmentu klienta.

Każdy stosowany model PD musi zostać skalibrowany do MS na podstawie zaobserwowanego lub szacowanego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania.

Rating dla rządów, banków centralnych, organizacji międzynarodowych, wielostronnych banków rozwoju oraz Instytucji może zostać przypisany na podstawie ratingu przyznanego przez uznane agencje ratingowe, zmapowanego na Master Scale.

Jeżeli powyższe podmioty będą miały więcej niż jedną ocenę ratingową przyznaną przez uznane agencje ratingowe (split rating), to zawsze należy stosować drugi najlepszy rating z ocen przyznanych przez uznane agencje.

Tabela prezentująca powiązania między wewnętrznymi a zewnętrznymi ocenami ratingowymi została przedstawiona w rozdziale 6.4 Ujawnień. Bank uznaje dla celów porównawczych następujące zewnętrzne agencje ratingowe: Fitch, Moody's, Standard & Poors.

W przypadku klientów detalicznych rating nadany w rezultacie działania modelu behawioralnego (rating behawioralny) jest z założenia ważniejszy niż nadany w rezultacie działania ratingu aplikacyjnego (rating aplikacyjny), jeżeli tylko rating behawioralny jest nadany. W przypadku klientów korporacyjnych nadany rating jest oceną łączną 3 komponentów: modułu ilościowego opartego na analizie danych ze

sprawozdań finansowych, modułu jakościowej oceny Klienta opartego na informacjach pozafinansowych oraz modułu behawioralnego oceniającego charakter dotychczasowej współpracy Klienta z Grupą Banku Millennium (w tym z Bankiem Millennium).

Ratingi proceduralne (13, 14 i 15 wg Master Skali) przyznawane są klientom z symptomami pogorszenia zdolności i wiarygodności kredytowej lub z zadłużeniem przeterminowanym.

Rating proceduralny jest z założenia ważniejszy niż rating aplikacyjny i rating behawioralny.

Po ustaniu przesłanek do nadania któregokolwiek ratingu proceduralnego, ratingi 13 i 14 od razu wygasają, natomiast rating 15 albo wygasa albo jest utrzymywany przez tzw. okres kwarantanny.

Opis procesu ratingów wewnętrznych

1. Rządy i banki centralne

Klasa ekspozycji podlegająca stałemu wyłączeniu z metody IRB.

2. Instytucje

Klasa ekspozycji podlegająca stałemu wyłączeniu z metody IRB.

3. Przedsiębiorcy, w tym mali i średni przedsiębiorcy, kredytowanie specjalistyczne oraz nabyte wierzytelności

Klasy ekspozycji podlegające planowi stopniowego wdrożenia metody IRB.

4. Ekspozycje detaliczne

- Modele PD

Proces ratingowy w Banku Millennium opiera się na następujących zasadach:

i. Nadanie klasy ryzyka wszystkim klientom i ekspozycjom kredytowym;
ii. Wszystkie decyzje kredytowe powinny być poprzedzone nadaniem klasy ratingowej dla klienta;
iii. W segmencie detalicznym proces nadawania ratingu oparty jest na modelach skoringowych/ratingowych PD;
iv. Proces nadawania ratingu jest procesem niezależnym od procesu podejmowania decyzji kredytowych.

Przedstawione zasady nadawania ratingu mają zastosowanie do wszystkich kategorii ekspozycji detalicznych: ekspozycji detalicznych wobec klientów indywidualnych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, odnawialnych ekspozycji detalicznych oraz pozostałych ekspozycji detalicznych.
Klasa ekspozycji detalicznych wobec klientów indywidualnych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych obejmuje ekspozycje będące kredytem lub pożyczką zabezpieczoną hipoteką na nieruchomości wobec klientów detalicznych (mikroprzedsiębiorstwa i klienci indywidualni).

Klasa odnawialnych ekspozycji detalicznych obejmuje ekspozycje wobec osób fizycznych, niezabezpieczone, odnawialne, o łącznym zaangażowaniu nie przekraczającym 100.000 euro oraz spełniające warunek niskiej zmienności stóp strat.

Wszystkie ekspozycje detaliczne nie zaliczone do powyższych kategorii są traktowane jako pozostałe ekspozycje detaliczne.

Kompetencje w procesie nadawania ratingu są podzielone w następujący sposób:

a) Wprowadzanie danych;
b) Weryfikacja danych;
c) Nadanie ostatecznej oceny ryzyka (decyzja automatyczna).

Klasy ryzyka wynikające z modeli oraz ratingi proceduralne są nadawane automatycznie i nie podlegają korekcie eksperckiej.

W procesie nadania ratingu, Bank wykorzystuje dane z różnych dostępnych źródeł:

- źródła wewnętrzne (systemy informatyczne Banku);

- źródła zewnętrzne (Biuro Informacji Kredytowej S.A.);

- dane pozyskane od klientów.

W zakresie modeli niewykonania zobowiązań (modele PD), w klasie ekspozycji detalicznych funkcjonuje system ratingowy dla mikroprzedsiębiorstw i system ratingowy dla klientów indywidualnych. W ramach obu systemów używane są modele skoringowe behawioralne oraz modele skoringowe aplikacyjne, desygnowane do określonych grup klientów i/lub produktów. W przypadku klientów z symptomami pogorszenia zdolności i wiarygodności kredytowej lub z zadłużeniem przeterminowanym nadawane są ratingi proceduralne.

Rating proceduralny ma pierwszeństwo stosowania. Jeśli klient nie posiada ratingu proceduralnego, zastosowanie ma rating behawioralny, o ile został nadany.

Rating behawioralny nadawany jest po raz pierwszy po trzech miesiącach współpracy klienta z Bankiem, a następnie z miesięczną częstotliwością, pod warunkiem, że rachunki klienta spełniają wymogi przewidziane w modelu behawioralnym.

Jeśli klient nie posiada ratingu behawioralnego lub proceduralnego, zastosowanie ma rating aplikacyjny.

- Modele LGD

W zakresie modeli strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), zostały one zbudowane dla dwóch portfeli:

a) portfela niezabezpieczonego dla klientów detalicznych,
b) portfela zabezpieczonego przez nieruchomości mieszkalne dla klientów detalicznych.

Zgodnie z CRR i następnymi zmianami, banki maja za zadanie estymować parametry LGD wykorzystując dane dotyczące niewykonanych zobowiązań w ramach wszystkich dostępnych źródeł oraz uwzględniając wszystkie informacje istotne z punktu widzenia szacowania poziomu straty ekonomicznej.

Z tego powodu Bank przeprowadził oszacowanie parametrów LGD na bazie danych, która obejmuje wszystkie przypadki niewykonania zobowiązania wynikające z ilościowych i jakościowych przesłanek definicji niewykonania zobowiązania.

Zgodnie z metodologią wyliczenia LGD, głównymi elementami obliczeń są: prawdopodobieństwo uzdrowienia, lub zakończenie procesu windykacji klienta, wartość odzysków, koszty oraz stopa dyskontowa.

Bank przyjął następujące podejście do budowy modeli LGD:

a) Stworzenie homogenicznych względem ryzyka grup transakcji
b) Oszacowanie prawdopodobieństwa różnych scenariuszy wyjścia ze stanu niewykonania zobowiązania (uzdrowienie, niedokończony proces, likwidacja);
c) Oszacowanie parametrów straty dla każdej ze ścieżek wyjścia ze stanu niewykonania zobowiązania.

Strata z tytułu niewykonania zobowiązania jest szacowana na poziomie transakcji.

- Modele ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (EAD) / Modele CCF

Model EAD został zbudowany dla ekspozycji portfela detalicznego. Przy estymacji EAD, ekspozycja na moment niewykonania zobowiązania była porównywana z wartością limitu i zaangażowaniem bilansowym zaobserwowanym na rok przed zdarzeniem niewykonania zobowiązania. Kalkulacja parametrów ekwiwalentu bilansowego (CCF) była przeprowadzona dla grup produktów, dla których istniała możliwość wystąpienia zaangażowania pozabilansowego oraz Bank dysponował istotną liczbą obserwacji pozwalającą na wnioskowanie statystyczne, tj. dla limitów w rachunkach (overdrafty) oraz kart kredytowych (portfel QRRE). W przypadku gwarancji, dla których liczba obserwacji była zbyt mała

dla przeprowadzenia analiz statystycznych, przyjęto konserwatywną wartość CCF. Jednocześnie nie opracowano modelu EAD dla portfela RRE, z racji nieistotnej liczby obserwacji.

5. Ekspozycje kapitałowe

Grupa Millennium klasyfikuje jako ekspozycje kapitałowe udziały oraz instrumenty kapitałowe posiadane przez jakiekolwiek jednostki Banku, z wyłączeniem, w ujęciu skonsolidowanym, udziałów reprezentujących inwestycje w spółki zależne, które są klasyfikowane jako transakcje wewnątrzgrupowe. Jednak ze względu na fakt, że łączna wartość portfela kapitałowego Grupy jest nieistotna, postanowiono stale wyłączyć przedmiotowe ekspozycje z podejścia IRB i wyliczać dla nich wymóg kapitałowy zgodnie z podejściem standardowym.

6. Wartość ekspozycji i korekt

Poniższa tabela prezentuje podstawowe agregaty i parametry używane przy wyliczaniu wymogów w zakresie funduszy własnych metodą IRB. Dla klas ekspozycji objętych metodą IRB wskazane są wielkości ekspozycji, CCF, średnie PD, ilość dłużników, średnie LGD, aktywa ważone ryzykiem, średnia waga ryzyka, strata oczekiwana ora korekty wartości i rezerwy, w zakresach prawdopodobieństwa wystąpienia niewykonania zobowiązania (PD).

Tabela 41 EU CR6 - Metoda IRB - Ekspozycje na ryzyko kredytowe według klas ekspozycji i zakresów PD (w %, w tys.zł)

Portfel	Zakres PD	Oryginalna ekspozycja bilansowa brutto	Ekspozycja pozabilansowa przed CCF	Średnie CCF	EAD po CRM i po CCF	Średnie PD	Ilość dłużników	Średnie LGD	RWA	Średnia waga ryzyka	Strata oczekiwana (EL)	Korekty wartości i rezerwy
QRRE	0,00 do <0,15	214 611 825	1 235 376 299	77,01%	1 165 942 712	0,08%	168 351	63,84%	39 414 440	3,38%	595 514	1 040 874
QRRE	0,15 do <0,25	126 209 852	319 510 944	81,46%	386 484 229	0,19%	70 855	62,10%	26 205 270	6,78%	461 960	1 041 818
QRRE	0,25 to <0,50	156 342 002	239 173 027	82,82%	354 432 162	0,39%	59 909	62,55%	43 030 398	12,14%	864 589	1 782 873
QRRE	0,50 to <0,75	230 383 272	187 005 754	84,33%	388 090 417	0,71%	58 991	63,33%	76 555 598	19,73%	1 745 065	3 008 771
QRRE	0,75 to <2,50	420 291 060	205 267 669	84,53%	593 812 863	1,63%	79 468	64,47%	222 829 004	37,53%	6 262 502	7 856 703
QRRE	2,50 to <10,00	253 082 585	67 304 849	84,32%	309 833 175	5,67%	39 269	65,36%	276 711 392	89,31%	11 483 648	9 333 450
QRRE	10,00 to <100,00	127 077 244	15 670 235	82,32%	139 976 207	27,87%	17 673	66,47%	257 327 098	183,84%	25 902 310	10 327 465
QRRE	100,00 (default)	97 178 168	4 690 718	0,00%	97 178 168	100,00%	14 794	93,90%	50 190 192	51,65%	91 247 429	39 519 398
QRRE	Razem	1 625 176 009	2 273 999 496	79,62%	3 435 749 933	4,93%	509 310	64,66%	992 263 393	28,88%	138 563 017	73 911 352
Residential Retail	0,00 do <0,15	16 244 614 435	274 996 555	0,00%	16 244 614 435	0,08%	80 704	32,66%	1 124 446 140	6,92%	4 243 909	7 752 632
Residential Retail	0,15 do <0,25	3 623 718 881	28 474 626	0,00%	3 623 718 881	0,18%	16 268	34,25%	484 664 824	13,37%	2 228 454	5 456 990
Residential Retail	0,25 to <0,50	1 876 278 166	16 210 599	0,00%	1 876 278 166	0,39%	8 468	34,15%	443 839 325	23,66%	2 498 949	4 857 773
Residential Retail	0,50 to <0,75	1 705 095 558	12 015 947	0,00%	1 705 095 558	0,71%	7 410	34,47%	619 424 304	36,33%	4 172 989	10 374 819
Residential Retail	0,75 to <2,50	1 944 689 504	18 771 447	0,00%	1 944 689 504	1,66%	8 367	34,58%	1 222 618 469	62,87%	11 149 038	21 121 430
Residential Retail	2,50 to <10,00	1 334 851 896	90 417 988	0,00%	1 334 851 896	6,32%	5 691	35,31%	1 802 939 044	135,07%	30 290 477	31 093 494
Residential Retail	10,00 to <100,00	670 193 773	2 115 764	0,00%	670 193 773	19,01%	2 623	34,93%	1 319 415 091	196,87%	44 420 178	31 281 731
Residential Retail	100,00 (default)	901 466 534	12 970	0,00%	901 466 534	100,00%	2 857	81,26%	1 550 331 531	171,98%	732 499 482	327 338 227
Residential Retail	Razem	28 300 908 746	443 015 895	0,00%	28 300 908 746	4,18%	132 388	34,93%	8 567 678 727	30,27%	831 503 475	439 277 095
Total	Razem	29 926 084 755	2 717 015 391	66,64%	31 736 658 679	4,27%	588 404	38,15%	9 559 942 120	30,12%	970 066 492	513 188 446

7. Czynniki które miały wpływ na poniesione straty, oszacowania w zestawieniu z rzeczywistymi wynikami

Poniższa tabela prezentuje weryfikację historyczną PD dla poszczególnych kategorii ekspozycji.

Tabela 42 EU CR9 - Metoda IRB - Weryfikacja historyczna PD według kategorii ekspozycji

Klasa ekspozycji	Zakres PD	Średnie ważone PD	Arytmetyczna średnia PD po dłużnikach	Ilość dłużników		Ilość dłużników w ciągu roku którzy weszli w stan niewykonania zobowiązania	W tym nowi dłużnicy	Średnia historyczna roczna stopa default
				Koniec poprzedniego roku	Koniec roku			
QRRE	<0,06% - 0,12%)	0,08%	0,08%	152 383	168 026	66	11	0,04%
QRRE	<0,12% - 0,18%)	0,15%	0,15%	29 809	31 797	37	2	0,09%
QRRE	<0,18% - 0,28%)	0,23%	0,23%	35 727	38 924	62	5	0,14%
QRRE	<0,28% - 0,53%)	0,39%	0,39%	54 442	59 770	194	7	0,29%
QRRE	<0,53% - 0,95%)	0,71%	0,71%	54 102	58 781	360	8	0,55%
QRRE	<0,95% - 1,73%)	1,28%	1,28%	48 623	51 900	504	8	0,90%
QRRE	<1,73% - 2,94%)	2,25%	2,25%	25 897	27 437	452	15	1,54%
QRRE	<2,94% - 4,90%)	3,80%	3,80%	17 491	18 437	418	24	2,28%
QRRE	<4,90% - 7,60%)	6,10%	6,10%	11 993	12 707	445	38	3,41%
QRRE	<7,60% - 12%)	9,55%	9,55%	7 288	6 669	356	29	4,70%
QRRE	<12% - 20%)	15,63%	15,68%	7 492	7 581	724	8	8,83%
QRRE	<20% - 100%)	76,74%	40,88%	9 437	10 069	2 880	126	33,73%
Residential Retail	<0,06% - 0,12%)	0,08%	0,08%	77 389	80 704	2 210	0	0,05%
Residential Retail	<0,12% - 0,18%)	0,15%	0,15%	10 437	10 152	54	0	0,12%
Residential Retail	<0,18% - 0,28%)	0,23%	0,23%	5 979	6 116	616	0	0,19%

Residential Retail	<0,28% - 0,53%)	0,39%	0,39%	8 202	8 468	26	0	0,29%
Residential Retail	<0,53% - 0,95%)	0,71%	0,71%	7 278	7 410	26	0	0,49%
Residential Retail	<0,95% - 1,73%)	1,28%	1,28%	4 747	5 088	10	0	0,78%
Residential Retail	<1,73% - 2,94%)	2,25%	2,25%	2 944	3 279	7	0	1,27%
Residential Retail	<2,94% - 4,90%)	3,80%	3,80%	2 097	2 331	15	0	1,73%
Residential Retail	<4,90% - 7,60%)	6,10%	6,10%	1 348	1 386	23	0	2,70%
Residential Retail	<7,60% - 12%)	9,55%	9,55%	664	737	31	0	4,07%
Residential Retail	<12% - 20%)	16,49%	16,50%	2 401	2 471	35	0	9,87%
Residential Retail	<20% - 100%)	59,01%	59,01%	163	163	25	0	50,82%

Porównanie wartości PD zrealizowanych z modelowymi

Poniższe tabele przedstawiają wyliczenia zrealizowanych stóp niewykonania zobowiązań oraz szacowanych wartości stopy niewykonania zobowiązań, dla portfeli objętych zezwoleniem na stosowanie metody IRB.

Tabela 43 Zrealizowane i szacowane stopy niewykonania zobowiązań („default") dla portfela QRRE (w %)

Okres	Szacowana stopa default	Zrealizowana stopa default
2014	2,68%	1,99%
2015	2,69%	1,82%
2016	2,47%	1,59%
2017	2,27%	1,45%
2018	2,01%	1,43%

Tabela 44 Zrealizowane i szacowane stopy niewykonania zobowiązań („default") dla portfela kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych (w %)

Okres	Szacowana stopa default	Zrealizowana stopa default
2014	0,78%	0,48%
2015	0,82%	0,55%
2016	0,88%	0,60%
2017	0,91%	0,53%
2018	0,82%	0,43%

W przypadku portfela QRRE można zaobserwować dalsze obniżanie się (aczkolwiek mniejsze niż w poprzednich latach) zrealizowanych stóp niewykonania zobowiązań („default") w ostatnich latach. Są one mniejsze niż szacowane. Obserwowane obniżenie zrealizowanych stóp default w ostatnich latach jest zgodne z trendami obserwowanymi na rynku i może być wyjaśnione korzystną i stabilną sytuacją makroekonomiczną.

W przypadku portfela RRE zrealizowane stopy niewykonania zobowiązania są niższe niż w ostatnim roku. Są też niższe niż wartości szacowane. Spadek ten wynika z dobrej sytuacji makroekonomicznej, jak również z malejącego udziału kredytów denominowanych do walut obcych (przede wszystkim CHF), w przypadku których obserwowane ryzyko jest obecnie wyższe, niż dla kredytów w PLN.

W przypadku obydwu portfeli zrealizowane stopy default były mniejsze niż przeciętne prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD), przede wszystkim, z powodu uwzględniania w szacowaniu długookresowego PD dodatkowego konserwatywnego buforu, związanego z błędami oszacowań, który podwyższa szacowane wartości parametru PD.

Porównanie wartości CCF zrealizowanych z modelowymi

Analizę zrealizowanych współczynników CCF przeprowadzono dla przypadków z portfela QRRE wchodzących w default w ciągu roku kalendarzowego 2018 (okres sprawozdawczy) oraz 2016 i 2017 (okresy porównawcze), które na koniec roku poprzedzającego dany okres (31.12.2017 w sytuacji okresu sprawozdawczego) znajdowały się poza defaultem i posiadały dodatnią ekspozycję pozabilansową. Analiza polegała na porównaniu średnich zrealizowanych wartości współczynników konwersji ze średnimi wartościami modelowymi (ważonymi wielkością ekspozycji pozabilansowej). Współczynniki modelowe uwzględniają szereg narzutów konserwatywnych i powinny przewyższać faktycznie zrealizowane wartości. Otrzymane wyniki podano w poniższej tabeli.

Tabela 45 Porównanie wartości CCF zrealizowanych z modelowymi (w %)

CCF	2018	2017	2016
CCF modelowy	89,0%	91,3%	86,1%
CCF zrealizowany	55,8%	57,2%	61,0%

Zarówno w okresie sprawozdawczym jak i porównawczych, zrealizowane wartości współczynników CCF nie przekroczyły wartości modelowych. W związku z tym, że Bank nie zanotował wyższych od spodziewanych poziomów współczynników konwersji kredytowej ten element ryzyka kredytowego nie prowadzi do wystąpienia wyższych od spodziewanych strat.

Porównanie wartości LGD zrealizowanych z modelowymi

Analizę zrealizowanych współczynników LGD przeprowadzono dla przypadków z portfeli RRE i QRRE. Wyznaczenie zrealizowanych wartości LGD wymaga dłuższej perspektywy czasowej, gdyż odzyski mogą wystąpić dopiero długo po wejściu ekspozycji w stan defaultu. W związku z tym wyliczenie zrealizowanych wartości LGD zostało oparte na przypadkach wchodzących w default najpóźniej do grudnia 2016 roku. Wyznaczony na tych przypadkach średni poziom LGD (średnia ważona EAD) porównano ze średnim poziomem LGD stosowanym w ramach metody IRB na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych (średnia ważona EAD). Wartości modelowe uwzględniają szereg narzutów konserwatywnych (w tym dodatkowy mnożnik nałożony decyzją IRB z lipca 2017 roku, wraz z udzieleniem zgodny na stosowanie zmienionych modeli LGD dla portfeli RRE i QRRE) i powinny przewyższać faktycznie zrealizowane straty. Otrzymane wyniki podano w poniższej tabeli.

Tabela 46 Porównanie wartości LGD zrealizowanych z modelowymi (w %)

LGD	Portfel	
	RRE	QRRE
Zrealizowana	38,5%	69,3%
Modelowana	26,6%	50,8%

Dla obu analizowanych portfeli modelowe wartości strat znacząco przewyższyły poziomy zrealizowane. Można zatem stwierdzić że nie wystąpiły nadspodziewane straty związane z poziomami LGD, a stosowane wartości parametrów okazały się wystarczająco konserwatywne.

Grupa nie posiada spółek prowadzących działalność kredytową za granicą (CRR art. 452.j).

Tabela EU CR10 – IRB (kredytowanie specjalistyczne i ekspozycje kapitałowe)

Z uwagi na fakt, że nie stosowana jest metoda IRB dla kredytowania specjalistycznego i ekspozycji kapitałowych, Tabela EU CR10 (EBA/GL/2016/11) nie jest prezentowana.

Tabela EU CR7 – Metoda IRB – wpływ kredytowych instrumentów pochodnych stosowanych jako techniki ograniczania ryzyka kredytowego na aktywa ważone ryzykiem

Z uwagi na fakt, że kredytowe instrumenty pochodne nie są stosowane jako techniki ograniczania ryzyka kredytowego, Tabela EU CR7 nie jest prezentowana (EBA/GL/2016/11).

10.3 Stosowanie oszacowań wewnętrznych

Grupa postępuje zgodnie z zasadami IRB odnośnie stosowania kryteriów testu użytkowania *(tzw. „use test”)*, co oznacza, że parametry ryzyka wykorzystywane do wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego są także parametrami, jakie wykorzystuje się dla innych celów wewnętrznych, w szczególności w procesie zarządzania ryzykiem. Modele ratingów wewnętrznych lub wewnętrznego szacowania strat odgrywają istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem oraz w procesie decyzyjnym na

różnych poziomach zarządzania ryzykiem tzn. w zakresie definiowania strategii banku w obszarze ryzyka kredytowego, zatwierdzania i monitoringu ryzyka kredytowego oraz alokacji kapitału ekonomicznego.

Grupa posiada wieloletnie doświadczenie w wykorzystywaniu modeli ratingów wewnętrznych, biorąc pod uwagę fakt, że od lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku stosowane są poszczególne systemy ratingowe w ocenie ryzyka klientów. Od tego czasu metodyki te były rozwijane i doskonalone oraz w coraz większym zakresie wdrażane w procesy biznesowe, dzięki czemu rosła świadomość i „kultura" zarządzania ryzykiem w procesie zarządzania.

- System informacji zarządczej

Oszacowania wewnętrzne są wykorzystywane w szerokim stopniu w systemie informacji zarządczej w obszarze ryzyka i działalności operacyjnej. Poszczególne szczeble zarządcze (Rada Nadzorcza, Zarząd, wyspecjalizowane komitety) otrzymują z określoną częstotliwością szczegółowe informacje w zakresie ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka i profilu ryzyka, z wykorzystaniem oszacowanych parametrów ryzyka, co umożliwia efektywne zarządzanie ryzykiem.

- Tolerancja na ryzyko

Wewnętrzne oszacowania zostały wykorzystane w szerokim zakresie w określeniu „tolerancji na ryzyko" Banku i Grupy Banku Millennium. W jego skład wchodzą mierniki, bufory i limity ilościowe, które wraz z wytycznymi jakościowymi dotyczącymi zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, określają skłonność Banku do podejmowania ryzyka. Parametry ryzyka stanowią także istotny element realizowanej strategii ryzyka, zawierającej cele i wytyczne w obszarze zarządzania różnymi rodzajami ryzyka.

- Limity koncentracji

W obszarze ryzyka koncentracji kredytowej i dużych zaangażowań, oszacowania wewnętrzne zostały wykorzystane przy opracowaniu limitów zaangażowania na poszczególne segmenty portfela kredytowego. W tym celu porównano poziom ryzyka – wyliczony przy użyciu parametrów ryzyka – z dostępnymi zasobami finansowymi, które mogą być użyte do zabezpieczenia ryzyka, z uwzględnieniem buforu na potencjalny wzrost ryzyka.

- Kompetencje decyzyjne

Ważnym obszarem zastosowania oszacowań wewnętrznych są kompetencje decyzyjne dla udzielania kredytów. Limity kompetencji dla poziomów decyzyjnych zależą od klasy ratingowej w MS oraz łącznej ekspozycji wobec grupy ekonomicznej klienta.

- Ocena zdolności i wiarygodności kredytowej

Oszacowania wewnętrzne wpływają w dużym stopniu na ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej klienta. Nadany rating wpływa na poziom zdolności kredytowej w ramach: (a) sprawdzenia tzw. kryteriów odcinających, w ramach których określa się minimalny, możliwy do akceptacji rating dla każdego segmentu/produktu; (b) wyliczenia limitu kredytowego dla klienta.

- Cena kredytu i polityka cenowa

Parametry ryzyka są wykorzystywane również w wyznaczeniu ceny transakcji kredytowej, poprzez uwzględnienie w niej kosztu ryzyka oraz kosztu kapitału.

- Kapitał ekonomiczny

Parametry ryzyka kredytowego i rynkowego służą jako jeden z elementów umożliwiających wyliczenie kapitału ekonomicznego na ryzyko. Kapitał ekonomiczny wykorzystywany jest zaś w ocenie bezpieczeństwa funkcjonowania, alokacji i realokacji kapitału na linie biznesowe, ocenie efektywności z uwzględnieniem ryzyka, ustaleniu limitów koncentracji.

10.4 Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Tabela EU CRC – Jakościowe wymogi dotyczące ujawniania informacji związanych z technikami ograniczania ryzyka kredytowego (art. 453.a,e)

Informacje zawarte w tym rozdziale publikowane są zgodnie z wymogami Tabeli EU CRC – Jakościowe wymogi dotyczące ujawniania informacji związanych z technikami ograniczania ryzyka kredytowego (EBA/GL/2016/11).

Podstawowym kryterium branym pod uwagę w Banku przy podejmowaniu decyzji o finansowaniu na określonych warunkach jest ocena posiadania przez klienta zdolności do terminowej obsługi i spłaty tego finansowania, bez konieczności realizacji zabezpieczeń. Przyjmowane zabezpieczenia mają na celu

ograniczenie ryzyka kredytowego ponoszonego przez Grupę na wypadek, gdyby klient nie dokonał spłaty w kwotach i terminach określonych w umowie. W związku z tym wymogi w zakresie przyjmowanego zabezpieczenie powinno być adekwatne do ryzyka kredytowego ponoszonego przez Grupę w przypadku danego klienta, przy uwzględnieniu specyfiki udzielanego finansowania. Dodatkowo w przypadku kredytów finansujących nieruchomości (w szczególności detaliczne kredyty hipoteczne) ustanowienie zabezpieczenia na nieruchomości stanowi obligatoryjny element produktu kredytowego.

Polityka zabezpieczeń Grupy określa zasady w zakresie akceptowanych typów, rodzajów i form prawnych zabezpieczeń, zasady wartościowania zabezpieczeń oraz wymogi przy ich przyjmowaniu, zasady wyceny zabezpieczeń oraz zasady ich monitorowania.

Lista akceptowanych przez Grupę typów zabezpieczeń obejmuje zabezpieczenia finansowe, hipoteczne, pozostałe rzeczowe, gwarancje i poręczenia oraz należności. Rodzaje akceptowanych zabezpieczeń zostały szczegółowo określone, przy czym Grupa zdefiniowała również warunki w zakresie cech poszczególnych rodzajów zabezpieczeń, pozwalających na ich przyjęcie przez Grupę. Grupa zdefiniowała również listę akceptowanych form prawnych zabezpieczeń przy wzięciu pod uwagę ryzyka związanego z możliwością utraty zabezpieczenia, szczególnie w przypadku upadłości klienta lub prowadzonej wobec niego egzekucji komorniczej.

Grupa zdefiniowała zasady przeprowadzania wyceny wartości zabezpieczenia przyjmowanego na zabezpieczenie.

W przypadku zabezpieczeń finansowych wartość zabezpieczenia określana jest na podstawie bieżącej rynkowej wyceny danego aktywa po pomniejszeniu o zdefiniowane narzuty, w tym z tytułu zmienności cenowej.

Zabezpieczenia hipoteczne wyceniane są na podstawie operatów szacunkowych wykonywanych przez rzeczoznawców majątkowych, weryfikowanych przez wyspecjalizowane jednostki Grupy. Przy monitoringu wartości zabezpieczeń kredytów detalicznych w trakcie ich obsługi, aktualizacja wartości zabezpieczenia przeprowadzana jest metodą statystyczną przy wykorzystaniu indeksów zmian cen nieruchomości.

W przypadku zabezpieczeń rzeczowych sposób wyceny zależy od rodzaju, wartości jednostkowej aktywa oraz wieku aktywa - wycena najczęściej wykonywana jest w oparciu o szacowaną cenę rynkową wyznaczaną przez wyspecjalizowane jednostki Grupy.

W każdym przypadku jednostki dokonujące wyceny/weryfikujące wyceny są oddzielone od jednostek sprzedażowych.

Odpowiednio do typu i rodzaju zabezpieczenia Bank monitoruje je pod kątem:

- spełnienia warunków umownych zabezpieczenia, w tym potwierdzenia pewności prawnej,
- aktualizacji wartości zabezpieczenia,
- istnienia zabezpieczenia (wizja lokalna).

Grupa stosuje również cały szereg zabezpieczeń uzupełniających mających na celu ułatwienie prowadzenie egzekucji lub uprawdopodobnienie skuteczności zaspokojenia się z danego rodzaju zabezpieczenia.

Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego

Grupa nie stosuje saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych. (CRR art. 453.a).

Zasady i procedury dotyczące zabezpieczeń i zarządzania nimi (CRR art. 453.b)

W obszarze zarządzania zabezpieczeniami, Grupa stosuje podejście, zgodnie z którym zabezpieczenie służy zapewnieniu Grupie spłaty kapitału, odsetek, prowizji i opłat na wypadek, gdyby klient nie dokonał spłaty w kwotach i terminach określonych w umowie. Zawsze jednak podstawowym źródłem spłaty należności są dochody kredytobiorcy, w tym uzyskane w ramach kredytowanego przedsięwzięcia. Zabezpieczenie powinno być adekwatne do ryzyka kredytowego ponoszonego przez Bank, przy uwzględnieniu specyfiki danej transakcji kredytowej.

Prawne zabezpieczenie obowiązuje do czasu spłaty wszystkich wierzytelności Grupy, wynikających z zabezpieczanej transakcji kredytowej. Termin ważności lub zapadalności zabezpieczenia nie powinien być wcześniejszy niż termin całkowitej spłaty zabezpieczanej transakcji kredytowej.

Zabezpieczenie w postaci nieruchomości (aktualizacja wartości)

W zakresie wyceny zabezpieczeń kredytowych, w odniesieniu do największego portfela kredytowego - kredytów detalicznych mieszkaniowych, w każdym przypadku w procesie rozpatrywania wniosków kredytowych wymagana jest wycena nieruchomości na zabezpieczenie kredytu, dokonana przez biegłego rzeczoznawcę.

Grupa monitoruje zabezpieczenia pod kątem:

- aktualizacji wartości bazowej zabezpieczenia,
- spełnienia wybranych warunków umownych zabezpieczenia,
- istnienia zabezpieczenia (wizja lokalna).

Aktualizacja wartości bazowej zabezpieczenia hipotecznego może być dokonana w jednej z poniższych form:

- ocena wartości nieruchomości, rozumiana jako oszacowanie przez Grupę aktualnej wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie transakcji kredytowej, dokonane w oparciu o stosowane przez Bank metody lub na podstawie analizy rynku nieruchomości na dzień dokonania oceny,
- wycena przez rzeczoznawcę.

Aktualizacja wartości bazowej zabezpieczeń finansowych

W przypadku zabezpieczeń finansowych następujących rodzajów ‘Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych będące w sprzedaży przez podmioty grupy Banku, zarządzane przez Millennium TFI’ oraz ‘Akcje notowane na WGPW’, ich wartość bazowa jest aktualizowana z częstotliwością dzienną.

Aktualizacja wartości bazowej zabezpieczeń rzeczowych

Aktualizacja wartości bazowej zabezpieczenia rzeczowego powinna zostać przeprowadzona, o ile w oparciu o wizję lokalną zostanie stwierdzone znaczne zużycie przedmiotu zabezpieczenia, niedobór lub brak zabezpieczenia. Wizja lokalna zabezpieczenia rzeczowego przeprowadzana jest raz na 12 miesięcy.

Poniższa tabela zawiera typy, rodzaje i formy prawne zabezpieczeń akceptowanych przez Bank. Proces przyjmowania zabezpieczeń jest regulowany przez specjalnie desygnowane procedury. Dopuszczalne jest przyjmowanie innych rodzajów zabezpieczeń po spełnieniu określonych wymagań. (CRR art. 453.c)

Tabela 47 Typy i rodzaje zabezpieczeń stosowanych przez Grupę przy udzielanych kredytach

Typ	Rodzaj	Forma prawna
Finansowe	Lokata terminowa w Banku w zł/walucie obcej z gwarancją 100% kapitału	Przewłaszczenie
	Lokata Superduet w zł/walucie obcej z gwarancją 100% kapitału w części dotyczącej lokaty	Dla lokaty: - Przewłaszczenie Dla jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego: Zastaw rejestrowy (docelowo) i Zastaw zwykły (przejściowo)
	Program inwestycyjny Prestige w zł/walucie obcej	Przelew wierzytelności.
	Polisa gwarancyjna	Przelew wierzytelności
	Umowa ubezpieczenia Megazysk	Przelew wierzytelności
	Lokata terminowa w innym banku w zł/walucie obcej z gwarancją 100% kapitału	Przelew wierzytelności
		Zastaw rejestrowy (docelowo) i Zastaw zwykły (przejściowo)
	Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych będące w sprzedaży przez podmioty grupy Banku, zarządzane przez Millennium TFI, ING TFI, Investors, Esaliens TFI	Zastaw rejestrowy (docelowo) i Zastaw zwykły (przejściowo)
		Zastaw zwykły
	Akcje notowane na WGPW wchodzące w skład WIG 20, zdeponowane w Millennium Dom Maklerski	Przewłaszczenie
		Zastaw rejestrowy (docelowo) i Zastaw zwykły (przejściowo)
		Zastaw zwykły
	Bony skarbowe zdeponowane w Banku	Przewłaszczenie
		Zastaw rejestrowy (docelowo) i Zastaw zwykły (przejściowo)
		Zastaw zwykły
	Zdematerializowane obligacje Skarbu Państwa dopuszczone do obrotu zorganizowanego zdeponowane w Banku lub Millennium Dom Maklerski	Przewłaszczenie
		Zastaw rejestrowy (docelowo) i Zastaw zwykły (przejściowo)

Typ	Rodzaj	Forma prawna
		Zastaw zwykły
	Zdematerializowane obligacje Skarbu Państwa niedopuszczone do obrotu zorganizowanego zdeponowane w Banku lub Millennium Dom Maklerski	Zastaw rejestrowy (docelowo) i Zastaw zwykły (przejściowo)
		Zastaw zwykły
Hipoteczne	Nieruchomości mieszkalne (przeznaczone przez właściciela do zamieszkania lub na wynajem poza działalnością gospodarczą: lokale mieszkalne, budynki mieszkalne jednorodzinne, grunty przeznaczone na wybudowanie wyżej wskazanych nieruchomości)	Hipoteka oraz Zastaw rejestrowy i Przewłaszczenie (warunkowo) – w przypadku zabezpieczenia na częściach składowych nieruchomości [np. urządzenia, sprzęt specjalistyczny, maszyny, linie technologiczne trwale związane z gruntem lub budynkiem, których demontaż naruszy konstrukcję budynku lub w istotny sposób obniży wartość demontowanego zabezpieczenia (np. instalacje mediów, windy)]
	Nieruchomości komercyjne (- nieruchomości: biurowe, magazynowe, handlowe, usługowe, przemysłowe, warsztatowe, hotele, przeznaczone na sprzedaż lub wynajem w ramach działalności gospodarczej: lokale mieszkalne, budynki mieszkalne jedno- i wielorodzinne grunty przeznaczone na wybudowanie wyżej wskazanych nieruchomości pozostałe grunty (np. rolny, leśny)	
Rzeczowe	Pojazdy, w tym samochody, sprzęt budowlany na podwoziu samochodowym, inne pojazdy (np. naczepy i przyczepy oraz ciągniki siodłowe)	Zastaw rejestrowy i Przewłaszczenie (warunkowo)
		Zastaw rejestrowy na zabezpieczenie przyszłe i Przewłaszczenie (warunkowo)
	Flota, złożona z samochodów	Zastaw rejestrowy i Przewłaszczenie (warunkowo)
	Samodzielny sprzęt specjalistyczny i maszyny	Zastaw rejestrowy i Przewłaszczenie (warunkowo)
		Przewłaszczenie
	Linie technologiczne	Zastaw rejestrowy i Przewłaszczenie (warunkowo)
		Przewłaszczenie
	Zbiór środków trwałych, złożony z samodzielnego sprzętu specjalistycznego, maszyn	Zastaw rejestrowy i Przewłaszczenie (warunkowo)
	Samolot, śmigłowiec, łódź/ statek	Zastaw rejestrowy i Przewłaszczenie (warunkowo)
	Zapasy	Zastaw rejestrowy i Przewłaszczenie (warunkowo)

Typ	Rodzaj	Forma prawna
Wierzytelności	Wierzytelności z kontraktów dotyczących działalności gospodarczej prowadzonej przez klienta oraz wynajmu	Cesja wierzytelności z kontraktów
	Wierzytelności ze stałej współpracy z określonymi kontrahentami	Cesja wierzytelności wynikających ze stałej współpracy z określonymi kontrahentami
Gwarancje i poręczenia	Gwarancja bankowa	Gwarancja bankowa
	Poręczenie	Poręczenie według prawa cywilnego
		Poręczenie wekslowe

Grupa nie wykorzystuje gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych jako instrumenty zabezpieczania ryzyka w procesie wyliczania wymogów kapitałowych. (CRR art. 453.d)

Grupa obserwuje koncentrację związaną z ograniczaniem ryzyka kredytowego w odniesieniu do zabezpieczenia kredytów w postaci hipoteki na nieruchomości ustanowionej na rzecz Banku.

1) wzrost kursu wymiany CHF/PLN,
2) spadek wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty.

Obydwa powyższe czynniki ryzyka przyczyniają się do wzrostu przeciętnego wskaźnika LtV (stosunek wartości kredytu do wartości zabezpieczenia), wynikającego stąd wzrostu wartości kredytów, gdzie wartość LtV jest większa niż 100% oraz pogorszenia adekwatności kapitałowej.

Pierwszy czynnik ryzyka podwyższa wskaźnik DtI (stosunek wartości zadłużenia z tytułu kredytów do dochodów klienta). Prowadzi to także do pogorszenia wskaźników płynności.

Grupa identyfikuje, mierzy, monitoruje i kontroluje w sposób ciągły powyższe czynniki ryzyka. Stosowana jest konserwatywna strategia płynności, która przewiduje utrzymanie buforów aktywów płynnych na nieoczekiwane zmiany kursowe. Plan kapitałowy, przewiduje utrzymanie adekwatności kapitałowej na satysfakcjonującym poziomie w ciągu najbliższych lat. Obydwa plany – płynności i kapitałowy - uwzględniają testy warunków skrajnych przewidujące istotną aprecjację kursy wymiany CHF/PLN. Poziom kredytów zagrożonych jest regularnie monitorowany, a w sytuacji potencjalnych problemów ze spłata zadłużenia nawiązywany jest kontakt, w celu zastosowania rozwiązania odpowiedniego do możliwości danego klienta. Jakość portfela kredytów zabezpieczonych na nieruchomości utrzymuje się na wysokim poziomie. (CRR art. 453.e)

Grupa używa własnych oszacowań wartości LGD lub współczynników konwersji dla ekspozycji objętych zezwoleniem IRB, natomiast nie dla wszystkich portfeli objętych planem stopniowego wdrożenia będą stosowane przedmiotowe własne oszacowania. Nie są zatem prezentowane informacje określone w art. 453.f CRR.

Grupa nie korzysta z gwarancji lub kredytowych instrumentów pochodnych jako instrumentów ograniczania ryzyka kredytowego przy obliczaniu kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem (CRR art. 453.g).

Tabela 48 EU CR3 - Techniki ograniczenia ryzyka - Przegląd (w tys. zł)

		Ekspozycje niezabezpieczone - wartość bilansowa	Ekspozycje z technikami ograniczenia ryzyka	Ekspozycje z zabezpieczeniem rzeczowym	Ekspozycje zabezpieczone gwarancjami finansowymi	Ekspozycje zabezpieczone derywatami kredytowymi
1	Kredyty razem	36 742 890	24 051 625	23 707 760	343 865	0
2	Papiery wartościowe dłużne razem	22 849 820	0	0	0	0
3	**Ekspozycje razem**	59 592 710	24 051 625	23 707 760	343 865	0
4	w tym w stanie niewykonania zobowiązania	771 595	379 973	340 968	39 005	0

Grupa nie oblicza wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego metodą zaawansowanego pomiaru. (CRR art. 454)

Grupa nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego (CRR art. 455).

10.5 Kontrola i przegląd systemów ratingowych

W Grupie obowiązuje zasada bezwzględnego rozdzielenia funkcji komercyjnych, które generują ryzyko kredytowe (funkcje te realizowane są w Obszarze Biznesowym), od funkcji oceny ryzyka kredytowego klienta i ekspozycji (funkcje te realizowane są przez jednostki w Obszarze Ryzyka). W obszarze ekspozycji detalicznych przyznanie końcowej oceny ryzyka (ratingu) następuje w trybie automatycznym. W odniesieniu do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, nadawanie ratingu ryzyka dla klientów i ewentualna zmiana ratingów w okresie ich obowiązywania należy do wyspecjalizowanego Departamentu Ratingów.

Zarządzanie modelami ratingowymi, w tym wykonywanie funkcji kontrolnych, jest uregulowane w procedurach wewnętrznych dotyczących budowy modeli, kalibracji modeli i monitorowania modeli. Odpowiedzialność za wykonywanie powyższych działań została powierzona desygnowanym właścicielom modeli.

W celu zapewnienia właściwej kontroli i przeglądu systemów ratingowych (właściwe oszacowanie parametrów ryzyka oraz przebieg procesu nadawania ratingu i decyzji kredytowej), wprowadzono proces monitorowania i walidacji.

Proces monitorowania wykonywany jest przez jednostkę odpowiedzialną za rozwój modeli.

Proces walidacji wykonywany przez jednostkę niezależną od jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za rozwój modeli.

W ramach procesu monitorowania i walidacji funkcjonują następujące jednostki:

- Komitet Ryzyka, który ponosi generalną odpowiedzialność za kontrolę ryzyka;
- Komitet Walidacyjny Banku, który odpowiada za potwierdzenie wyników walidacji modeli ryzyka oraz kontynuację wdrażania środków określonych przez Biuro Walidacji Modeli. Rezultaty walidacji podlegają następnie ratyfikacji przez Komitet Ryzyka;
- Biuro Walidacji Modeli, które jest odpowiedzialne za jakościowe i ilościowe analizy, niezależną od budowy modeli walidację modeli, rozwijanie metodyk walidacji i monitoringu modeli, przygotowywanie raportów dla Komitetu Walidacyjnego;
- Właściciele Modeli i Właściciele Systemów Ratingowych odpowiedzialni za funkcję budowy, która obejmuje następujące elementy: opracowywanie nowych modeli, rekalibracje istniejących modeli, zarządzanie czynnikami mającymi wpływ na wykorzystanie modelu, wdrażanie zaleceń Komitetu Walidacyjnego, zarówno we własnym zakresie, jak i we współpracy z IT.

Raporty i rekomendacje wynikające z monitorowania modeli zatwierdza Kierujący Departamentem Ryzyka.

Raporty i rekomendacje Biura Walidacji Modeli zatwierdzane są przez Komitet Walidacyjny.

Przewodniczący Komitetu Walidacyjnego jest zobowiązany do przedstawiania Komitetowi Ryzyka oraz, jeśli to konieczne, innym komitetom odpowiedzialnym za kontrolę ryzyka kredytowego, wniosków

Komitetu Walidacyjnego w odniesieniu do wszystkich modeli ryzyka kredytowego i systemów ratingowych oraz statusu realizacji ewentualnych działań korygujących.

Bank przechowuje dokumentację wdrożonych modeli, systemów ratingowych, raporty z walidacji, monitorowania, jak również metodyki, według których raporty z walidacji i monitorowania zostały sporządzone oraz protokoły dotyczące decyzji Komitetu Walidacyjnego i Komitetu Ryzyka.

Dodatkowo, Departament Audytu Wewnętrznego dokonuje przeglądów systemów ratingowych zgodnie z rocznymi Planami Audytu zatwierdzanymi przez Radę Nadzorczą. Obejmują one obszar kredytowy, w tym w szczególności zagadnienia oszacowań wartości parametrów ryzyka: PD, LGD, CCF oraz współczynnika oczekiwanych strat EL. Przeglądy audytu uwzględniają także ocenę organizacji procesów zarządzania modelami, ich monitorowania oraz walidacji. Przeglądy realizowane są w oparciu o zatwierdzone przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej: Kartę Audytu oraz Podręcznik Audytu. Badania przeprowadzone są na podstawie specjalistycznych programów audytu.

11. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ I REKRUTACJI

11.1. Polityka w zakresie rekrutacji

Polityka w zakresie rekrutacji Członków Organu Zarządzającego, stanowi zapewnienie, że osoby pełniące funkcje w organach zarządzających, posiadają do tego odpowiednie kwalifikacje zawodowe jak i właściwą reputację. Osoby pełniące funkcje w organach zarządzających, muszą legitymować się dobrą reputacją i posiadać kwalifikacje stosownie do profilu wykonywanej funkcji oraz wielkości obszaru, którym kierują.

Organem odpowiedzialnym za ocenę kwalifikacji Członków Zarządu Banku jest Komitet Personalny przy Radzie Nadzorczej Banku.

Ocena kwalifikacji Członków Organu Zarządzającego odbywa się na podstawie kryteriów określonych w ustawie z dnia sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz kryteriów wymienionych szczegółowo w Wytycznych w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje EBA/GL/2012/06 22 listopada 2012 r.

W procesie oceny kwalifikacji stosowane są następujące kryteria obejmujące doświadczenie i reputacje:

- poziom i profil zdobytego wykształcenia i przebytych szkoleń i ich związek z bankowością lub usługami finansowymi,
- doświadczenie praktyczne związane z rynkami finansowymi, wymogami regulacyjnymi, planowaniem, rozumieniem i realizacją strategii biznesowej, zarządzaniem ryzykiem, umiejętności ustanowienie skutecznego systemu zarządzania, nadzoru i kontroli w instytucji finansowej, umiejętnością interpretacji informacji finansowych instytucji kredytowej,
- okres zatrudnienia na stanowisku kierowniczym, zakres kompetencji na tych stanowiskach, rodzaj i złożoność podległych struktur oraz liczba podwładnych,
- wszelkie dane mogące świadczyć o nieposzlakowanej opinii w życiu osobistym i zawodowym między innymi dane z rejestrów karnych lub innych rejestrów administracyjnych,
- dane dotyczące kondycji finansowej na przykład wyniki finansowe i biznesowe podmiotów będących własnością Członka lub kierowanych przez niego, bądź podmiotów w których miał znaczące udziały.

Ponadto, uwzględniane są informacje umożliwiające ocenę niezależności Członków Organu Zarządzającego, w szczególności stanowiska zajmowane w przeszłości i obecnie, osobiste, zawodowe lub biznesowe związki z Członkami Organu Zarządzającego lub akcjonariuszami posiadającymi pakiet kontrolny oraz zdolność do przeznaczenia wystarczającej ilości czasu na zadania związane z zarządzaniem instytucją kredytową.

Skład Organu Zarządzającego musi łącznie posiadać doświadczenia praktyczne związane z instytucjami kredytowymi.

Informacje o osobach wchodzących w skład Organu Zarządzającego znajdują się w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku Millennium w rozdziale X.4.

11.2 Procesy decyzyjne w zakresie polityki wynagrodzeń

„Polityka wynagrodzeń pracowników w Grupie Banku Millennium" została opracowana na podstawie założeń dotyczących wynagradzania pracowników w Grupie Banku Millennium - z uwzględnieniem stosowanego systemu zarządzania i kontroli wewnętrznej. W ramach „Polityki wynagrodzeń pracowników w Grupie Banku Millennium" funkcjonują „Zasady przyznawania i wypłaty zmiennych składników wynagradzania Członkom Zarządu Banku Millennium SA" oraz „Zasady przyznawania i wypłaty zmiennych składników wynagradzania osób podejmujących ryzyko w Grupie Banku Millennium – z wyłączeniem Członków Zarządu Banku Millennium SA". „Polityka" oraz „Zasady" zostały opracowane przez powołany w tym celu zespół projektowy złożony z ekspertów z zakresu HR, prawa bankowego i prawa pracy, zarządzania ryzykiem oraz zapewnienia zgodności. Przy ustalaniu „Polityki" oraz „Zasad" nie korzystano z usług konsultantów zewnętrznych.

Specjalnie powołany wewnętrzny Komitet Sterujący nadzorował metodę analizy zakresów odpowiedzialności za decyzje obarczone ryzykiem, przyjęte założenia wynagradzania oraz zasady i kryteria oceny. Weryfikacji Komitetu podlegała wyłoniona lista stanowisk i osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji istotnie wpływających na profil ryzyka banku.

Uaktualnienia polityki były przygotowywane wewnętrznie przez zespół projektowy złożony z ekspertów w zakresie zarządzania ryzykiem, zapewnienia zgodności oraz prawa - pod kierunkiem dyrektora Departamentu HR.

W 2017 roku polityka została zweryfikowana z perspektywy wymogów zgodności z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

W 2018 roku w ramach corocznego procesu identyfikacji osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Banku Millennium dotychczasowa lista osób została poszerzona o Kierującego Departamentem Podatkowym. Lista osób została zaakceptowana przez Zarząd Banku Millennium S.A na postawie rekomendacji zespołu eksperckiego odpowiedzialnego za proces identyfikacji. Identyfikacja osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Banku Millennium została potwierdzona przez Komitet Personalny przy Radzie Nadzorczej Banku Millennium S.A.

Skład, zakres zadań i tryb pracy Komitetu Personalnego Rady Nadzorczej w 2018 roku

W 2018 roku nadzór nad polityką wynagrodzeń w Grupie Banku Millennium pełnił Komitet Personalny Rady Nadzorczej, w składzie:

1. Andrzej Koźmiński – Przewodniczący
2. Nuno Manuel da Silva Amado
3. Miguel de Campos Pereira de Bragança
4. Bogusław Kott

Komitet jest odpowiedzialny m.in. za określanie warunków zatrudnienia, określanie kryteriów ocen oraz dokonywanie oceny pracy Członków Zarządu Banku. Ponadto Komitet Personalny Rady Nadzorczej zgodnie z zakresem swoich kompetencji opiniuje politykę wynagrodzeń, w tym wysokość i rodzaj przyznawanych składników osobom zajmującym stanowiska kierownicze, w tym osób związanych z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

W 2018 r. odbyły się dwa posiedzenia Komitetu Personalnego: w dniu 26.03.2018 r. i w dniu 9.04.2018 r.

W roku 2018 członkowie Komitetu, mając na względzie zagwarantowanie prawidłowej realizacji ustalonych dla Komitetu zadań, podejmowali działania zarówno w trakcie posiedzeń, jak i poza nimi - poprzez przeprowadzanie wzajemnych konsultacji oraz spotkań i rozmów z innymi osobami, w tym z członkami Zarządu Banku. Przedmiotem prac Komitetu była ponowna ocena członków Zarządu Banku i ustalenie zasad wypłaty części zatrzymanej premii za lata 2014, 2015 i 2016 członkom Zarządu Banku, którzy pełnili funkcje w tych latach; ocena wyników pracy poszczególnych członków Zarządu Banku w 2017 r. i przyznanie poszczególnym członkom Zarządu za ten okres premii na warunkach określonych w Polityce wynagrodzeń pracowników w Grupie Banku Millennium oraz Zasadach przyznawania i wypłaty zmiennych składników wynagradzania Członkom Zarządu Banku Millennium SA; rozpatrzenie informacji o decyzjach dotyczących premii za rok 2017 dla tzw. Risk Takers, nie będących członkami Zarządu Banku; analiza procesu ustalania kwot wypłaty stałych i zmiennych składników wynagrodzenia osobom zajmującym stanowiska kierownicze stosownie do polityki wynagrodzeń oraz zasad przyznawania i wypłaty zmiennych składników wynagradzania.

Rada Nadzorcza przedstawiła Walnemu Zgromadzeniu (WZA) raport z oceny funkcjonowania polityki wynagrodzeń w Grupie Banku Millennium. WZA uznał prowadzoną politykę za sprzyjającą rozwojowi i bezpieczeństwu Banku.

Informacje na temat systemu wynagrodzeń, w tym na temat kryteriów stosowanych przy pomiarze wyników i korekcie o ryzyko, polityki odraczania płatności i kryteriów nabywania uprawnień:

Wynagrodzenia osób podejmujących decyzje wpływających na profil ryzyka kształtowane są w szczególności w odniesieniu do:

- zakresu zadań realizowanych w danej jednostce organizacyjnej,
- zakresu odpowiedzialności stawianego przed pracownikami
- na postawie analizy informacji płacowych przedstawianych w badaniach wynagrodzeń na rynku pracy w instytucjach finansowych.

Pula premiowa a wyniki

Zmienne składniki wynagrodzeń – roczna pula premiowa dla osób zajmujących stanowiska kierownicze jest przyznawana po uprzedniej analizie sytuacji Banku w zakresie:

- osiągniętych wyników biznesowych: zysku netto, wyniku na działalności bankowej, wskaźnika kosztów do dochodów, wskaźnika ROE;
- płynności: wskaźnika kredyty/depozyty, poziomu wartości aktywów płynnych;

- wskaźników adekwatności kapitałowej w odniesieniu do poziomu referencyjnego KNF.

Wyniki Banku przed przyznaniem puli premiowej na wynagrodzenia zmienne dla osób zajmujących stanowiska kierownicze są analizowane w perspektywie trzyletniej.

Poziom puli premiowej jest skorelowany z osiągnięciem wyniku na działalności bankowej, zysku netto, wskaźnika koszty/dochody, ROE. Wskaźniki adekwatności kapitałowej w ocenianym okresie nie mogą obniżyć się poniżej poziomów akceptowanych przez KNF. Wskaźniki ryzyka odnoszące się do płynności Banku w ocenianym okresie nie mogą obniżyć się poniżej poziomów akceptowanych przez KNF.

Pula premiowa może być zwiększana wraz z poprawą wskaźników. Pula premiowa przeznaczona na wypłaty premii Członków Zarządu nie może przekraczać wartości 100% łącznych rocznych wynagrodzeń zasadniczych oraz 2% Skonsolidowanego Zysku Netto Grupy Millennium. Wynagrodzenie zmienne osoby objętej Polityką nie może przekraczać 100% jej łącznego rocznego wynagrodzenia stałego.

Polityka odraczania płatności

Członkowie Zarządu Banku Millennium

Przyznanie i wypłata 50% wartości zmiennych składników wynagrodzeń następuje po zakończeniu okresu rozliczeniowego i po ogłoszeniu wyników finansowych a wypłata 50% wynagrodzenia zmiennego podlega odroczeniu na 3 lata, płatnego w równych rocznych ratach. Członkowie Zarządu otrzymują każdą przyznaną część premii – wypłaconą w roku następującym po okresie rozliczeniowym i odroczoną - w połowie w gotówce a w połowie i w instrumencie finansowym, którego wartość odnosi się do wartości akcji Banku Millennium.

Pozostałe osoby

Pozostałym osobom objętym Polityką premia wypłacana jest w 50% w formie gotówkowej w roku następującym po danym roku obrotowym. Pozostałe 50%, jest wypłacane w instrumencie finansowym odnoszącym się do wartości akcji Banku Millennium - w równych rocznych ratach przez 3 lata.

Kryteria nabywania uprawnień

Premia, w części odroczonej, podlega ponownej ocenie w kolejnych latach i może być na podstawie decyzji Komitetu Personalnego Rady Nadzorczej zmniejszona lub zatrzymana w zależności od sytuacji finansowej Banku wynikającej z działań podjętych w ocenianym okresie.

Warunkiem wypłaty jest niewystąpienie poniższych zdarzeń:

- istotna korekta wyników w odniesieniu do ocenianego okresu,
- niski poziom wyników Banku zagrażający bazie kapitałowej,
- materializacja ryzyka decyzji podjętych w ocenianym okresie wpływająca negatywnie na profil ryzyka banku.

Kryteria oceny wyników na poziomie Banku, jednostek organizacyjnych i indywidualnym będące podstawą do ustalenia i wypłaty indywidualnego zmiennego wynagrodzenia

Członkowie Zarządu Banku:

Decyzje dotyczące przyznania premii Członkom Zarządu podejmuje Komitet Personalny Rady Nadzorczej po analizie wyników z uwzględnieniem kryteriów finansowych:

- wykonanie zaplanowanych budżetów i wskaźników ustalonych dla zarządzanego obszaru działalności,
- porównanie z konkurencyjnymi bankami podobnej wielkości,
- biznesowe kryteria rynkowe ustalone dla danego okresu;

oraz kryteriów niefinansowych, w szczególności:

- ogólnej jakości zarządzania w obszarze odpowiedzialności,
- skutecznego przywództwa i wkładu w rozwój Banku,
- zarządzania i nadzoru nad jednostkami w obszarze odpowiedzialności.

Pozostałe osoby

Komitet Personalny Zarządu Banku Millennium dokonuje oceny pracy w danym okresie rozliczeniowym kierując się kryteriami ilościowymi dla danego obszaru odpowiedzialności (wyniki działalności bankowej linii biznesowych) oraz uznaniowej oceny indywidualnej jakości pracy z szczególnym uwzględnieniem jakości decyzji wpływających na profil ryzyka banku w perspektywie minimum trzyletniej. Każdej osobie zidentyfikowanej jako podejmująca ryzyko przypisano w systemie ocen okresowych wskaźnik związany z jej zakresem odpowiedzialności dotyczący wpływu na profil ryzyka Grupy Banku Millennium.

Na podstawie całościowej ewaluacji wyników za oceniany okres ustalana jest wartość rocznej premii uznaniowej.

Informacje ilościowe dotyczące wynagrodzeń

Zbiorcza informacja ilościowa dotycząca wysokości wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Banku Millennium, mających istotny wpływ na profil ryzyka, w rozumieniu artykułu 450 CRR

Tabela 49 Zagregowane informacje ilościowe dotyczące łącznego wynagrodzenia za 2018 r., z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa oraz z podziałem na kadrę kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (w tys. zł)

Linie biznesowe	Łączne wynagrodzenie		
	Zarząd Banku	Risk Takers (bez Członków Zarządu)	Łącznie
Bankowość Detaliczna	0	1 897	1 897
Bankowość Przedsiębiorstw	0	4 611	4 611
Ogólne Zarządzanie Bankiem	20 195	9 089	29 284
Łącznie	20 195	15 597	**35 792**

Tabela 50 Wysokość wynagrodzeń za 2018 rok, z podziałem na wynagrodzenie stałe i zmienne oraz liczba osób je otrzymujących; wysokość i forma wynagrodzenia zmiennego z podziałem na świadczenia pieniężne, akcje i instrumenty związane z akcjami oraz inne typy; wysokość wynagrodzenia z odroczoną wypłatą z podziałem na części już przysługujące i jeszcze nieprzysługujące; z podziałem na Członków Zarządu, osoby podległe bezpośrednio Członkom Zarządu i pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Grupie Banku Millennium, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (w tys. zł)

	Zarząd Banku	Osoby zajmujące stanowiska kierownicze - bezpośrednio podlegli Członkom Zarządu Banku	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze
Liczba osób	*8*	*29*	*6*
Wynagrodzenie stałe i dodatkowe świadczenia	11 654	11 262	1 805
Wynagrodzenie zmienne (*)	8 540	2 143	387
Gotówka łącznie	4 270	1 093	194
Gotówka wypłacona	2 135	1 093	194
Gotówka odroczona	2 135	0	0

Instrument finansowy łącznie (*)	4 270	1 051	194
Instrument finansowy przyznany	2 135	0	0
Instrument finansowy odroczony	2 135	1 051	194
Instrument finansowy wypłacony	0	0	0

(*) Wynagrodzenie zmienne zostało przyznane Członkom Zarządu Banku za 2018 rok decyzją Komitetu Personalnego Rady Nadzorczej w dniu 31.05.2019 roku

Tabela 51 Wysokość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą za 2018 rok z podziałem na części już przysługujące i jeszcze nieprzysługujące; z podziałem na Członków Zarządu pełniących swoje funkcje w 2018 roku, osoby podległe bezpośrednio Członkom Zarządu i pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Grupie Banku Millennium, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (w tys. zł)

	Członkowie Zarządu	Osoby zajmujące stanowiska kierownicze - bezpośrednio podlegli Członkom Zarządu	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze
Wynagrodzenie zmienne z odroczoną wypłatą - część już przyznana	0	0	0
Wynagrodzenie zmienne z odroczoną wypłatą - część jeszcze nie przyznana	4 270	1 051	194
Wynagrodzenie zmienne odroczone razem	4 270	1 051	194

Tabela 52 Wysokość wynagrodzenia z odroczoną wypłatą przyznana w 2018 roku, wypłacona i zmniejszona w ramach korekty o wyniki dla osób zajmujących stanowiska kierownicze z podziałem na Członków Zarządu, osoby podległe bezpośrednio Członkom Zarządu i pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Grupie Banku Millennium, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (tys. zł)

	Członkowie Zarządu Banku	Osoby zajmujące stanowiska kierownicze - bezpośrednio podlegli Członkom Zarządu Banku	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze
Liczba osób	*9*	*37*	*6*
Zatrudnieni na koniec roku	5	28	6
Byli pracownicy (*)	4	9	0
Wynagrodzenie z odroczoną wypłatą wypłacone w danym roku obrotowym podlegające zmniejszeniu w ramach korekty związanej z wynikami dotyczącymi poprzednich lat obrotowych (**)	3 761	950	152
Zatrudnieni na koniec roku	2 826	725	152
Byli pracownicy	935	225	0

(*) ujęto członka Zarządu Banku, który sprawował funkcję do 20.04.2018 r.

(**) Wynagrodzenie z odroczoną wypłatą za lata 2014, 2015, 2016

Tabela 53 Płatności związane z przyjęciem do pracy i z odprawą w 2018 r. oraz liczba beneficjentów takich płatności wśród osób zajmujących stanowiska kierownicze z podziałem na Członków Zarządu, osoby podległe bezpośrednio Członkom Zarządu i pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Grupie Banku Millennium, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka instytucji (tys. zł)

	Członkowie Zarządu	Osoby zajmujące stanowiska kierownicze - bezpośrednio podlegli Członkom Zarządu	Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze
Wypłaty związane z podjęciem i z zakończeniem zatrudnienia	0	0	**0**
Najwyższa taka płatność	0	0	0
Liczba osób otrzymujących takie płatności	*0*	*0*	*0*

Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym.

1 osoba – wynagrodzenie w przedziale 1-1,5 mln EUR.

Szczegółowe informacje dotyczące wynagrodzeń Członków Zarządu zamieszczone zostały w rozdziale IX.3 Sprawozdania Zarządu z działalności Banku Millennium SA za 2018 rok.

12. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU

Niniejszym Zarząd Banku Millennium SA oświadcza, że:

- według jego najlepszej wiedzy, informacje ujawniane zgodnie z częścią ósmą Rozporządzenia CRR zostały przygotowane w zgodności z wewnętrznymi procesami kontroli;
- według jego najlepszej wiedzy, adekwatność ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku Millennium SA, daje pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu ryzyka i strategii Banku oraz całej Grupy Kapitałowej Banku;
- zatwierdza niniejszy „Raport w zakresie adekwatności kapitałowej, ryzyka oraz polityki wynagrodzeń Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. według stanu na 31 grudnia 2018 roku", w którym umieszczono informacje na temat ryzyka, omówiono ogólny profil ryzyka Banku i Grupy Kapitałowej Banku powiązany ze strategią działalności oraz w którym zawarto kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem w Grupie Banku Millennium SA, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku, a tolerancją na ryzyko, określoną przez Zarząd i zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą.

PODPISY

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
11.07.2019	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	.....
11.07.2019	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	.....
11.07.2019	Wojciech Haase	Członek Zarządu	.....
11.07.2019	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	.....
11.07.2019	Wojciech Rybak	Członek Zarządu	.....
11.07.2019	Antonio Pinto Junior	Członek Zarządu	.....
11.07.2019	Jarosław Hermann	Członek Zarządu	.....

ZAŁĄCZNIK NR 1 FUNDUSZE WŁASNE ZGODNIE Z ROZPORZĄDZENIEM WYKONAWCZYM KOMISJI UE NR 1423/2013 Z DNIA 20.12.2013 R.

ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013

Główne cechy instrumentów kapitałowych

Nr wiersza	Opis
1	Emitent
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument
	Ujmowanie w kapitale regulacyjnym
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określane przez każdy system prawny)
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w min, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)
9	Wartość nominalna instrumentu
9a	Cena emisyjna
9b	Cena wykupu
10	Klasyfikacja księgowa
11	Pierwotna data emisji
12	Wieczyste czy terminowe
13	Pierwotny termin zapadalności
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy
	Kupony / dywidendy
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik

19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu
22	Nieskumulowane czy skumulowane
23	Zamienne czy niezamienne
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany
30	Odpisy obniżające wartość
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)
36	Niezgodne cechy przejściowe
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy

	A	B1	B2	C	D1	D2	D3
1	Bank Millennium S.A.	Bank Millennium S.A.	Bank Millennium S.A.	Bank Millennium S.A.	Bank Millennium S.A.	Bank Millennium S.A.	Bank Millennium S.A.
2	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	PLBIG0000016	PLBIG0000016	PLBIG0000016	PLBIG0000016
3	Polskie	Polskie	Polskie	Polskie	Polskie	Polskie	Polskie
4	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

5	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I
6	Poziom jednostkowy/Poziom skonsolidowany	Poziom jednostkowy/Poziom skonsolidowany	Poziom jednostkowy/Poziom skonsolidowany	Poziom jednostkowy/Poziom skonsolidowany	Poziom jednostkowy/Poziom skonsolidowany	Poziom jednostkowy/Poziom skonsolidowany	Poziom jednostkowy/Poziom skonsolidowany
7	akcje imienne założycielskie	akcje imienne zwykłe	akcje imienne zwykłe	akcje na okaziciela zwykłe	akcje na okaziciela zwykłe	akcje na okaziciela zwykłe	akcje na okaziciela zwykłe
8	427 400	600 000	600 000	18 772 600	6 800 008	10 445 464	4 006 000
9	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
9a	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
9b	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
10	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny
11	30.06.1989	13.06.1990	13.12.1990	17.05.1991	31.12.1991	31.01.1992	10.03.1992
12	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty
13	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
14	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
15	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
16	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
17	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna
18	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
19	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
20a	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa
20b	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa	W pełni uznaniowa
21	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
22	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
23	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
24	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

28	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
31	WZA, podejście ustawowe	WZA, podejście ustawowe	WZA, podejście ustawowe	WZA, podejście ustawowe	WZA, podejście ustawowe	WZA, podejście ustawowe	WZA, podejście ustawowe
32	Pełny lub częściowy	Pełny lub częściowy	Pełny lub częściowy	Pełny lub częściowy	Pełny lub częściowy	Pełny lub częściowy	Pełny lub częściowy
33	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	Uchwała WZA	Uchwała WZA	Uchwała WZA	Uchwała WZA	Uchwała WZA	Uchwała WZA	Uchwała WZA
35	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
36	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
37	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Fundusze własne w okresie przejściowym (tys. zł)

	(A) KWOTA W DNIU UJAWNIENIA	(B) REGULATION (EU) NO 575/2013 ARTICLE REFERENCE	(C) KWOTY UJĘTE PRZED PRZYJĘCIEM ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/2013 LUB KWOTA REZYDUALNA OKREŚLONA W ROZPORZĄDZENIU (UE) NR 575/2013
Kapitał podstawowy Tler 1: instrumenty 1 kapitały rezerwowe			
Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne	2 360 619	26 (1). 27. 28. 29. EBA list 26 (3)	0
Zyski zatrzymane	4 960 524	26 (1) (c)	0
Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	73 692	26 (1)	0
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	228 902	26 (1) (f)	0
Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend	0	26 (2)	0
Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	**7 623 737**		0

Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne			
Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-24 965	34. 105	0
Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej] (kwota ujemna)	-96 464	36 (1) (b). 37. 472 (4)	0
Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	55 541	33 (a)	0
Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty	-456 878	36 (1) (d). 40. 159. 472 (6)	0
Korekty przejściowe zgodnie z MSSF 9	142 018	473a	0
Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;	-		0
w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty z tytułu papierów dłużnych	-	467	0
w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 2	-	467	0
w tym: ...filtr dla niezrealizowanej zysku z tytułu papierów dłużnych	-	468	0
w tym: ...filtr dla niezrealizowanej zysku z tytułu papierów udziałowych	-	468	0
Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-380 624		0
Kapitał podstawowy Tier 1	**7 242 989**		0
Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty			
Kapitał dodatkowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi	-		0
Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne			
Kapitał dodatkowy Tier 1	-		0
Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier 1 + kapitał dodatkowy Tier 1)	7 242 989		0
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy			
Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	700 000	486 (4)	0
Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	700 000		0
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne			
Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2-1 3	0	472. 472(3)(a). 472 (4). 472 (6). 472 (8) (a). 472 (9). 472 (10) (a). 472 (11) (a)	0

Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0		0
Kapitał Tier II	700 000		0
Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier 1 + kapitał Tier II)	7 942 989		0
Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2-13 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	-		0
w tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2-13) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)	-	472. 472 (5). 472 (8) (b). 472 (10) (b). 472 (11) (b)	0
w tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2-13) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego ltd.)	-	475. 475 (2) (b). 475 (2) (c). 475 (4) (b)	0
w tym: pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2-13) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)	-	477. 477 (2) (b). 477 (2) (c). 477 (4) (b)	0
Aktywa ważone ryzykiem razem			0
Współczynniki i bufory kapitałowe			0
Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	19.77%	92 (2) (a). 465	0
Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	19.77%	92 (2) (b). 465	0
Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	21.68%	92 (2) (c)	0
Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i anty cyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	-	CRD 128. 129. 130	0
w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	-		0
w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	-		0
w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	-		0
w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	-	CRD 131	0
Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	-	CRD 128	0

Opis podstawowych składników funduszy własnych

Uszczegółowienie pozycji z Tabeli nr 7 (w tys. złotych)

1.1.1.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	1 213 117

Pozycja ta jest równa kapitałowi zakładowemu spółki, który składa się z następujących składników (Wartość nominalna jednej akcji = 1 zł):

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość serii / emisji	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	imienne założycielskie	x2 co do głosu	106 850	106 850	gotówka	30.06.1989	30.06.1989
B1	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.06.1990	01.01.1990
B2	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.12.1990	01.01.1990
C	na okaziciela zwykłe		4 693 150	4 693 150	gotówka	17.05.1991	01.01.1991
D1	na okaziciela zwykłe		1 700 002	1 700 002	gotówka	31.12.1991	01.01.1992
D2	na okaziciela zwykłe		2 611 366	2 611 366	gotówka	31.01.1992	01.01.1992
D3	na okaziciela zwykłe		1 001 500	1 001 500	gotówka	10.03.1992	01.01.1992
E	na okaziciela zwykłe		6 000 000	6 000 000	gotówka	28.05.1993	01.01.1992
F	na okaziciela zwykłe		9 372 721	9 372 721	gotówka	10.12.1993	01.01.1993
G	na okaziciela zwykłe		8 000 000	8 000 000	gotówka	30.05.1994	01.10.1993
H	na okaziciela zwykłe		7 082 129	7 082 129	gotówka	24.10.1994	01.10.1994
Podwyższenie wart. nominalnej akcji z 1 do 4 zł				122 603 154	kapitał zapasowy	24.11.1994	
Split akcji w stosunku 1:4			122 603 154			05.12.1994	

I	na okaziciela zwykłe		65 000 000	65 000 000	gotówka	12.08.1997	01.10.1996
J	na okaziciela zwykłe		196 120 000	196 120 000	kapitały Banku Gdańskiego S.A.	12.09.1997	01.10.1996
K	na okaziciela zwykłe		424 590 872	424 590 872	gotówka	31.12.2001	01.01.2001
L	na okaziciela zwykłe		363 935 033	363 935 033	gotówka	26.02.2010	01.01.2009
Liczba akcji razem			1 213 116 777				
Kapitał akcyjny razem				1 213 116 777			

1.1.1.1.3	**Ażio**	**1 147 502**

Ażio jest to kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej. Tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji pomniejszonej o bezpośrednie, poniesione koszty z nią związane.

1.1.1.2.1	**Zyski zatrzymane z poprzednich okresów**	**-257 352**

Kwota składa się z korekt wynikających z wdrożenia MSSF 9

1.1.1.2.2.1	**Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej**	**760 651**

Pozycja ta równa jest skonsolidowanemu wynikowi netto za rok 2018.

1.1.1.2.2.2	**(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego**	**-760 651**

Jest to kwota wyniku netto, która nie może być zaliczona do funduszy własnych na potrzeby wyliczania norm ostrożnościowych

1.1.1.3	**Skumulowane inne całkowite dochody**	**73 692**

Pozycja ta składa się z kapitału z aktualizacji wyceny powstałego w rezultacie rozpoznania:

- efektu wyceny (według wartości godziwej) aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. Wyksięgowanie niniejszych wartości z kapitału z aktualizacji wyceny następuje w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów lub w momencie rozpoznania utraty wartości (efekt wyceny jest wtedy odnoszony do rachunku zysków i strat). Kwota 131 317 tys. zł,
- efektu wyceny (według wartości godziwej) instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowana jest część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne, która stanowi efektywne zabezpieczenie natomiast nieefektywna część zysków lub strat związanych z tym instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w rachunku zysków i strat. Kwota (-) 55 541 tys. zł,
- zysków / (strat) aktuarialnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowane są zyski lub straty wynikające z dyskontowania przyszłych zobowiązań powstałych z tytułu utworzonej rezerwy na odprawy emerytalne. Niniejsze wartości nie podlegają przeksięgowaniu do rachunku zysków i strat. Kwota (-) 2 084 tys. zł.

1.1.1.4	**Kapitał rezerwowy**	**5 217 876**
Kapitał ten powstał w wyniku corocznych uchwał Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy o podziale zysków. Uchwały te zdecydowały na pozostawieniu części zysków wypracowanych w Banku i spółkach Grupy. Zgodnie ze statutem, o użyciu kapitału rezerwowego decyduje WZA i może on być przeznaczony w szczególności na pokrycie ewentualnych przyszłych strat lub wypłatę dywidendy.		
1.1.1.5	**Fundusze ogólne ryzyka bankowego**	**228 902**
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego w Banku stworzony był z zysku po opodatkowaniu zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 z późniejszymi zmianami.		
1.1.1.9.2	**Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne**	**55 541**
Jest to kwota, która ze znakiem ujemnym jest składową pozycji 1.1.1.3 i zgodnie z artykułem 33 Rozporządzenia nr 575/2013 Bank nie włącza jej do funduszy własnych.		
1.1.1.9.5	**Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny**	**-24 965**
Korekta ta dotyczy: - dłużnych papierów wartościowych (wycena według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat): (-) 693 tys. zł - dłużnych papierów wartościowych (wycena według wartości godziwej przez inne przychody ogólne): (-) 22 091 tys. zł - akcji (wycena według wartości godziwej): (-) 94 tys. zł - wartości bilansowej instrumentów pochodnych (portfel handlowy): (-) 335 tys. zł - wartości bilansowej instrumentów pochodnych (zabezpieczające): (-) 502 tys. zł		

- kredytów (wycena według wartości godziwej): (-) 1 250 tys. zł		
1.1.1.11.1	**(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych i prawnych**	**-96 464**
Kwota ta składa się głównie z wartości oprogramowania zakupionego przez Bank i spółki Grupy.		
1.1.1.13	**(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB**	**-456 878**
Odliczenia na podstawie art. 36 CRR, dotyczą portfeli kredytów detalicznych mieszkaniowych zabezpieczonych na nieruchomościach (RRE) i odnawialnych ekspozycji detalicznych (QRRE), dla których Grupa posiada zezwolenie na stosowanie metody IRB. Sposób ujmowania kwot oczekiwanych strat jest zgodny z art. 128 i 159 CRR.		
1.1.1.26	**Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I**	**142 018**
Korekty te składają się z następujących kwot: - przejściowe korekty wynikające z wdrożenia MSSF 9 (473a): 142 018 tys.zł		
1.2.1.1	**Opłacone instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane**	**700 000**
Bank (i Grupa) zalicza do funduszy uzupełniających zobowiązania z tytułu emisji obligacji o terminach wymagalności 7 grudnia 2027r. Kwota nominalna zobowiązania to 700 000 000 PLN.		
1.2.10	**Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II**	**0**

ZAŁĄCZNIK NR 2 – MSSF 9-FL PORÓWNANIE FUNDUSZY WŁASNYCH ORAZ WSPÓŁCZYNNIKA KAPITAŁOWEGO ORAZ WSKAŹNIKA DŹWIGNI FINANSOWEJ Z UWZGLĘDNIENIEM I BEZ UWZGLĘDNIENIA ZASTOSOWANIA ROZWIĄZAŃ PRZEJŚCIOWYCH DOTYCZĄCYCH MSSF 9 LUB ANALOGICZNYCH OCZEKIWANYCH STRAT Z TYTUŁU KREDYTÓW (W TYS. ZŁ I W %)

	31.12.2018	30.09.2018	30.06.2018	31.03.2018
Dostępny kapitał (kwoty)				
1. Kapitał podstawowy Tier 1 (CET1)	7 242 988	7 278 213	7 309 606	7 379 886
2. Kapitał podstawowy Tier 1 (CET1), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	7 100 970	7 131 498	7 157 772	7 239 821
3. Kapitał Tier 1	7 242 988	7 278 213	7 309 606	7 379 886
4. Kapitał Tier 1, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	7 100 970	7 131 498	7 157 772	7 239 821
5. Łączny kapitał	7 942 988	7 978 213	8 009 606	8 079 886
6. Łączny kapitał, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	7 800 970	7 831 498	7 857 772	7 939 821
Aktywa ważone ryzykiem (kwoty)				
7. Aktywa ważone ryzykiem ogółem	36 635 539	34 822 150	34 268 671	33 070 344
8. Aktywa ważone ryzykiem ogółem, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	36 477 459	34 656 529	34 098 895	32 897 092
Współczynniki kapitałowe				
9. Kapitał podstawowy Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,77%	20,90%	21,33%	22,32%
10. Kapitał podstawowy Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	19,47%	20,58%	20,99%	22,01%
11. Kapitał Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,77%	20,90%	21,33%	22,32%
12. Kapitał Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	19,47%	20,58%	20,99%	22,01%
13. Łączny kapitał (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyyko)	21,68%	22,91%	23,37%	24,43%
14. Łączny kapitał (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	21,39%	22,60%	23,04%	24,14%
Wskaźnik dźwigni finansowej				
15. Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	82 534 020	75 693 126	74 754 655	75 214 764
16. Wskaźnik dźwigni finansowej	8,78%	9,62%	9,78%	9,81%
17. Wskaźnik dźwigni finansowej, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	8,62%	9,44%	9,59%	9,64%

ZAŁĄCZNIK NR 3 WSKAŹNIK POKRYCIA WYPŁYWÓW NETTO GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU (ŚREDNIA Z OBSERWACJI MIESIĘCZNYCH ZA 2018 ROK)

Zakres konsolidacji (indywidualne/skonsolidowane)		**Całkowita wartość nieważona (średnia)**	**Całkowita wartość ważona (średnia)**
Waluta i jednostki (PLN mln)			
Koniec kwartału (DD miesiąc RRR)		**31 grudzień 2018**	**31 grudzień 2018**
Liczba punktów danych użytych do obliczenia średnich		**12**	**12**
AKTYWA PŁYNNE WYSOKIEJ JAKOŚCI			
1	Aktywa płynne wysokiej jakości ogółem		19 629
WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH			
2	Depozyty detaliczne i depozyty klientów będących małymi przedsiębiorstwami, w tym:	38 180	2 570
3	*Depozyty stabilne*	30 238	1 512
4	*Depozyty mniej stabilne*	7 942	1 058
5	Niezabezpieczone finansowanie hurtowe	13 988	7 019
6	*Depozyty operacyjne (wszyscy kontrahenci) i depozyty w ramach sieci współpracy banków spółdzielczych*	0	0
7	*Depozyty nieoperacyjne (wszyscy kontrahenci)*	13 960	7 019
8	*Dług niezabezpieczony*	28	0
9	Zabezpieczone finansowanie hurtowe		0
10	Dodatkowe wymogi	8 496	1 661
11	*Wypływy związane z ekspozycją na instrumenty pochodne i inne wymogi w zakresie zabezpieczeń*	800	800
12	*Wypływy związane z utratą finansowania z tytułu produktów dłużnych*	0	0
13	*Instrumenty kredytowe i instrumenty wsparcia płynności*	7 695	861
14	Inne zobowiązania umowne związane z finansowaniem	489	484
15	Inne zobowiązania warunkowe związane z finansowaniem	913	913
16	**WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH OGÓŁEM**		12 647
WPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH			
17	Zabezpieczone transakcje kredytowe (np. z udzielonym przyrzeczeniem odkupu)	148	5
18	Wpływy z w pełni obsługiwanych ekspozycji	1 965	1 582

19	Inne wpływy środków pieniężnych	16	16
EU-19a	(Różnica pomiędzy sumą ważonych wpływów ogółem a sumą ważonych wypływów ogółem wynikających z transakcji w państwach trzecich, w których występują ograniczenia transferu lub transakcji denominowanych w walutach niewymienialnych)		0
EU-19b	(Nadwyżka wpływów z powiązanych wyspecjalizowanych instytucji kredytowych)		0
20	**WPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH OGÓŁEM**	2 129	1 604
EU-20a	***Wpływy całkowicie wyłączone***	0	0
EU-20b	***Wpływy podlegające ograniczeniu wynoszącemu 90%***	0	0
EU-20c	***Wpływy podlegające ograniczeniu wynoszącemu 75%***	2 129	1 604
			WARTOŚĆ SKORYGOWANA OGÓŁEM
21	**ZABEZPIECZENIE PRZED UTRATĄ PŁYNNOŚCI**		**19 629**
22	**WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO OGÓŁEM**		**11 043**
23	**WSKAŹNIK POKRYCIA WYPŁYWÓW NETTO (%)**		178%

Uwaga: Informacja wyznaczona na bazie skonsolidowanego LCR jako średnia arytmetyczna obserwacji na koniec każdego miesiąca w okresie 12 miesięcy w 2018 (EBA/GL/2017/01).

Poziom wskaźnika LCR wg. stanu na 2018-12-31 wynosił 212 %.

INDEKS UJAWNIEŃ

Poniższa tabela prezentuje indeks ujawnień, zawierający referencje do miejsca w Ujawnieniach lub innych dokumentach Grupy, w których przedstawiane są informacje określone artykułach Części Ósmej CRR. Tabela prezentuje także referencje do tabel lub wzorów określonych w Wytycznych w sprawie wymogów dotyczących ujawniania informacji na mocy Części Ósmej Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (EBA/GL/2016/11).

Indeks ujawnień

ARTYKUŁ CRR (Część 8)	Tekst CRR	Tabela / wzór w EBA/GL/2016/11	Punkt w Raporcie / Innym dokumencie
435.1.a	1. Instytucje ujawniają swoje cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem oddzielnie dla każdej kategorii ryzyka, w tym rodzaje ryzyka, o których mowa w niniejszym tytule. Ujawnione informacje dotyczą: a) strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka;	EU OVA EU CCRA EU MRA EU LIA	3,6,7,8 8 Roczny Raport VIII Sprawozdanie Zarządu
435.1.b	b) struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie;	EU OVA EU CRA EU MRA	3 8 Roczny Raport VIII Sprawozdanie Zarządu
435.1.c	c) zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka;	EU OVA	3 8 Roczny Raport VIII Sprawozdanie Zarządu
435.1.d	d) strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko;	EU OVA EU CRA EU MRA	10.4 8 Roczny Raport VIII Sprawozdanie Zarządu
435.1.e	e) zatwierdzonego przez organ zarządzający oświadczenia na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji, dającego pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii instytucji;	EU OVA	12
435.1.f	f) zatwierdzonego przez organ zarządzający zwięzłego oświadczenia na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka instytucji związany ze strategią działalności. Przedmiotowe oświadczenie zawiera kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez instytucję, w tym interakcji między profilem ryzyka instytucji a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający.	EU OVA EU CRA Wzór ujawniania informacji ilościowych o LCR w EBA/GL/2017/01	3, Załącznik 3 8 Roczny Raport VIII Sprawozdanie Zarządu
435.2.a	2. W odniesieniu do zasad zarządzania instytucje ujawniają następujące informacje wraz z regularnymi, przynajmniej corocznymi aktualizacjami:		3

	a) liczbę stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego;		
435.2.b	b) politykę rekrutacji dotyczącą wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej;		11 III.2.1 Raport Niefinansowy
435.2.c	c) strategię w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane;		11 III.2.1, III.2.4 Raport Niefinansowy IX.1 Sprawozdanie Zarządu
435.2.d	d) utworzenie (bądź nie) przez instytucję oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu, które się odbyły;		3
435.2.e	e) opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego.		3
436.a-b	Instytucje ujawniają następujące informacje dotyczące zakresu stosowania wymogów niniejszego rozporządzenia zgodnie z dyrektywą 2013/36/UE: a) nazwę instytucji, do której mają zastosowanie wymogi niniejszego rozporządzenia; b) zarys różnic w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych wraz z krótkim opisem odnośnych podmiotów i wyjaśnieniem, czy: (i) są one w pełni skonsolidowane; (ii) są skonsolidowane metodą proporcjonalną; (iii) pomniejszają fundusze własne; (iv) nie są skonsolidowane	EU LI1 EU LI2 EU LI3 EU LIA	4
436.c	c) wszelkie istniejące obecnie lub przewidywane istotne przeszkody praktyczne lub prawne dla szybkiego transferu funduszy własnych lub spłaty zobowiązań przez jednostkę dominującą i jej jednostki zależne;		4
436.d	d) kwotę łączną, o którą rzeczywiste fundusze własne są mniejsze od wymaganego minimum we wszystkich jednostkach zależnych nieobjętych konsolidacją, oraz nazwę lub nazwy takich jednostek zależnych;		4
436.e	e) w stosownych przypadkach okoliczności stosowania przepisów określonych w art. 7 i 9.		4
437.1.a	1. W odniesieniu do funduszy własnych instytucja ujawnia następujące informacje: a) pełne uzgodnienie pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych Tier I, pozycji Tier II, jak również filtrów i odliczeń stosowanych na mocy przepisów art. 32- 35, 36, 56, 66 oraz 79 w odniesieniu do funduszy własnych instytucji oraz bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym instytucji;		4 Załącznik 1
437.1.b	b) opis głównych cech instrumentów w		4

	kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II emitowanych przez instytucję;		Załącznik 1
437.1.c	c) pełne warunki dotyczące wszystkich instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II;		4 Załącznik 1
437.1.d	d) oddzielne informacje na temat charakteru i kwot następujących pozycji: (i) każdego filtru ostrożnościowego stosowanego zgodnie z art. 32-35; (ii) każdego odliczenia dokonanego zgodnie z art. 36, 56 oraz 66; (iii) pozycji nieodliczonych zgodnie z art. 47, 48, 56, 66 oraz 79;		4 Załącznik 1
437.1.e	e) opis wszystkich ograniczeń zastosowanych do obliczania funduszy własnych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz instrumentów, filtrów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie;		4
437.1.f	f) w przypadku, gdy instytucje ujawniają współczynniki kapitałowe obliczone z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w niniejszym rozporządzeniu – kompleksowe wyjaśnienie podstawy służącej do obliczania tych współczynników kapitałowych.		n.d.
438.a	Instytucje ujawniają następujące informacje dotyczące przestrzegania przez instytucję wymogów określonych w art. 92 niniejszego rozporządzenia oraz w art. 73 dyrektywy 2013/36/UE: a) skrótowy opis metody stosowanej przez instytucję do oceny adekwatności jej kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań;		5.2
438.b	b) na wniosek odpowiedniego właściwego organu – rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE;		2
438.c	c) w przypadku instytucji obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112;	EU OV1 EU INS1	5.1

438.d	d) w przypadku instytucji obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 3 – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 147. W przypadku kategorii ekspozycji detalicznych wymóg ten stosuje się do każdej kategorii ekspozycji, którym odpowiadają różne rodzaje korelacji wymienione w art. 154 ust. 1–4. W przypadku kategorii ekspozycji kapitałowych wymóg ten ma zastosowanie się do: (i) każdej metody ustanowionej w art. 155; (ii) ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego, ekspozycji w niepublicznych instrumentach kapitałowych w wystarczająco zróżnicowanych portfelach oraz innych ekspozycji; (iii) ekspozycji podlegających nadzorczemu okresowi przejściowemu pod względem wymogów w zakresie funduszy własnych; (iv) ekspozycji podlegających przepisom przewidującym zasadę praw nabytych pod względem wymogów w zakresie funduszy własnych;	EU OV1 EU INS1 EU CR8 EU CCR7	5.1
438.e	e) wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c);	EU OV1	5.1
438.f	f) wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł III rozdziały 2, 3 i 4 oraz ujawnione oddzielnie.	EU OV1 EU CR10	5.1 10.2
439.a	Instytucje ujawniają następujące informacje dotyczące ich ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta, o którym mowa w części trzeciej, tytuł II, rozdział 6: a) omówienie metod stosowanych do przypisywania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych do ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta;	EU CCRA	6.2
439.b	b) omówienie strategii ustanawiania zabezpieczenia i ustalania rezerw kredytowych;	EU CCRA	6.2
439.c	c) omówienie zasad dotyczących ekspozycji na ryzyko niekorzystnej korelacji;	EU CCRA	6.2
439.d	d) omówienie wpływu wartości zabezpieczenia, jakie musiałaby zapewnić instytucja przy obniżeniu oceny jej wiarygodności kredytowej;	EU CCRA	6.2

439.e	e) dodatnią godziwą wartość brutto umów, korzyści wynikające z kompensowania, skompensowaną bieżącą ekspozycję kredytową, ustanowione zabezpieczenie oraz wartość netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych. Wartość netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych stanowi ekspozycję kredytową z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych po uwzględnieniu korzyści z obowiązujących prawnie umów o kompensowaniu zobowiązań i umów o zabezpieczenie;	EU CCR1 EU CCR2 EU CCR8 EU CCR5-A EU CCR5-B	6.2 13 Roczny Raport, nota 23
439.f	f) środki służące obliczaniu wartości ekspozycji według metod określonych części trzeciej, tytuł II, rozdział 6,sekcje 3–6, w zależności od tego, która z metod ma w danym przypadku zastosowanie;	EU CCR1 EU CCR2 EU CCR8	6.2
439.g	g) wartość referencyjną kredytowych instrumentów pochodnych pełniących funkcję zabezpieczenia oraz rozkład bieżącej ekspozycji kredytowej według typów ekspozycji kredytowej;	EU CCR6	6.2
439.h	h) kwoty referencyjne kredytowych transakcji pochodnych, podzielonych na takie, które służą celom związanym z własnym portfelem kredytowym instytucji, oraz takie, które wykorzystuje się przy działalności pośredniczącej, w tym rozkład stosowanych kredytowych produktów pochodnych, w dalszym podziale według ochrony nabytej i sprzedanej w ramach każdej grupy produktów;	EU CCR6	6.2
439.i	i) oszacowanie współczynnika α pod warunkiem uzyskania przez instytucję stosownej zezwolenia właściwych organów.	EU CCR1	6.2
440	1. Instytucja ujawnia następujące informacje dotyczące przestrzegania przez nią wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, o którym mowa w tytule VII rozdział 4 dyrektywy 2013/36/UE:		2
441	1. Instytucje określone jako globalne instytucje o znaczeniu systemowym zgodnie z art. 131 dyrektywy 2013/36/UE rokrocznie ujawniają wartości wskaźników stosowanych do określenia wyniku instytucji zgodnie z metodą określania, o której mowa w tym artykule.		n.d.
442.a	Instytucje ujawniają następujące informacje dotyczące ekspozycji instytucji na ryzyko kredytowe i ryzyko rozmycia: a) stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości;	EU CRB-A	6.3 8 Roczny Raport
442.b	b) opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego;		6.3 8 Roczny Raport
442.c	c) całkowitą kwotę ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji;	EU CRB-B	6

442.d	d) rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach;	EU CRB-C	6
442.e	e) rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach;	EU CRB-D EU CR1-B EU CR1-C	6 6.3
442.f	f) zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach;	EU CRB-E	6 13 Roczny Raport, nota 21
442.g	g) w podziale na istotne branże lub typy kontrahenta – kwotę: (i) ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, przedstawione oddzielnie; (ii) korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego; (ii) korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego; (iii) narzutów związanych z korektami z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego w danym okresie sprawozdawczym;	EU CR1-A EU CR1-D EU CR1-E	6.3 VII.3 Raport Zarządu
442.h	h) kwotę ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym;	EU CR1-C	6.3
442.i	i) uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości, przedstawione oddzielnie. Informacje te obejmują: (i) opis rodzaju korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe; (ii) salda początkowe; (iii) kwoty wpisane w ciężar korekt o ryzyko kredytowe w danym okresie sprawozdawczym; (iv) kwoty odpisane lub rozwiązane z tytułu szacowanych możliwych strat na ekspozycjach w danym okresie sprawozdawczym, wszystkie inne korekty, w tym korekty wynikające z różnic kursowych, połączeń przedsiębiorstw, przejęć i zbyć jednostek zależnych oraz transfery między korektami o ryzyko kredytowe; (v) salda końcowe.	EU CR1-E EU CR2-A EU CR2-B	6.3
443	Aktywa obciążone		6.5
444.a	W odniesieniu do instytucji obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 ujawnia się następujące informacje:	EU CRD	6.4

	a) nazwy wyznaczonych ECAI i agencji kredytów eksportowych oraz przyczyny ewentualnych zmian;		
444.b	b) kategorie ekspozycji, do których stosuje się poszczególne ECAI lub agencje kredytów eksportowych;	EU CRD	6.4
444.c	c) opis procesu stosowanego do przenoszenia oceny kredytowej emitenta i oceny kredytowej emisji do pozycji nieuwzględnionych w portfelu handlowym;	EU CRD	6.4
444.d	d) przyporządkowanie ratingu zewnętrznego każdej z wyznaczonych ECAI lub agencji kredytów eksportowych do stopni jakości kredytowej określonych w części trzeciej tytuł II rozdział 2, uwzględniając fakt, iż ujawnienie tych informacji nie jest konieczne, jeśli instytucja stosuje standardowy system przyporządkowywania ocen, opublikowany przez EUNB;	EU CRD	6.4
444.e	e) wartości ekspozycji oraz wartości ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego związane z każdym stopniem jakości kredytowej określonym w części trzeciej tytuł II rozdział 2, a także kwoty pomniejszające fundusze własne.	EU CR5 EU CCR3	6.1 6.4
445	Instytucje obliczające swoje wymogi w zakresie funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 92 ust. 3 lit. b) i c) ujawniają te wymogi oddzielnie dla każdego rodzaju ryzyka, o którym mowa w tych przepisach. Ponadto ujawniają one oddzielnie wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu szczególnego ryzyka stopy procentowej związanego z pozycjami sekurytyzacyjnymi.	EU MR1	8 8.4 Roczny Raport
446	Instytucje ujawniają metody oceny wymogów w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego, do których kwalifikuje się dana instytucja; opis metod określonych w art. 312 ust. 2, jeśli są stosowane przez instytucję, w tym omówienie ważnych czynników wewnętrznych i zewnętrznych uwzględnionych w metodzie pomiaru tej instytucji, zaś w przypadku częściowego stosowania – zakres i zasięg poszczególnych zastosowanych metod.		7
447.a	W odniesieniu do ekspozycji w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym instytucje ujawniają następujące informacje: a) zróżnicowanie między ekspozycjami pod względem ich celów, w tym w zakresie zysków kapitałowych oraz celów strategicznych, a także przegląd stosowanych technik rachunkowości oraz metod wyceny, w tym zasadnicze założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz wszystkie znaczące zmiany tych praktyk;		8
447.b	b) wartość księgową, wartość godziwą oraz – w przypadku ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego – porównanie z ceną rynkową, jeśli zasadniczo różni się ona od wartości godziwej;		8

447.c	c) rodzaje, charakter oraz kwoty ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego, ekspozycji w niepublicznych papierach kapitałowych w wystarczająco zdywersyfikowanych portfelach oraz innych ekspozycji;		8
447.d	d) zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji w danym okresie w ujęciu skumulowanym; oraz		8
447.e	e) całkowitą wartość niezrealizowanych zysków lub strat, łączne niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny oraz wszelkie takie kwoty ujęte w funduszach własnych podstawowych lub dodatkowych.		8
448.a	W przypadku ekspozycji na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym instytucje ujawniają następujące informacje: a) charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia (w tym założenia dotyczące przedterminowej spłaty kredytów i zachowania depozytów o nieustalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej;		8 8.4 Raport Roczny
448.b	b) wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo instytucji do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez kierownictwo instytucji, z podziałem na poszczególne waluty.		8 8.4 Raport Roczny
449	Instytucje obliczające kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 5 lub wymogi w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 337 lub 338 ujawniają w stosownych przypadkach następujące informacje oddzielnie dla portfela handlowego i niehandlowego:	EU OV1	5.1
450.a	1. W odniesieniu do polityki i praktyk instytucji w zakresie wynagrodzeń dla kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka, instytucje ujawniają co najmniej następujące informacje: a) informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczbę posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym - w stosownych przypadkach - informacje na temat składu i zakresu zadań komisji ds. wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron;		11 III.2.2 Raport Niefinansowy IX.1 Sprawozdanie Zarządu
450.b	b) informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami;		11

450.c	c) najważniejsze informacje na temat cech charakterystycznych systemu wynagrodzeń, w tym informacje na temat kryteriów stosowanych przy pomiarze wyników i korekcie o ryzyko, polityki odraczania płatności i kryteriów nabywania uprawnień;		11
450.d	d) stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) dyrektywy36/2013;		11
450.e	e) informacje na temat kryteriów dotyczących osiąganych wyników, stanowiących podstawę uprawnień do akcji, opcji na akcje lub zmiennych elementów wynagrodzenia;		11
450.f	f) główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych;		11
450.g	g) zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia, z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa;		11
450.h	h) zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadrę kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka instytucji, zawierające następujące dane: (i) wysokość wynagrodzeń za dany rok obrachunkowy z podziałem na wynagrodzenie stałe i zmienne oraz liczba osób je otrzymujących; (ii) wysokość i forma wynagrodzenia zmiennego z podziałem na świadczenia pieniężne, akcje i instrumenty związane z akcjami oraz inne typy; (iii) wysokość wynagrodzenia z odroczoną wypłatą z podziałem na części już przysługujące i jeszcze nieprzysługujące; (iv) wysokość wynagrodzenia z odroczoną wypłatą przyznana w danym roku obrachunkowym, wypłacona i zmniejszona w ramach korekty o wyniki; (v) płatności związane z przyjęciem do pracy i z odprawą w danym roku obrachunkowym oraz liczba beneficjentów takich płatności; (vi) kwoty płatności związanych z odprawą dokonane w danym roku obrachunkowym, liczba beneficjentów takich płatności oraz wysokość najwyższej takiej płatności na rzecz jednej osoby;		11
450.i	i) liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR;		11
451.a	1. Instytucje ujawniają następujące informacje na temat swojego wskaźnika dźwigni obliczonego zgodnie z art. 429, oraz zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni		9

	finansowej: a) wskaźnik dźwigni oraz sposób, w jaki instytucja zastosowała art. 499 ust. 2 i 3;		
451.b	b) podział miary ekspozycji całkowitej, jak również uzgodnienie miary ekspozycji całkowitej ze stosownymi informacjami ujawnianymi w publikowanych sprawozdaniach finansowych;		9
451.c	c) w stosownych przypadkach kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11;		9
451.d	d) opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej;		9
451.e	e) opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni.		9
452.a	Instytucje obliczające kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem według metody IRB ujawniają następujące informacje: a) zezwolenie właściwego organu na stosowanie tej metody lub zmianę metody już stosowanej;	EU CRE	10.1
452.b	b) wyjaśnienie i przegląd: (i) struktury systemów ratingu wewnętrznego oraz powiązań między ratingami wewnętrznymi i zewnętrznymi; (ii) stosowania oszacowań wewnętrznych do innych celów niż obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 3; (iii) procesu zarządzania ograniczeniem ryzyka kredytowego oraz uznawania technik ograniczenia ryzyka kredytowego; (iv) mechanizmów kontroli systemów ratingowych (w tym opis stopnia ich niezależności i zakresów odpowiedzialności) oraz przeglądu systemów ratingowych;	EU CRE	10.2 10.3 10.4
452.c	c) opis procesu ratingów wewnętrznych dostarczany oddzielnie dla następujących kategorii ekspozycji: (i) rządy centralne i banki centralne; (ii) instytucje; (iii) przedsiębiorstwa, w tym MŚP, kredytowanie specjalistyczne i nabyte należności korporacyjne; (iv) ekspozycje detaliczne dla każdej kategorii ekspozycji, którym odpowiadają różne rodzaje korelacji wymienione w art. 154 ust. 1–4; (v) papiery kapitałowe;	EU CRE	10.2

452.d	d) wartości ekspozycji w odniesieniu do każdej kategorii ekspozycji określonych w art. 147. Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych, instytucji i przedsiębiorstw w przypadkach, w których do obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem instytucje stosują własne oszacowania wartości LGD lub współczynniki konwersji, ujawnia się oddzielnie od ekspozycji, w odniesieniu do których instytucje nie stosują takich oszacowań;		10.2
452.e	e) w celu umożliwienia miarodajnego zróżnicowania ryzyka kredytowego w odniesieniu do każdej kategorii ekspozycji (rządy centralne i banki centralne, instytucje, przedsiębiorstwa i papiery kapitałowe) oraz w odniesieniu do wystarczającej liczby klas jakości dłużników (w tym dłużników, którzy nie wykonali zobowiązania) instytucje ujawniają następujące informacje: (i) ekspozycję całkowitą, w tym w odniesieniu do kategorii ekspozycji wobec rządów centralnych i banków centralnych, instytucji i przedsiębiorstw – sumę niespłaconych kredytów i wartości ekspozycji dla niewykorzystanych zobowiązań; w odniesieniu do papierów kapitałowych – pozostającą kwotę należną; (ii) średnią wagę ryzyka ekspozycji ważonych ryzykiem; (iii) w przypadku instytucji stosujących własne oszacowania współczynników konwersji do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem – kwotę niewykorzystanych zobowiązań i średnią wartość ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji;	EU CR6 EU CCR4	10.2
452.f	f) w przypadku kategorii ekspozycji detalicznych oraz każdej z kategorii określonych w lit. c) ppkt (iv) – albo informacje określone w lit. e) (w stosownych przypadkach przedstawione w sposób zbiorczy), albo analizę ekspozycji (niespłacone kredyty i wartości ekspozycji z tytułu niewykorzystanych zobowiązań) w odniesieniu do wystarczającej liczby klas oczekiwanych strat, aby umożliwić miarodajne zróżnicowanie ryzyka kredytowego (w stosownych przypadkach przedstawione w sposób zbiorczy);		10.2
452.g	g) rzeczywiste korekty o szczególne ryzyko kredytowe za poprzedni okres dla każdej kategorii ekspozycji (w przypadku ekspozycji detalicznych, dla każdej z kategorii określonych w lit. c) ppkt (iv)) oraz różnicę w stosunku do wcześniejszych doświadczeń;	EU CR6	10.2
452.h	h) opis czynników, które miały wpływ na poniesione straty w poprzednim okresie (na przykład, czy dana instytucja zaobserwowała wyższe niż średnie współczynniki niewykonania zobowiązań lub wyższe niż średnie wartości LGD i współczynników konwersji);		10.2

452.i	i) oszacowania danej instytucji w zestawieniu z rzeczywistymi wynikami w dłuższej perspektywie czasowej. Informacje te obejmują co najmniej oszacowania strat w zestawieniu z rzeczywistymi stratami w każdej kategorii ekspozycji (w przypadku ekspozycji detalicznych – dla każdej z kategorii określonych w lit. c) ppkt (iv)) w okresie, który jest wystarczający do miarodajnej oceny funkcjonowania procesów ratingu wewnętrznego dla każdej kategorii ekspozycji (w przypadku ekspozycji detalicznych – dla każdej z kategorii określonych w lit. c) ppkt (iv)). W stosownych przypadkach instytucje dokonują dalszego podziału powyższych informacji w celu przeprowadzenia analizy wartości PD oraz – w przypadku instytucji stosujących własne oszacowania wartości LGD lub współczynników konwersji – w celu analizy wyników oszacowania wartości LGD i współczynnika konwersji względem oszacowań przedstawionych w ujawnionych informacjach dotyczących ilościowej oceny ryzyka określonych w niniejszym artykule;	EU CR9	10.2
452.j	j) w odniesieniu do wszystkich kategorii ekspozycji określonych w art. 147 i każdej kategorii ekspozycji, którym odpowiadają różne rodzaje korelacji wymienione w art. 154 ust. 1–4: (i) w przypadku instytucji stosujących własne oszacowania wartości LGD do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem – średnie wartości LGD i PD ważone ekspozycją w ujęciu procentowym dla każdej właściwej lokalizacji geograficznej ekspozycji kredytowych; (ii) w przypadku instytucji, które nie stosują własnych oszacowań wartości LGD – średnią wartość PD ważoną ekspozycją w ujęciu procentowym dla każdej właściwej lokalizacji geograficznej ekspozycji kredytowych.		n.d.
453.a	Instytucje wykorzystujące techniki ograniczenia ryzyka kredytowego ujawniają następujące informacje: a) zasady i procedury dotyczące kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zakres, w jakim dana jednostka takie kompensowanie wykorzystuje;	EU CRC	10.4
453.b	b) zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi;	EU CRC	10.4
453.c	c) opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez daną instytucję;	EU CRC	10.4
453.d	d) główne rodzaje gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytową;	EU CRC	10.4
453.e	e) informacje na temat koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego;	EU CRC	10.4

453.f	f) w przypadku instytucji obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem według metody standardowej lub metody IRB, ale niedokonujących własnych oszacowań wartości LGD lub współczynników konwersji w odniesieniu do danej kategorii ekspozycji – całkowitą wartość ekspozycji podaną oddzielnie dla każdej kategorii ekspozycji (w stosownych przypadkach po skompensowaniu pozycji bilansowych lub pozabilansowych), która jest objęta – po zastosowaniu korekt z tytułu zmienności – uznanym zabezpieczeniem finansowym lub innym uznanym zabezpieczeniem;	EU CR3 EU CR4	10.4 6.1
453.g	g) w przypadku instytucji obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem według metody standardowej lub metody IRB – całkowitą wartość ekspozycji podaną oddzielnie dla każdej kategorii ekspozycji (w stosownych przypadkach po skompensowaniu pozycji bilansowych lub pozabilansowych), która jest objęta gwarancjami lub kredytowymi instrumentami pochodnymi. W przypadku kategorii ekspozycji kapitałowych wymóg ten stosuje się do każdej metody określonej w art. 155.	EU CR3 EU CR4 EU CR7	10.2 10.4 6.1
454	Instytucje, które do obliczenia wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego stosują metody zaawansowanego pomiaru określone w art. 321–324, ujawniają opis zastosowania ubezpieczeń i innych mechanizmów transferu ryzyka w celu ograniczenia tego ryzyka.		n.d.
455	Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego	EU MRA EU LIA EU MRB EU MR2-A EU MR2-B EU MR3 EU MR4	8